

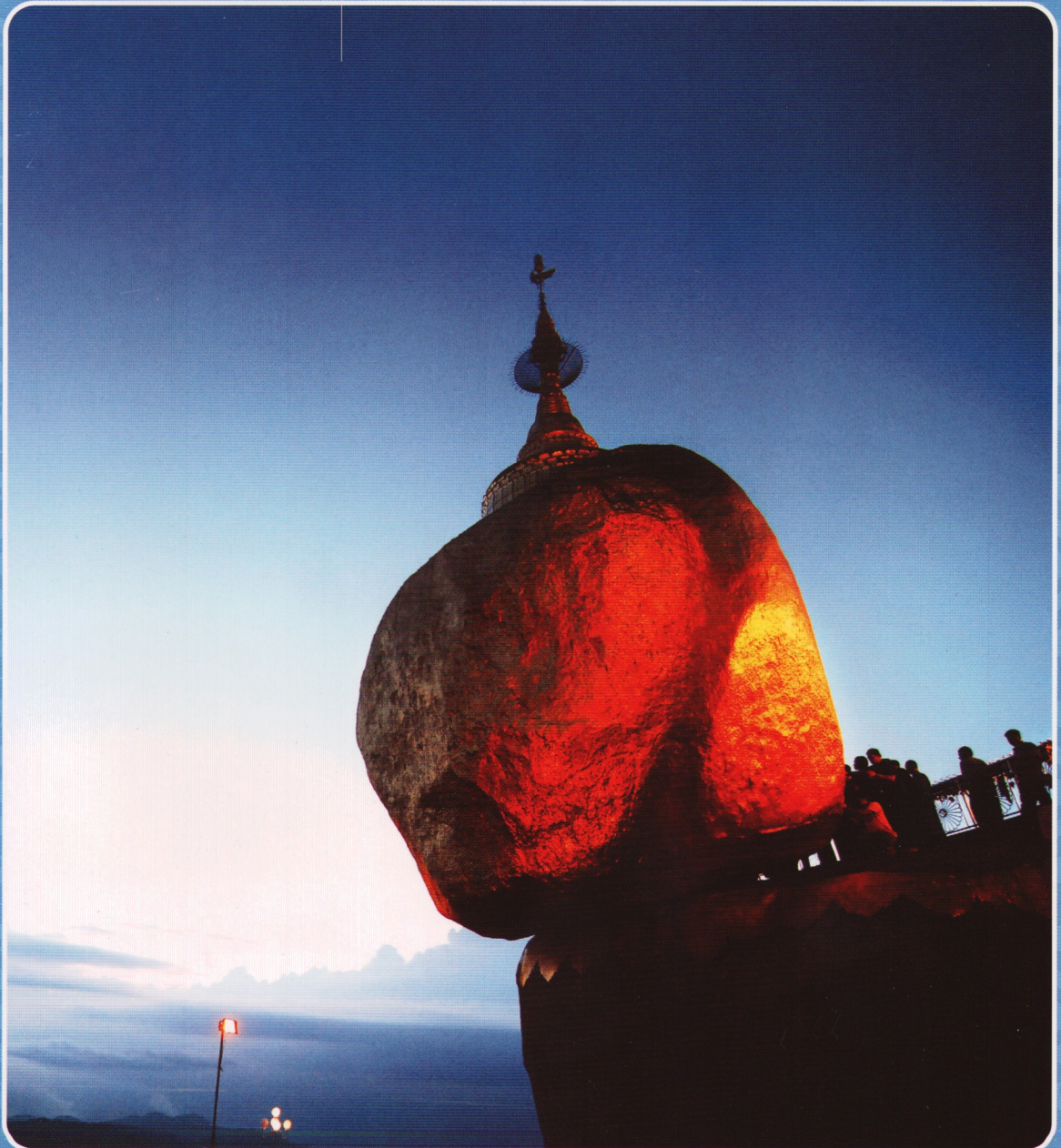
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

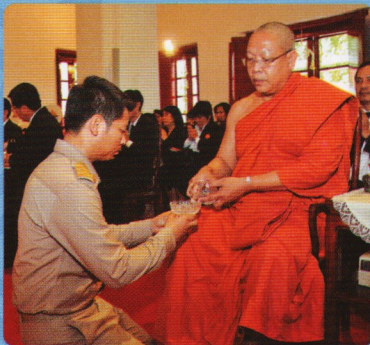
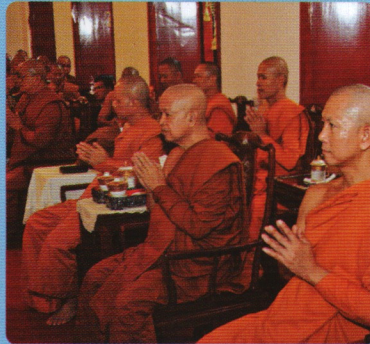
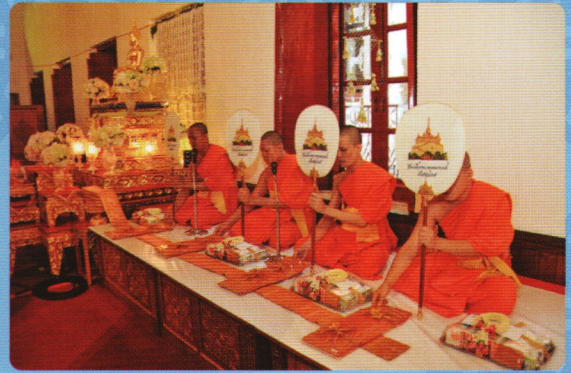
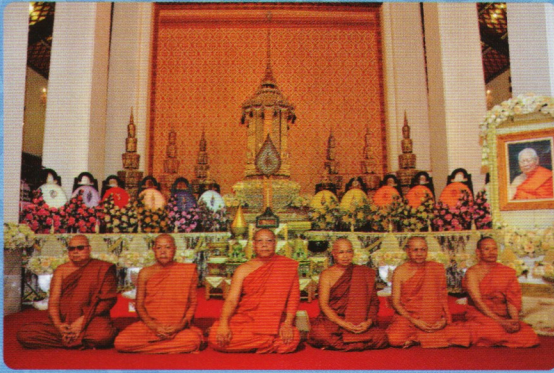
ISSN 1513-1661

ปัญญาจักษุ

วารสารราย ๓ เดือน

ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๗๗ ประจำเดือนมกราคม-มีนาคม ๒๕๕๗

เจ้าภาพสวดพระอภิธรรม งานบำเพ็ญกุศล สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

พระราชบัณฑิต อธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พร้อมด้วยผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ และสมาคมศิษย์เก่า ร่วมเป็นเจ้าภาพสวดพระอภิธรรมงานบำเพ็ญกุศลอุทิศถวาย เจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ ป.ธ.๙)

ณ ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศฯ เมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

ปัญญาจักขุ

ประธานที่ปรึกษา :

พระสาสนโสภณ, พระธรรมเมธาภรณ์, พระเทพปริยัติวิมล

ที่ปรึกษา :

พระเทพวิสุทธิกวี, พระราชญาณปริชา, พระราชพิศาลมณี,
พระราชบัณฑิต, พระปริยัติสารเวที, พระศรีมงคลเมธี,
พระเมธีธรรมสาร, พระเมธาวิเชียร,

พระมหาบุญศรี ญาณวฑฺฒ โศภ. พระมหาวิทยา ปริญญาสิโล

พระมหาปัญญา ปณฺญาวฑฺฒ โศภ., นายวชิร อินทสระ,

ผศ.ดร.พรชัย พัชรินทร์ตะนกุล,

นายนิยาม ทองเป็นใหญ่, นายเสมอ กลิ่นหอม,

นายศักดิ์ชาย พุดเพราะ

บรรณาธิการบริหาร :

พระมหาสมศักดิ์ ญาณโพธิ์ รศ.ดร.

ผู้ช่วยบรรณาธิการฝ่ายจัดการ :

ผศ.ดร.สุวิญ รัชต์ลัดย

หัวหน้ากองบรรณาธิการ :

พระครูสิริปัญญาเมธี ดร.

บรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณา :

รศ.ดร.ธวัช หอมหวานลม

กองบรรณาธิการ :

พระอุดมธีรคุณ, พระศรีวิชมงคลบัณฑิต,

พระมหาอดิสรชัย สุตตชโย ผศ.ดร., พระมหาพงษ์สิทธิ์ ฐานาโร

พระมหาสมิคร มหาวิโร, พระมหาทองเชิด กตปุญโญ ผศ.ดร.,

พระมหามงคล ชนุตติโร, พระมหาอาภากร อุตตมปญฺโญ ดร.,

รศ.ดร.จ่านง คันทิก, ผศ.เสถียร วิพรมหา, ผศ.มงคล มาลี,

ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน, นายประยูร ฉิมมาอูย,

นายภิเชก ค้างสูงเนิน, นายพีรพัฒน์ รัตนเศรษฐี,

นายสมหมาย สายแก้ว

ผู้จัดการ :

รศ.จ่านง คันทิก

ผู้ช่วยผู้จัดการ :

นายแหวนทอง บุญคำ

ที่ปรึกษาฝ่ายกฎหมาย :

นายนรา โสติสงฆ์

เจ้าของ : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงาน : กองวิชาการ มมร.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒๔๘ ม.๑ ถ.ศาลายา - นครชัยศรี ต.ศาลายา

อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๑๐

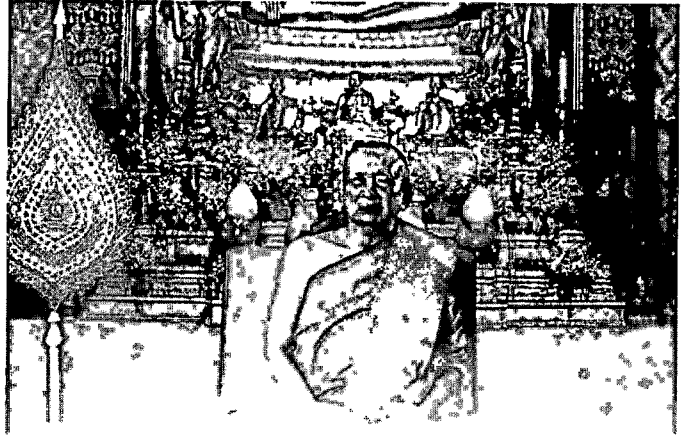
โทรศัพท์ ๐๒ - ๔๔๔ - ๖๐๐๐

จัดพิมพ์ : ทจก.องศาสบายดี

๒๖/๒๔๙ ม.๖ ถนนเทอดพระเกียรติ ตำบลวัดชลอ

อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ๑๑๓๐

โทร. ๐๘๖ ๓๑๖ ๙๓๖๘ โทรสาร ๐ ๒๘๘๓ ๙๖๘๗

บรรณาธิการ

วารสารปัญญาจักขุฉบับนี้เดินทางมาถึงปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๓๗ แล้ว เหตุการณ์ต่าง ๆ ในเดือนตุลาคม - ธันวาคม ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ก็คงไม่มีเหตุการณ์ใดจะเศร้าโศกในหมู่พุทธศาสนิกชนชาวไทย และคณะสงฆ์ไทยยิ่งไปกว่าเมื่อได้ทราบข่าวพระประมุขสงฆ์ไทย สิ้นพระชนม์ของ สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ได้สิ้นพระชนม์ลงเมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ เวลา ๑๙.๓๐ พระชนม์ ๑๐๐ ปี ๒๑ วัน

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก มีพระนามเดิมว่า เจริญ คชวัตร ประสูติเมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๕๖ เป็นบุตรคนโตของนายน้อย คชวัตร และนางกิมน้อย คชวัตร จังหวัดกาญจนบุรี พระองค์มีความเกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยเป็นอย่างมาก คือในอดีตได้ดำรงตำแหน่งองค์นายกสภามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย และพระองค์ได้ทำอุปการะคุณอันยิ่งใหญ่แก่มหาวิทยาลัยเป็นเวลายาวนาน

การสิ้นพระชนม์ของสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก นับเป็นการสูญเสียอันยิ่งใหญ่ของคณะสงฆ์ไทย ชาวพุทธศาสนิกชนไทยและพุทธศาสนิกชนทั่วโลก พระองค์สมบูรณด้วยลีลาจรรวัตรอันงดงามแก่ผู้ที่พบเห็นและสัมผัสได้ ชาวคณะกองบรรณาธิการวารสารปัญญาจักขุ คณะศาสนา และปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จึงขอถวายสักการะเคารพอย่างสูงสุดไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

สารบัญ

ปัญญาจักขุ ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๗๗ ประจำเดือนตุลาคม-ธันวาคม ๒๕๕๖

ข้อเสนอประกอบการพิจารณา ในการจัดทำนิตยสาร ปัญญาจักขุ

ข้อเสนอประกอบการพิจารณาในการ
จัดทำนิตยสาร ปัญญาจักขุ

๑. ในการใช้ชื่อนิตยสารว่า “ปัญญา
จักขุ” นับว่าเป็นมงคลนามตามพุทธวจนะ
ในอติวุตตะกะ (เล่มที่ ๒๕) ที่แสดงจักขุ ๓
ประการ คือ มังสวัจักขุ ทิพยจักขุ และ
ปัญญาจักขุ แต่ในมหานิทเทศ (เล่มที่ ๒๙)
ท่านพระสารีบุตรเพิ่มอีก ๒ จักขุต่อท้าย
คือ พุทธจักขุ และสมัตตจักขุ เพราะ
ฉันทนั้นชื่อของนิตยสารนี้จึงเหมาะสม

๒. ในนิตยสารนี้ ควรเทิดทูนพระพุทธ
วจนะเป็นหลักใหญ่ หลักฐานอื่นๆ ตลอด
จนอัตโนมัตถิอวารองลงมา

๓. พยายามประสานสามัคคีไม่ใช่เป็น
เวทีทะเลาะวิวาท พยายามให้เกิดสันติ
พระสงฆ์ทั้งสองนิกายตามอุดมคติดั้งเดิม

๔. ส่งเสริมสหวิทยาการศึกษา (In-
terdisciplinary studies) อันเป็นการ
ศึกษาแนวกว้างและส่งเสริมบูรณาการ
(Integration) อันเป็นการศึกษาแนวลึกซึ่ง
พระพุทธเจ้าของเราทรงนำมาใช้ในการ
เผยแผ่พระพุทธศาสนา โดยอธิบาย
ธรรมะให้ผสมไปในศาสตร์ทั้งหลาย
รวมทั้งให้ศาสตร์ต่าง ๆ ช่วยส่งเสริมกัน
และกัน เช่น วิทยาศาสตร์อิงเศรษฐศาสตร์
และอิงคุณธรรมการทูต อิงธรรมะ เป็นต้น
อันนับได้ว่าทรงเป็นผู้นำหลายพันปีแล้ว

๕. มีข่าวสารในการสร้างสรรค์เกี่ยวกับ
พระพุทธศาสนาทั้งในและนอกประเทศ
พอสมควร

สุชีพ ปุณฺณนาทภาพ

๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๖

บทความ

การพยากรณ์แบบพุทธ	๓
อนุমানสูตร	๗
คณาจารย์-เจ้าหน้าที่ คณะศาสนาและปรัชญา	
ไปศึกษาดูงานพระพุทธศาสนาและศิลปวัฒนธรรมประเทศไทยเมียนมาร์	๑๐
กระบวนการทัศน์ทางการเมืองตามแนวพระพุทธศาสนา	๑๓
คนใจร้อนแบบ : คนมากกลัวหลายก็ัก คิดริจะมีใจเดียว	๑๗
พระอาทิตย์ตกที่ป่าโคลิงคสาวัน	๒๐
Buddhism : A Noble Path to Peace	
พระพุทธศาสนา คือมรรคาสู่สันติภาพ (สันติวรบท)	๒๓
ปฏิเวธภาวนิตินิเทศา	๒๖
ASEAN intergration : A two-sided coin	๒๘
บทกวี : ข้าวกันบาตร	๓๑
ไฟเดือด	๓๒
ชีวประวัติอันน่าอัศจรรย์ของอาจารย์เสถียร โพรินันตะ	๓๔
ผลแห่งกรรมที่ปรากฏในคัมภีร์ทางพุทธศาสนา	๓๘
รูปแบบทางสถาปัตยกรรมและพุทธลักษณะพระพุทธรูปยืนแบบพม่า	
วิหารอนันตเจดีย์	๔๒

มิติใหม่ไอเทค

ยุคแห่งสติครองโลกมาถึงแล้ว ๔๕

* ยินดีรับพิจารณาบทความ สารคดี บทกวี และอื่น ๆ เพื่อพิมพ์เผยแพร่
เป็นวิทยาทาน ในนิตยสารปัญญาจักขุความยาวประมาณ ๑๓-๓๐ หน้า
* กระดาษ เอ ๔ หากยาวควรแบ่งเป็นตอนๆ เพื่อสะดวกในการนำ
เสนอส่งทางไปรษณีย์ถึง พระมหา ผศ.ดร.สมศักดิ์ ญาณโพธิ์
บรรณาธิการบริหาร

การพยากรณ์แบบพุทธ

• พระศรีธัมมกมลบัณฑิต

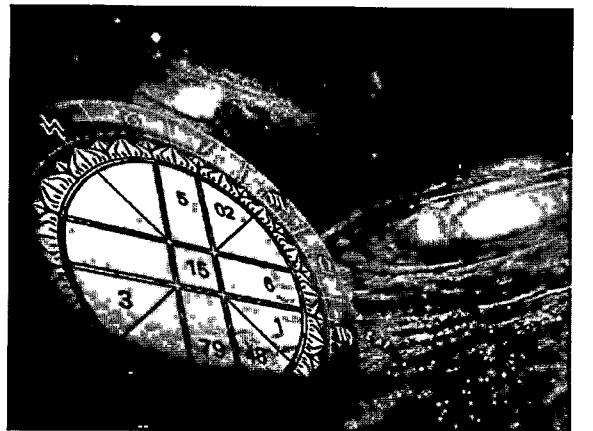
ปร.ศ.ศ.น.บ., อาจารย์ประจำคณะศาสนาสตรีปริชญา มมส

ท่านสาธุชนทั้งหลาย คำว่า “พยากรณ์” ในความหมายของภาษาบาลีนั้นหมายถึงการกระทำที่แจ้งหรือกระทำให้ชัดเจนซึ่งท่านจะนิยมใช้คำนี้กับการบรรลุลหรรณเป็นพระอรหันต์ ตัวอย่างเช่น ภิกขุ ตถาคตสส อาโรเจสิ ภนเต ปีโลติกเถโร อญญุ พุยากรโธติติ แปลว่า พวกภิกษุกราบทูลเรื่องราวแต่พระตถาคตว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ พระปีโลติกเถระอวดอ้างพระอรหัตตผล นี่คือการแปลภาษาบาลีโดยอรรถหรือการแปลเอาความ แต่ถ้าเป็นการแปลโดยพยัญชนะนั้นจะเน้นเรื่องไวยากรณ์จะแปลศัพท์ว่า พุยากรโธติ เป็นยอมกระทำที่แจ้ง ซึ่งคำว่า พุยากรโธติ นี้เป็นคำกริยา ถ้าเป็นคำนามก็จะเป็น พุยากรณ์ คือพยากรณ์ในภาษาไทยนั่นเอง

คำว่าพยากรณ์ในภาษาบาลีนั้นเรียกได้ว่าเป็นการพยากรณ์แบบฉบับพุทธ เพราะว่าภาษาบาลีเป็นภาษาที่บรรจุหลักคำสอนของพระพุทธศาสนาไว้ทั้งหมด พยากรณ์ในภาษาบาลีหรือพยากรณ์แบบพุทธนั้นมิได้มีความหมายถึงการพยากรณ์หรือการคาดคะเนแบบมีหลักการแต่มีความหมายถึงสิ่งที่แน่นอนต้องเป็นอย่างนั้นไม่เป็นเป็นอย่างอื่นจริง ๆ ส่วนพยากรณ์ในภาษาไทยนั้นหมายถึงการทำนายทายทักหรือการคาดคะเนแบบมีหลักการซึ่งผลลัพธ์อาจจะถูกบ้างผิดบ้าง แม้จะมีเครื่องมือช่วยในการทำนายมากมายเท่าใดก็ตามผลของการทำนายก็ยังไม่เหมือนที่ทำนายได้เสมอ

ตัวอย่างเช่น อาจจะมีการพยากรณ์อากาศว่า ฝนจะตกที่ตรงนั้นตรงนี้หนักบ้างเบาบ้าง แต่ในความจริงหรือพอถึงเวลาจริงฝนอาจไม่ตกก็ได้ หรือพยากรณ์ว่าอากาศร้อนจัด แต่ก็อาจไม่ได้ร้อนจัดกลับมีฝนตกได้ หรือพยากรณ์ว่าโลกจะแตกถึงเวลาจริงโลกอาจจะไม่แตก แต่คนที่พยากรณ์นั้นอาจจะหน้าแตกก็ได้ หรือได้รับการพยากรณ์ว่าดวงดีจะมีลาภลอยในความเป็นจริงอาจจะไม่มีลาภลอย บางครั้งอาจจะสูญเสียบางอย่างอีกด้วยก็มี

เช่นเดียวกัน ที่กล่าวมานี้ก็เพื่อต้องการจะชี้แจงว่าการพยากรณ์ของคนทั่วไปนั้นอาจจะถูกหรือผิดได้เสมอ แต่การพยากรณ์แบบพุทธนั้นไม่มีผิดไปจากการพยากรณ์นั้นเลย เพราะท่านที่พยากรณ์นั้นจะเป็นพระอรหันต์เริ่มแต่พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าลงมาถึงพระอรหันตสาวก

ซึ่งท่านพยากรณ์แบบเห็นจริง ๆ ด้วยคุณวิเศษของตัวท่านนั้น ก็คือผานอันเกิดมาจากการอธิษฐานจิตด้วยดีด้วยสมถกรรมฐานและวิปัสสนากรรมฐาน

และคำว่าพยากรณ์นี้ในทางพระพุทธศาสนาจะใช้ในความหมายว่าการแก้หรือการตอบ การเฉลยปัญหาคือคำถามต่าง ๆ ด้วย เช่น พระพุทธพจน์ที่ว่า จตตาริมา นิภิกขเว ปญหุพยากรณ์นิ อตติ นิภิกขเว ปญโท เอกัสพยากรณ์โย อตติ นิภิกขเว ปญโท วิภชชพยากรณ์โย อตติ นิภิกขเว ปญโท ปฏิปุฉาพยากรณ์โย อตติ นิภิกขเว ปญโท สปนียโย อิมานิ โข นิภิกขเว จตตาริ ปญหุพยากรณ์นิตี ซึ่งหมายความว่า การพยากรณ์หรือการกล่าวแก้ปัญหามี ๔ แบบ ได้แก่ เอกัสพยากรณ์ วิภชชพยากรณ์ ปฏิปุฉาพยากรณ์ และสปนียพยากรณ์

การพยากรณ์แบบพุทธนี้จะนำตัวอย่างมากกล่าวไว้ในบทความนี้ คือ เรื่องต้นแบบแห่งการพยากรณ์ที่ท่านทั้งหลายต้องรู้ ซึ่งนั่นก็ได้แก่การพยากรณ์ของพระที่บึงกรพุดเจ้าที่ทรงพยากรณ์สุเมธดาบสว่า ผู้นี้เป็นพุทธังกูรจักเป็นพระพุทธเจ้าทรงพระนามว่าโคดม ในที่สุด ๔ อสงไขยยิ่งด้วยแสนกัลป์ในอนาคต ช่วงเวลาที่พระพุทธเจ้าที่บึงกรพุดพยากรณ์นั้น ผ่านไปถึง ๔ อสงไขยและแสนกัลป์ ถ้านับเวลาแบบไทย ๆ ณ ปัจจุบันนี้คงจะกำหนดตายตัวไม่ได้ เพียงแต่จะบอกว่า นับเป็นล้านปีคูณด้วยหลายล้านปี แต่การพยากรณ์นั้นก็เป็นผลจริง ตรงและแม่นยำมาก ไม่มีความคลาดเคลื่อนเลยแม้แต่นิดเดียว

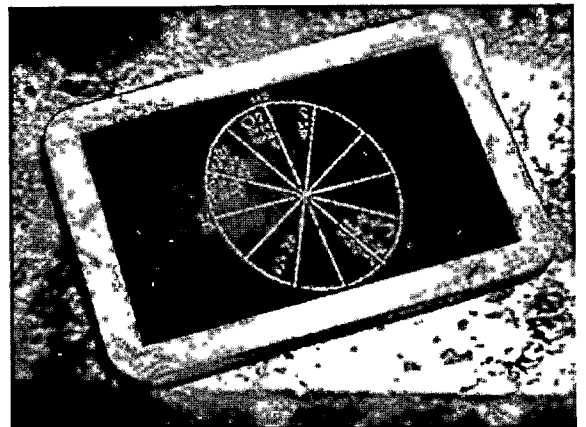
ต่อจากพระพุทธเจ้าที่บึงกรนั้นก็ยังมีพระพุทธเจ้าอีก ๒๓ พระองค์ คือ ๑. พระโกณฑัญญะ ๒. พระสมังคละ ๓. พระสุมนะ ๔. พระเวรตะ ๕. พระโสภิตะ ๖. พระอนิมทิสสิ ๗. พระสุมนะ ๘. พระนารทะ ๙. พระปทุมุตตระ ๑๐. พระสุเมธะ

๑๑. พระสุชาตะ ๑๒. พระปียทิสสิ ๑๓. พระอัทธทิสสิ ๑๔. พระธรรมทิสสิ ๑๕. พระสิทธิธตตะ ๑๖. พระติสสะ ๑๗. พระปุลสสะ ๑๘. พระวิปัสสิ ๑๙. พระสิขี ๒๐. พระเวสสกุ ๒๑. พระกุลันธะ ๒๒. พระโกณฑาคมนะ และ ๒๓. พระกัลสปะ ทรงพยากรณ์ว่า อดีตสุเมธดาบสนั้นในชาตินั้น ๆ ว่าจะได้เป็นพระพุทธเจ้าแน่นอน

ถึงพระอัครสาวกทั้ง ๒ คือ พระสารีบุตรและพระมหาโมคคัลลานะก็ได้รับพยากรณ์จากพระพุทธเจ้าพระนามว่า อนิมทิสสิ ในครั้งที่พระสารีบุตรเกิดเป็นสรทดาบส ส่วนพระมหาโมคคัลลานะเกิดเป็นสิริวิฑฒกฏุมพี ว่าในอนาคตล่วงไป ๑ อสงไขย แสนกัลป์ พระพุทธเจ้าพระนามว่า โคดมจักเสด็จอุบัติขึ้นในโลก พระสาวกที่ ๒ จักมีนามว่า โมคคัลลานะ ส่วนตัวท่านคือ สรทดาบส จักเป็นพระอัครสาวกของพระองค์ นามว่าธรรมเสนาบติสารีบุตร

อีกตัวอย่างของการพยากรณ์คือพระพุทธเจ้าทรงพยากรณ์พระเทวทัตหลังจากที่พระเทวทัตนั้นสร้างความเสียหายหลายแบบ ช่วงท้ายของชีวิตล้มป่วยติดต่อกันมาเป็นเวลานานถึง ๙ เดือน ในวาระสุดท้ายของชีวิตมีความประสงค์จะเข้าเฝ้า พระพุทธเจ้าว่า พระเทวทัตจักไม่เห็นเราด้วยอัทธานั้น ถึงแม้ภิกษุทั้งหลายจะกราบทูลพระองค์ว่า พระเทวทัตมาถึงที่โน้น ที่โน้นแล้ว พระเจ้าข้า ก็ตรัสว่า พระเทวทัตจงทำสิ่งที่ตนปรารถนาเถอะ แต่อย่างไร เธอก็จักไม่เห็นเรา

ถึงพระเทวทัตจะเกิดจิตสำนึกว่า เราเคยอาฆาตในพระพุทธเจ้า แต่สำหรับพระพุทธเจ้าเรามีความอาฆาตในเรา แม้ประมาธเท่าปลายผมไม่ และอ้อนวอนพระลูกศิษย์ว่า ขอท่านทั้งหลาย จงแสดงพระพุทธเจ้าแก่เรา พระลูกศิษย์

เหล่านั้นพาพระเทวทัตออกไปด้วยเตียงน้อย ภิกษุทั้งหลายก็
ยังกราบทูลพระพุทธเจ้าว่า พระเทวทัตมาเพื่อประโยชน์จะ
เฝ้าพระองค์ พระพุทธเจ้าก็ตรัสตรัสว่า พระเทวทัตนั้นจักไม่
ได้เห็นเราด้วยอัตรภาพนั้น แม้หากเทวทัตจะเข้ามาภายใน
พระเชตวัน ก็จักไม่เห็นเราแน่

ขณะที่พวกลูกศิษย์พาพระเทวทัตไปวางเตียงลงริมฝั่ง
สระโบกขรณีใกล้พระเชตวันแล้ว ต่างก็ไปอาบน้ำในสระ
โบกขรณี พระเทวทัตลุกจากเตียงนั่งวางเท้าทั้ง ๒ บนพื้นดิน
เท้าทั้ง ๒ ก็จมแผ่นดินลง จมลงเรื่อย ๆ จนถึงข้อเท้า ถึงเข่า
ถึงสะเอว ถึงราวนม ถึงคอ เวลาที่กระดูกคางจะจดถึงพื้นดิน
พระเทวทัตจึงกล่าวว่า ข้าพระองค์ขอถึงพระพุทธเจ้า
พระองค์นั้น ผู้เลิศ เป็นเทพยงเทพ เป็นสารถิณีกนรชน มีพระ
จักรุรอบคอบ มีพระลักษณะเกิดด้วยบุญตั้งร้อยว่าเป็นที่พึ่ง
ด้วยกระดูกเหล่านี้พร้อมด้วยลมหายใจ

ที่พระพุทธเจ้าตกตโปรดให้พระเทวทัตบวชก็เพราะ
ทรงเห็นฐานะนี้ ถ้าพระเทวทัตจะไม่ได้บวช เป็นคฤหัสถ์เขา
ทำกรรมหนักจะไม่อาจทำปัจจัยแห่งภพต่อไปได้ ครั้นได้บวช
แล้วก็ได้ทำกรรมหนัก แต่ก็ยังสามารถทำปัจจัยแห่งภพ
ต่อไปได้ เพราะในอนาคตที่สุดแห่งแสนกัลป์แต่กัลป์
พระเทวทัตจะได้เป็นพระปัจเจกพุทธเจ้า นามว่า อัญญิสสระ

เรื่องเจ้าสุปปพุทธศากยะซึ่งผูกอาฆาตในพระพุทธเจ้า
ด้วยเหตุ ๒ ประการ คือ ทั้งลูกสาวของท่านหนีออกบวช
และให้ลูกชายของท่านคือ พระเทวทัต บวชแล้วตั้งอยู่ใน

ฐานะเป็นผู้มีเวรต่อลูกชายท่าน อยู่มาวันหนึ่ง ทรงดำริว่า
จักไม่ให้เป็นพระพุทธเจ้าไปฉันในสถานที่นิมนต์ จึงปิดทางเสด็จ
ของพระพุทธเจ้านั่งเสวยน้ำจันทน์ขวางทางไว้

พระพุทธเจ้ามีภิกษุสงฆ์ห้อมล้อมเสด็จมาที่นั่น พวก
มหาดเล็กทูลท้าวเธอว่า พระพุทธเจ้าเสด็จมาแล้ว ท้าวเธอ
ตรัสว่า พวกเจ้าจงล่วงหน้าไปก่อน จงบอกสมณะนั้นว่า
พระสมณโคดมองค์นี้ไม่เป็นใหญ่กว่าเรา เราจักไม่ให้ทางแก่
สมณโคดม แม้พวกมหาดเล็กทูลเตือนแล้ว ๆ เล่า ๆ ก็คง
ประทับนั่งรับสั่งอย่างเดิม เมื่อเสด็จไปได้พระพุทธเจ้าจึง
เสด็จกลับ แม้เจ้าสุปปพุทธก็ส่งคนสอดแนมไปด้วยกำชับว่า
จงไปฟังคำของพระสมณโคดมนั้นแล้วกลับมา

พระพุทธเจ้าขณะเสด็จกลับมาทรงทำการแยมพระโอรส
พระอานนท์เถระทูลถามว่า อะไรหนอเป็นปัจจัยแห่งการ
แยมพระโอรสให้ปรากฏ พระเจ้าข้า จึงตรัสพยากรณ์ว่า

เจ้าสุปปพุทธะไม่ให้ทางแก่พระพุทธเจ้าผู้เช่นเรา ทำกรรมหนักแล้ว จากนั้นไป ๗ วัน ท้าวเธอจักเข้าไปสู่แผ่นดินคือธรรมีสถูที่ใกล้เชิงบันได ภายใต้ปราสาท

จะเห็นได้ว่าเป็นการทรงพยากรณ์ทั้งสถานที่และเวลาอย่างชัดของพระพุทธเจ้า เมื่อเจ้าสุปปพุทธะได้สดับคำนั้นแล้วแทนที่จะกลัวหรือสลดใจแต่กลับทำท่ายโดยที่จะหาวิธีที่จะทำให้พระพุทธดำรัสเป็นเรื่องเท็จ ท่านหาได้รู้ไม่ว่าพระพุทธดำรัสเป็นจริงเสมอไม่เคยเป็นเท็จเลย เริ่มด้วยทรงดำริว่าตั้งแต่วันนี้ไปจะไม่ไปที่นั่น ก็จะไม่ถูกรณีสถูที่ใกล้เชิงบันได ภายใต้ปราสาท ทรงรับสั่งให้พวกมหาดเล็กขนเครื่องใช้สอยของพระองค์ออกทั้งหมดไว้บนปราสาท ๗ ชั้น ให้ชกบันได ปิดประตู ตั้งคนที่แข็งแรงประจำไว้ที่ประตู ๑ ๒ คน ทรงกำชับว่า ถ้าเรามุ่งจะลงไปข้างล่างโดยความประมาท พวกเจ้าต้องห้ามเราแล้วก็ประทับนั่งในห้องบนพื้นปราสาทชั้นที่ ๗

แต่อนิจจาในวันที่ ๗ คล้ายกับเวลาที่เจ้าสุปปพุทธะปิดทางเสด็จศึกษาจารย์ของพระพุทธเจ้า ม้ามงคลของเจ้าสุปปพุทธะในภายใต้ปราสาทเกิดคึกคะนองขึ้น กระแทกฝาไปรอบ ๆ อย่างแรง เจ้าสุปปพุทธะทรงสดับเสียงนั้น จึงตรัสถามว่า อะไรกันนั้น พวกมหาดเล็กทูลว่า ม้ามงคลคะนอง ม้านั้นพอเห็นเจ้าสุปปพุทธะก็หยุดนิ่ง

ท้าวเธอมีพระประสงค์จะจับม้าจึงเสด็จลุกจากที่ประทับป้ายพระพักตร์มาทางประตู ๆ ก็เปิดเอง บันไดก็มาตั้งอยู่ตามเดิม คนแข็งแรงยืนอยู่ที่ประตูแทนที่จะห้ามแต่กลับจับท้าวเธอที่พระศอก ผลักให้มีพระพักตร์ขมมาลงไปประตูที่พื้นทั้ง ๗ ชั้นก็เปิดเอง บันไดก็ตั้งอยู่ในที่เดิม พวกคนที่แข็งแรงที่ชั้นนั้น ๆ ก็จับท้าวเธอที่พระศอกแล้วผลักให้มีพระพักตร์ขมมาลงไปทุกชั้น ขณะนั้น แผ่นดินก็แยกออกคอยรับท้าวเธอที่ใกล้เชิงบันไดที่ภายใต้ปราสาทนั่นเอง สรุปว่าเหตุการณ์ได้เป็นไปตามที่พระพุทธเจ้าทรงพยากรณ์จริง ๆ

ท่านสาธุชนทั้งหลาย เป็นอันสรุปได้ว่า การพยากรณ์แบบพุทธนั้นหมายถึงสิ่งที่พยากรณ์นั้นย่อมจะเป็นอย่างนั้นเสมอไป และผู้ที่พยากรณ์ได้นั้นก็คือพระพุทธเจ้า และมีพระอรหันตสาวกบางองค์ที่บรรลุมรรคผลเป็นพระอรหันต์ผู้สำเร็จอภิญญา ก็สามารถพยากรณ์ได้ซึ่งต่างจากการพยากรณ์ของชาวโลกนั้นก็คือการทำนายซึ่งอาจจะจริงหรือไม่จริงก็ได้

• พระภควีสฤทธิวิ (เกษม สบุญโต)
U.S.๙, Ph.D., Ph.D.

ในคัมภีร์พระไตรปิฎกเล่ม ๑๖ ชื่อมัชฌิมนิกาย มุลปิณณาสก์ ข้อ ๒๒๑ มีพระสูตรอยู่สูตรหนึ่งชื่อ อนุฆานสูตร ว่าด้วยเรื่องความคาดหมาย หรือจะเรียกว่า ความคาดการณ์ก็คงจะได้พระสูตรนี้มีที่มา คือ พระมหาโมคคัลลานเถระได้ให้อิวาทแก่ เหล่าภิกษุ (เข้าใจว่าภิกษุผู้เป็นศิษย์เป็นบริวารของท่าน) โดยให้ข้อคิดเตือนสติว่า “ถ้าภิกษุรูปใด ปวารณาว่า ขอให้ท่านว่ากล่าวตักเตือนข้าพเจ้าบ้างเถิด ผมยินดีรับฟัง แต่เธอกลับแสดงต่อไปว่า สำหรับภิกษุในธรรมวินัยนี้ รูปใดประพฤติไม่เหมาะสม ก็เรียกว่าเป็นคนหัวตื้อซึ่งภิกษุหัวตื้อนี้มีลักษณะที่กำหนดดังนี้

๑. ปรารถนาหยาบคาย มากมาก (เช่น อยากรับเป็นใหญ่ เป็นโต)
๒. ยกตนข่มผู้อื่น (เช่น นักการเมืองข่มข้าราชการ)
๓. มักโกรธ มีความโกรธเป็นสันดาน (เช่น โกรธคนที่ ไม่ทำตามคำสั่งตน)
๔. มักโกรธ เป็นโธฐปาทาน (เช่น ผูกโกรธคนขัดขืนคำสั่ง)
๕. มักระวางจัดไม่ไว้ใจใคร (เช่น ไม่เคยไว้ใจทหาร ตำรวจ)
๖. มักพูดหยาบคายไกลต่อความโกรธ (เช่น พูดยั่วยุ ก่อกวน)

๗. มักโต้เถียง (เช่น เถียงผู้ที่เขาทำงาน)
๘. มักรุกราน (เช่น รุกรานคนที่เขา ทำงานแก้ปัญหาภาคใต้)
๙. มักปรักปรำโจทย (เช่น ถูกโจทย ถูกประท้วงกลับ ฟ้องกลับ)
๑๐. มักเอาเรื่องอื่นมากลบเกลื่อน (เช่น ถูกเตือนเรื่องนี้ กลับเอาเรื่องโน้นมากลบเกลื่อน ล้าเลิกความดีของตน)
๑๑. มักไม่พอใจตอบในความประพฤติ (เช่น หงุดหงิด ตลบแต่ลงไม่ตอบคำถาม คำชักชวนไร้ผลเสีย)
๑๒. มักหลบหลุมักตีเสมอ (เช่น พอเริ่มเป็นใหญ่เป็นโต หนอยก็ตีเสมอรุ่นพี่รุ่นพ่อ)
๑๓. มักเป็นคนริษยา มักตระหนี่ (เช่น เห็นผู้อื่นเขาได้ดี แล้วทนไม่ได้)

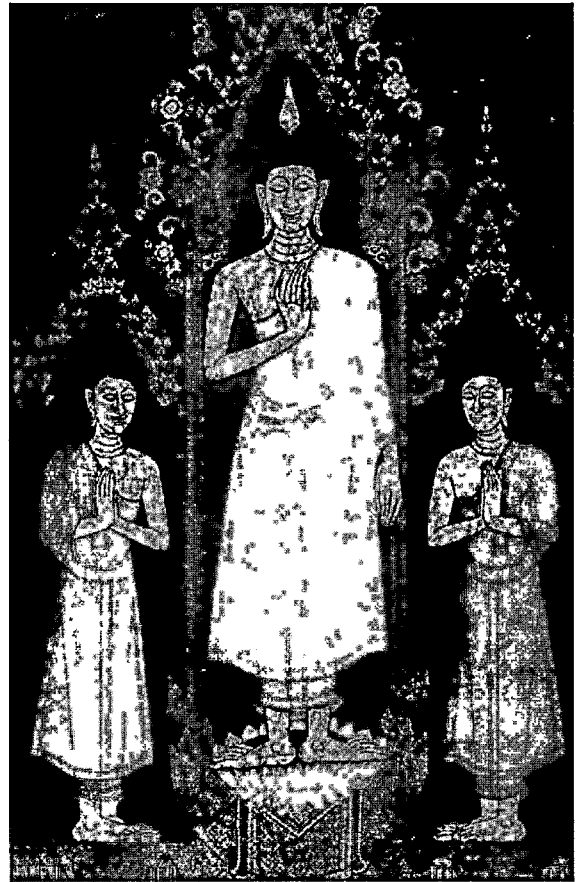
๑๔. มักโอ้อวดเจ้ามาया (เช่น โอ้อวด อ้างอิงความเก่งของตนหรืออ้างครูบาอาจารย์)

๑๕. มักกระด้างดูหมิ่นผู้อื่น (นิสัยเสียไม่มีความเป็นสุภาพบุรุษแสดงกิริยาดูหมิ่นคนอื่นใน ด้านความรู้บ้าง ด้านความสามารถบ้าง)

๑๖. มักถือรั้นไม่ฟังใคร ถอนถือรั้นไม่ออก (เช่น ประธานสภาสั่งห้ามก็ยังไม่ยอมหยุด)

พฤติกรรมน่ารังเกียจทั้งสิบหกประการนี้ นับว่าเป็นพฤติกรรมที่น่ารังเกียจ เป็นพฤติกรรมของคนว่ายากสอนยาก แม้ปากจะพูดว่า “ผมยินดีรับฟัง” แต่เขาฟังหูซ้ายทะลุหูขวา ไม่เข้าใจ คือ ไม่เข้าไปสู่ใจเขาเลยใครมีข้อน่ารังเกียจสิบหกอย่างนี้แม้เพียงอย่างหนึ่งอย่างหนึ่งก็นับได้ว่าเป็นคนไม่ควรว่ากล่าวตักเตือน เพราะเตือนไปก็เสียเวลาเปล่า เหตุว่าเขามีสันดานเป็นคนว่ายากสอนยากในทางกลับกัน มีธรรมที่ทำให้เป็นคนว่าง่ายไว้สำหรับบุคคลผู้มีความมุ่งมั่น ตั้งใจที่จะฝึกตนให้เป็นคนที่อยู่ร่วมกับสังคมได้ และได้รับข้อมูลข่าวสารดี ๆ จากผู้มีความปรารถนาดีธรรมนั้นมี เนื้อหาดตรงข้ามกับ ๑๖ ข้อข้างต้นนั้น คือ

๑. ไม่เป็นคนมักมาก
๒. ไม่ยกตนข่มท่าน
๓. ไม่เป็นคนมักโกรธ
๔. ไม่เป็นคนผูกโกรธ
๕. ไม่เป็นคนมักแวงผู้อื่น
๖. ไม่มักแปลงวาทจาหยาบคายใกล้ต่อความโกรธ
๗. ไม่เป็นคนมักได้เสียใจโทก

๘. ไม่เป็นคนมักรุกรานเสียใจโทก
๙. ไม่เป็นคนมักปรักปรำใจโทก
๑๐. ไม่เป็นคนมักเอาเรื่องอื่นมากลบเกลื่อน ไม่มักพูด

นอกเรื่อง

๑๑. พร้อมที่จะตอบคำถามไขข้อข้องใจในความประพฤติ

๑๒. ไม่เป็นคนมักลบลู่คุณคน ไม่มักตีตนเสมอท่าน

๑๓. ไม่มักเป็นคนริษยา ไม่มักเป็นคนตระหนี่

๑๔. ไม่มักเป็นคนโอ้อวด ไม่มักเป็นคนเจ้ามาया

๑๕. ไม่มักเป็นคนกระด้าง ไม่มักดูหมิ่นผู้อื่น

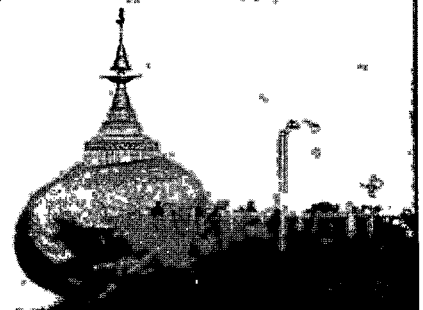
๑๖. ไม่เป็นคนมักแต่จะถือเอาความเห็นแก่เองตนเป็นใหญ่ ไม่มักถือถือรั้น ถอนทิฎฐิได้ง่าย

ผู้ปฏิบัติได้เช่นนี้พระเถระกล่าวว่า เป็นคนสอนง่าย เป็นนาย “สุพจน์” แปลว่าคนสอนง่ายพร้อมกับแนะนำให้คนเราเทียบเคียงตนเองดูที่เคราะห์ตนเอง ตัดสินให้ตนเองไม่ต้องรอให้ใครมาชี้หน้าให้ เมื่อเทียบเคียงดูแล้วให้พิจารณา

ตนเองด้วยในทุก ๆ กรณีที่ได้กล่าวมา เมื่อพบว่าคนมีธรรม
ข้อใดอยู่ ก็ให้รู้ รู้แล้วถ้าเห็นว่าเป็นเรื่องที่ต้องละก็ต้องรีบละ
ออกไป ถ้าเห็นว่าเป็นเรื่องที่ต้องละก็ต้องรีบละออกไป ถ้า
เห็นว่าเป็นสิ่งที่ควรพัฒนา ก็จงเร่งพัฒนา พระเถระได้ให้ข้อ
สรุปเป็นอุปมาได้นำฟังว่า “บุคคล หากพิจารณาอยู่เห็นชัด
อกุศลธรรม อันชั่วช้าที่ตนยังละไม่ได้ก็ละมันเสียให้หมดไป
เห็นว่าละได้แล้วก็ควรจะปีติปราโมทย์หมั่นศึกษา

กุศลธรรมต่อไป เหมือนหนุ่มสาววัยรุ่นที่ชอบหากระเจก
เงาส่องดูความสง่าของตน เห็นลิวที่ใบหน้าก็พยายาม
กำจัดออกไป เห็นใบหน้า สดใสก็ซำซำเรีงรักษา
ความงามต่อไปละมัน” ก็คิดเอาเองก็แล้วกันว่าท่านจะเอา
แบบไหน คิดเอาเองก็แล้วกันว่าท่านจะเป็นคนสอนยากหรือ
เป็นคนสอนง่าย ประชาธิปไตยอยู่ที่ใจของคุณ พระเถระบอก
ให้ท่านแล้ว

คุณจารย์-เจ้าหน้าทีคณะศาสนาและปรัชญา ไปศึกษาดูงานพระพุทธรูปศาสนา และศิลปวัฒนธรรมประเทศเวียดนาม ๑-๔ ปี.ค. ๒๕๕๖

(ต่อจากฉบับที่ ๓๖)

• ส. ศรีประจันต์

หลังจากทานอาหารเสร็จก็มุ่งหน้าเดินทางต่อเพื่อไปขึ้นภูเขาพระธาตุดินทร์แขวน เมื่อมาถึงเชิงภูเขาทางขึ้นพระธาตุดินทร์ของเราก็ต้องขึ้นรถ ๖ ล้อที่ดัดแปลงเป็นรถโดยสารหรือจะเรียกเป็นรถบรรทุกทุกหมู่ก็ได้ รถแต่ละคันจะนั่งได้ประมาณ ๓๐ - ๔๐ คน จากเชิงภูเขาขึ้นไปเป็นทางที่สูงชัน บางแห่งต้องแฉ่งคอคดชันไปไต่ระดับภูเขาสูงชันขึ้นไปเรื่อยๆ บางแห่งก็เป็นโค้งหักศอกก็มีความน่ากลัวทั้งสนุกตื่นเต้น เพราะมันสูงชันไปเรื่อยๆ รถบรรทุก ๖ ล้อต้องขับพาขบวนของเราขึ้นไปประมาณ ๔ กิโลเมตรจะได้ จากนั้นก็ต้องลงจากรถ ๖ ล้อ ยังไม่ถึงพระธาตุดินทร์แขวน

ยังต้องนั่งเสลี่ยงขึ้นไปอีกเป็นทางที่ชันขึ้นเรื่อยๆ เสลี่ยงจะมีคนหาม ๔ คน เขาคิดค่าหามขึ้น ๔๐๐๐ จ๊าด ขาลงชุดเดิมอีก ๔๐๐๐ จ๊าด (๑๐๐๐ จ๊าด = ๔๐ บาทไทย) โก้ดเขาเป็นคนจัดการให้ บางคนก็ขึ้นเสลี่ยงเดินขึ้นไปทดสอบความพืดของตนเองทั้งขาขึ้นขาลง แต่การเดินขึ้นก็ต้องสู้กับแรงดึงดูดของโลกมากหน่อย ขาลงถ้าเดินไม่มีเทคนิคก็อาจจะทำให้หัวคะมาได้บางช่วงต้องเก้งก้างอย่างมากเพราะทางชัน ทางที่ดีควรจะหาขาที่ ๓ ช่วยนั่นก็คือซื้อไม้เท้าข้างทางราคาก็ไม่แพงประมาณอันละ ๒๐๐ จ๊าดช่วยพยุงก็จะทำให้เดินได้มั่นคงยิ่งขึ้น ทางขึ้นไประยะที่สองนี้อีกประมาณ

ชาวคณะของเราเตรียมขึ้นไปนมัสการพระธาตุดินทร์แขวน

๒ กิโลเมตร คนทามก็ต้องทามไปพักเหนื่อยไปเพราะมันชันมาก

ชาวคณะของเราขึ้นไปถึงข้างบนก็เย็นใกล้มืดแล้วมีคนศรัทธาขึ้นไปบนพระธาตุดินทร์แขวนเป็นจำนวนมาก หลังศรัทธาของคนพม่ามากมายเหลือสุดจะพรรณนาได้ เรียกได้ว่าตลอด ๒๔ ชั่วโมงทั้งวันทั้งคืนจะไม่มีขาดผู้คนเลย เหมือนกับมีเทศกาลมหรสพอย่างไรอย่างนั้นเดินไปตรงไหนก็มีแต่คน พอดตกกลางคืนก็นอนกันตามลานคนเดิน สลับกันไปคนที่ไม่นอนก็ไปบูชาพระธาตุ ภาษิตจินที่บอกว่า “ไม่มีงานเลี้ยงใด ไม่เลิกลา” คงจะนำมาใช้กับคนที่พระธาตุดินทร์แขวนไม่ได้ จริง ๆ ยิ่งตอนใกล้สว่าง ทุกคนเฝ้าคอยรอเพื่อถวายข้าวพระพุทธตอนเช้ามืดตั้งแต่ตี ๔ ตี ๕ ทุกคนมีศุนย์รวมอยู่ที่พระธาตุดินทร์แขวนอย่างใจจดใจจ่อ เหมือนกับถวายกับข้าวคาวหวานขนมนมเนยแต่พระพุทธองค์จริง ๆ มองดูแล้วทุกคนมีความปิติอิ่มเอมใจ

พระธาตุดินทร์แขวน หรือไจ้กัทโย (Kyaikhtiyo) ในภาษามอญหมายถึง หินรูปหัวฤาษี ตั้งอยู่ที่เมืองไจ้กัโลบนยอดเขา อ่าเภอสะเทิม เขตรัฐมอญของประเทศพม่า

ชาวพุทธพม่าเตรียมอาหารคาวหวานเพื่อถวายข้าวพระพุทธที่พระธาตุดินทร์แขวน

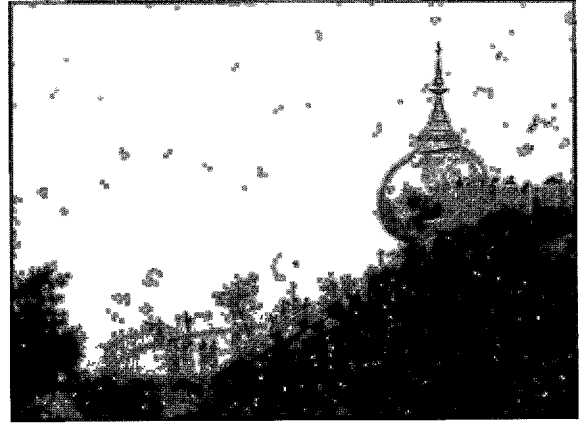
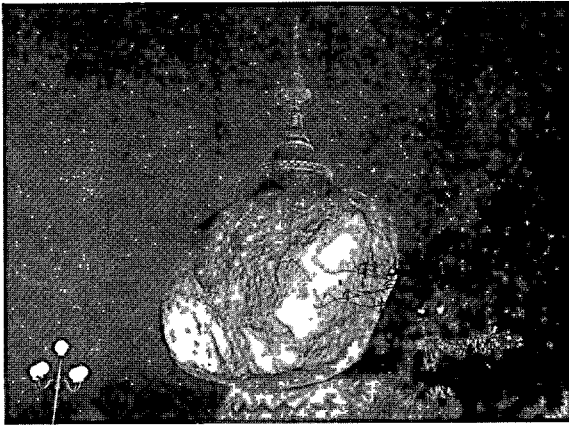

พระธาตุดินทร์แขวนศุนย์รวมศักดิ์สิทธิ์และเคารพบูชา

เหนือระดับน้ำทะเล ๓,๖๑๕ ฟุต ลักษณะเด่นของพระธาตุดินทร์แขวนคือ มีลักษณะเป็นก้อนหินสีทองขนาดใหญ่ตั้งอยู่บนหน้าผาสูงชันอย่างมหัศจรรย์ เหมือนจะหล่นและท้าทายแรงดึงดูดของโลกเป็นอย่างมากโดยไม่ตกลงมาอย่างน่าอัศจรรย์เป็นสิ่งเหลือเชื่อสำหรับผู้ที่ไปสักการะและพบเห็น เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ ๑ ใน ๕ ที่ชาวพม่าต้องไปสักการบูชาสักครั้งหนึ่งในชีวิต

พระธาตุดินทร์แขวนมีประวัติเล่ากันว่า มีฤาษีติสสะตนหนึ่งได้รับเกศมาจากพระพุทธเจ้าที่ได้มอบให้ไว้เป็นตัวแทนพระพุทธองค์ให้ประชาชนได้สักการะ เมื่อครั้งได้มาแสดงธรรมเทศนา ณ ดินแดนสุวรรณภูมิ ผู้ที่ได้รับมอบพระเกศต่างก็นำไปบรรจุในสถูปเจดีย์ แต่ว่าฤาษีติสสะกลับนำไปซ่อนไว้ในมวยผม พอเวลาล่วงเลยถึงคราวที่ฤาษีติสสะจะต้องละสังขาร โดยมีความตั้งใจจะนำพระเกศไปบรรจุไว้ในก้อนหินที่มีรูปร่างคล้ายกับศีรษะของตน จึงให้พระอินทร์ช่วยหาก้อนหินที่มีลักษณะเหมือนกับศีรษะ ซึ่งได้มาจากใต้ท้องมหาสมุทร และก็ให้พระอินทร์นำมาแขวนไว้บนภูเขาหิน จึงเป็นที่มาของชื่อ พระธาตุดินทร์แขวน

อากาศบนภูเขาพระธาตุดินทร์แขวนในฤดูนี้เย็นสบาย เพราะอยู่สูงกว่าระดับน้ำทะเลมาก ลมเย็นสบายและไม่ค่อยมียุบรบกวน ชาวคณะของเราบางคนได้ไปไหว้ถึง ๓ ครั้ง บางท่านก็ครั้งเดียวแล้วแต่กำลังศรัทธา ยามเช้าอากาศดีมากสดชื่น คณะของเราพักโรงแรมของทางราชการชื่อว่าโรงแรม Kyaik Hto Hotel ระดับ ๓ ดาว เป็นโรงแรมของรัฐบาล แต่ก็ไม่เป็นปัญหาแต่อย่างใด ถ้ามองใกล้ดูว่าโรงแรมบนนี้แพงมาก ถึงจะแพงอย่างไรก็ต้องจำใจพักเพราะไม่มีโรงแรมให้เลือก ใครขึ้นมาแล้วก็เป็นภาวะจำยอมนั่นเอง ตอนเช้านี้ชาวคณะของเราก็ทานอาหาร

เข้าที่โรงแรมอาหารก็อรรอยปากทุกคน เสร็จแล้วก็เตรียมเดินทางลงมาด้านล่างโดยการนั่งเสลียงชุดเดิมลงมา มันเป็นนโยบายของพม่าที่ต้องการให้คนได้มีงานทำนักท่องเที่ยวก็ก็น่าสนับสนุนเป็นการกระจายรายได้ให้กับผู้คน ผู้เขียนกับโยมนิยาม อาจารย์มงคล และคุณประยูร ไม่ขึ้นเสลียงยอมที่จะเดินลงมาเพื่อออกกำลังด้วยแต่ก็สุด ๆ ปวดแข้งปวดขาเอาการอยู่เหมือนกันต้องอาศัยซื้อไม้เท้าข้างทางเพื่อช่วยพยุงไม่ให้เดินหัวคะมาไปด้านหน้า คนที่หามเสลียงให้เรา ก็เลยสบายได้รับเงินจากเราฟรี ๆ พวกเขาก็รู้สึกแฮปปี้

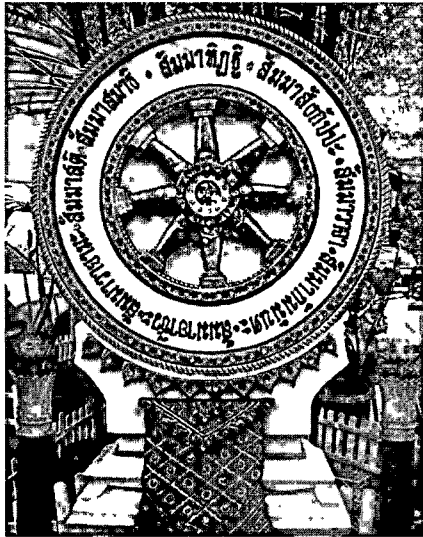
หลังจากลงมาถึงระดับที่หามเสลียงขึ้น ชาวคณะของเราที่มารวมตัวกันอีกครั้งเพื่อขึ้นรถ ๖ ล้อลงจากพระธาตุนินท์แชนเพื่อลงมาขึ้นรถบัลลักรุงย่างกุ้งและแวนทานอาหารกลางวันระหว่างทางที่ภัตตาคารเจ้าลั่วชื่อว่า (Kyaw Swa Restaurant) อาหารอรรอยถูกปากคนไทย มีกุ้งย่างอีกตามเคยเป็นกุ้งแม่น้ำสมกับเป็นชื่อเมืองย่างกุ้งเสร็จจากทานอาหารเพลแล้วก็เดินทางไปเที่ยววัดพระนอนหรือพระพุทธรูปไสยาสน์ชเตาเลียว และเป็นพระพุทธรูปไสยาสน์ที่มี

ความยาว ๑๘๑ ฟุต สูง ๕๐ ฟุต สร้างโดยพระเจ้าเมงกะติปะ พ.ศ. ๑๕๓๗ ในสมัยมอญเรืองอำนาจ มีพระพุทธรูปลักษณะงดงาม โดยจะวางพระบาทเหยียดพระบาท ต่างจากพระพุทธรูปไสยาสน์ของไทยที่นิยมสร้างพระบาทเสมอกัน เล่ากันว่าเป็นพระพุทธรูปสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในคืนก่อนจะเสด็จดับขันธปรินิพพาน คนไทยให้ชื่อนานามว่า “พระอัมหวาน” และก็จะมาตามพุทธรูปลักษณะจริง ๆ เป็นปูชนียสถานศักดิ์สิทธิ์อันดับสองรองจากพระมหาธาตุมุนเตา ชาวคณะของเราให้ไว้พระสวดมนต์เจริญจิตภาวนาข้างหน้าองค์พระพอสมควรแก่เวลาก็พากันเดินจับจ่ายซื้อของที่ระลึกที่นี้มีของที่ระลึกขายมากมายเช่นศิลปะเครื่องไม้แกะสลักผ้าไหม เครื่องเขียน อัญมณีต่าง ๆ ส่วนมากพ่อค้าแม่ค้าจะเป็นเชื้อชาติมอญ และพวกเขานิยมรับเป็นเงินบาทของไทยมาก หลังจากซื้อเสร็จชาวคณะของเราก็มุ่งเดินทางกลับกรุงย่างกุ้ง

(โปรดอ่านต่อฉบับหน้า)

ชาวคณะของเราลงมาจากรถธาตุนินท์แชนเพื่อขึ้นรถ ๖ ล้อไปขึ้นรถบัล

๔๐. ข้าราชการพึงใส่ใจเข้าไปหาสมณะและพราหมณ์ ผู้ทรงศีล เป็นนักปราชญ์หรือรู้หลักนักปราชญ์ดีเพื่อรักษาศีล พึงธรรมบ้าง บำรุงท่านบ้าง ศึกษาถ่ายทอดเอาความรู้ จากท่านบ้าง

๔๑. ข้าราชการไม่ควรลบล้างราชประเพณีในการ บริจาคทาน ควรรักษาไว้ให้มั่นคง เมื่อถึงคราวที่จะทรง บริจาคทานก็ไม่ต้องกีดกันโดยประการใด ๆ ทั้งสิ้น

๔๒. ข้าราชการต้องเป็นคนมีปัญญา มีความรู้ดีฉลาด เฉลียว และเข้าใจในวิธีการต่างๆไปได้เป็นอย่างดีรู้จักกาล สมัยที่ควรและไม่ควร

๔๓. ข้าราชการต้องหมั่นขยันในการปฏิบัติหน้าที่ ราชการ ไม่เลินเล่อหละหลวม ต้องตรวจตราดูแลให้ รอบคอบ ทำงานให้สำเร็จเสร็จสิ้นไปโดยครบถ้วนด้วยดี เสมอ

๔๔. ไรนาและปศุสัตว์ข้าวในยุ้งฉาง ควรตรวจตราดู อยู่เป็นประจำตลอดจนการใช้จ่ายในครอบครัวก็พึงรู้จัก กำหนดประมาณ

๔๕. บุตรธิดาหรือพี่น้องที่ประพฤติไม่ดีเป็นเหมือนคน ที่ตายไปแล้ว มีแต่คอยล้างผลาญ ก็ไม่ควรยกย่อง แต่ กระนั้น เมื่อมาเยี่ยมเยียนก็ควรช่วยเหลือบ้างตามสมควร ส่วนทาสกรรมกรและคนรับใช้ที่ประพฤติดีมีความขยันหมั่น เพียรในหน้าที่การงานโดยสม่ำเสมอ ควรยกย่องชมเชยและ ควรให้ความอุปการะเลี้ยงดูอย่างดี

๔๖. ข้าราชการต้องเป็นผู้มีศีลธรรมประจำตน มี

ความซื่อสัตย์ไม่เห็นแก่ได้ไม่เข้าข้างคนผิด เป็นคนซื่อตรง จงรักภักดีทั้งต่อหน้าและลับหลัง

๔๗. ข้าราชการต้องรู้จักพระราชนิยม ความนิยมของ เจ้านาย ปฏิบัติให้ต้องตามพระราชประสงค์ไม่ฝ่าฝืนขึ้นขัด พระราชอัธยาศัยหรืออหิวาธ

๔๘. เวลาผลัดพระภูษาลงทรงสนาน ราชเสวกพึงก้ม ศีรษะลงชำระพระบาท แม้จะถูกกริ้วกราดจนถึงต้องพระ ราชอาญา ก็ไม่พึงโกรธตอบ

๔๙. ต้องสักการบูชาพระราชา ผู้ซึ่งถือว่าเป็นยอด ปราชญ์และเป็นผู้พระราชทานสมบัติอันน่าพอใจได้ทุกๆ อย่าง

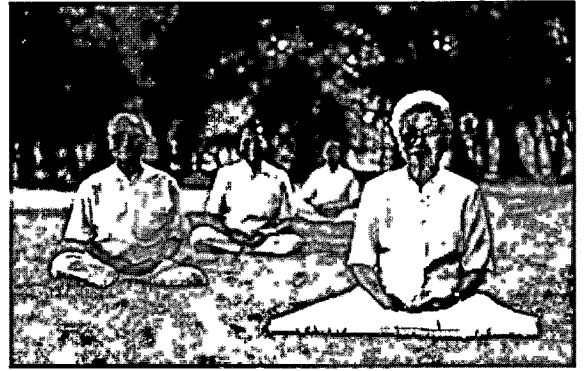
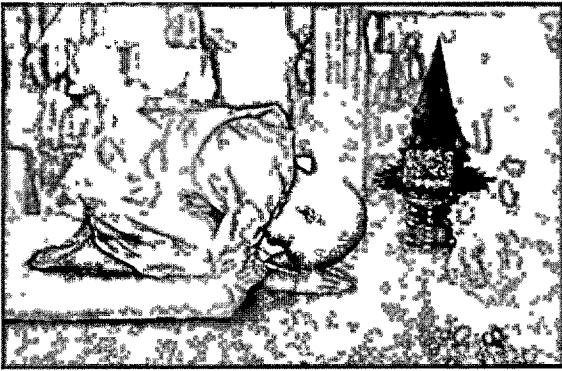
๔.) แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับผู้บริหารตามหลักพระพุทธศาสนา ทินพันธ์ นาคตะ ได้เปรียบเทียบถึงลักษณะของผู้นำ หรือผู้บริหารในทางวิชาการกับหลักธรรมในทางพุทธ ศาสนาไว้อย่างนี้ คือ^๑

๑) ความไม่เห็นแก่ตัว คือ การไม่ฉวยโอกาสเอาเปรียบเพื่อความสุข ผลประโยชน์ หรือความปลอดภัย เฉพาะส่วนตน ซึ่งตรงกับหลักธรรมทางพุทธศาสนา คือ ทาน การให้ บริจาค การบริจาค หรือการเสียสละเพื่อ ส่วนรวม

๒) ลักษณะท่าทาง คือการวางตัวเหมาะสม ทั้งใน ด้านการปกครองและในด้านความประพฤติ ตลอดจนมี ความสงบเสงี่ยม คือ การไม่वादดี ไม่หยิ่งหรือภูมิใจโดยไร้ เหตุผลอันควรตรงกับหลัก มทพว คือ ความสุภาพอ่อนโยน ทั้งทางกายและวาจา ไม่แข็งกระด้าง อวิโรจน์ คือ ความ สงบเสงี่ยม และการมีสติควบคุมรักษามารยาทไม่ให้ผิด

^๑ คณะกรรมการอนุกรรมการศึกษาและกำหนดหลักวิชาการรัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์, รัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์กราฟิควอร์ค, ๒๕๒๖), หน้า ๑๑๘-๑๒๐

ระเบียบประเพณี กฎหมาย และศีลธรรม ให้มีความสุขภาพ
เมื่อจะเสียชีวิต สิลล์ คือความมีศีลธรรม สำรวมควบคุม
ความประพฤติทาง กาย วาจา ใจ ให้เรียบร้อย

๓) ความซื่อสัตย์สุจริต คือ การซื่อตรง มั่นคงอยู่
ในศีลธรรม รักษาสิ่งจะและเกียรติยศตลอดจนเป็นที่เชื่อถือ
ไว้วางใจได้ ในเรื่องการทำงานและมีความภักดี ต่อผู้ใหญ่
กว่า ผู้ร่วมงาน ตลอดจนผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งตรงกับหลัก
อาชชวี่ คือ ความซื่อตรงต่อตนเอง ต่อการงาน และต่อ
บุคคลอื่น และมีความภักดีตั้งอยู่ในสุจริตธรรม

๔) ความอดทน คือทนต่อความเคร่งเครียดต่างๆ
ทั้งทางกายและใจ เช่น อดทนต่อความเจ็บปวด เหนื่อยอ่อน
ทนต่อความทุกข์ เดือดร้อน และความยากลำบากไม่ยอม
แพ้ รวมทั้งความกล้าหาญทั้งทางกายและทางใจ คือ
ตระหนักถึงความกลัวแต่ก็ยังสามารถเผชิญกับอันตรายได้
ด้วยความสงบมั่นคง ควบคุมตัวเองได้ ทั้งยังสำนึกในความ
รับผิดชอบที่ต้องทำการใน เหตุการณ์นั้นด้วย ซึ่งตรงกับ
หลัก ขนติ คือ ความอดทนอดกลั้น รู้จักข่มใจและห้ามใจ
ตนเอง ทนต่อกิเลสและความทุกข์ มีสติ ควบคุมจิตใจให้
คงที่อยู่ตามปกติ ไม่ให้กำเริบ อ่อนไหวในเมื่อเผชิญกับ
ความยุ่งยาก ความลำบากหรือภัยอันตราย เป็นธรรมที่พื้นผ้า
อุปสรรคไปจนจุดหมายปลายทางได้ แสดงถึงความเข้มแข็ง
และกล้าหาญ

๕) ความเด็ดขาด มีความสามารถในการตัดสินใจ
ตกลงใจอย่างมั่นคงและรวดเร็ว ไม่ลังเล และมีอำนาจในตัว
(Force) คือ ความสามารถที่บังคับผู้อื่นปฏิบัติตาม
ความตั้งใจของตน ซึ่งตรงกับหลัก ตป คือการมีอำนาจ หรือ
ธรรมที่ทำลายหรือขจัดความชั่วเป็นอำนาจที่ทำให้เกิด
ความเคารพยำเกรง

๖) ความเห็นอกเห็นใจ คือ รู้จักแบ่งเบาความรู้สึก
ของผู้อื่นที่อยู่ร่วมกันรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา ซึ่งตรงกับ

หลัก อุกโกธ ความไม่โกรธโกรธโดยใช้วิธีสย มี ความเมตตา
และปรารถนาดีต่อผู้อื่น และหลัก อวิหีส คือความไม่
เบียดเบียน มีความกรุณาช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นจากความทุกข์

๗) ความยุติธรรม คือ มีความเสมอภาค ไม่ลำเอียง
ในการปฏิบัติต่อผู้ได้บังคับบัญชา เช่น การให้รางวัลหรือ
การลดโทษ ซึ่งตรงกับหลัก ปกครองโดยยุติธรรม คือ เว้น
จากอคติ คือ เว้นจากการลำเอียงอันเป็นเหตุให้เสียความ
เป็นธรรม อันเนื่องมาจากความรักใคร่กัน ไม่ชอบกัน
เนื่องจากความเขลาหรือความกลัว ดังมีพุทธภาษิตที่ว่า
“บุคคลใดล่วงละเมิดความยุติธรรมเพราะอคติ ยศของ
บุคคลนั้นย่อมเสื่อม บุคคลใดไม่ล่วงละเมิดความยุติธรรม
เพราะอคติ ยศของบุคคลนั้นย่อมบริบูรณ์”

๘) ความรู้ คือมีความรอบรู้ในวิชาชีพและความรู้
ทั่วไป รู้จักงานของตน มีความรู้ความเข้าใจบุคคลอื่น รวม
ทั้งมีความฉลาด มีสติปัญญาจัดการกับปัญหาต่าง ๆ และมี
ความแนบเนียน มีกาลเทศะ คือ มีปฏิภาณไหวพริบสามารถ
ปฏิบัติต่อบุคคลโดยวิธีอันเหมาะสม ปราศจากข้อเขินเคือง
หรือขัดขืน

๙) ความกระตือรือร้น คือ มีความเอาใจใส่ จดจ่อ
หรือสนใจอย่างจริงจังต่องานที่ทำและการปฏิบัติต่าง ๆ
ตลอดเวลา รวมทั้งมีความคิดริเริ่ม คือคุณลักษณะที่

สังเกตเห็นเองว่า สิ่งใดควรทำขึ้นหรือต้องทำ แล้วทำในสิ่งนั้น ซึ่งตรงกับ “หลักอิทธิบาท ๔ คือ คุณธรรมที่ทำให้สำเร็จ ความประสงค์ ๔ อย่าง คือ ความพอใจ รักใคร่ในสิ่งนั้น เพียรประกอบสิ่งนั้น เอาใจใส่ฝักใฝ่สิ่งนั้นไม่วางธุระ หมั่นตรองพิจารณาเหตุผลในสิ่งนั้นพร้อมทั้งมีความ กระตือรือร้น (อุสโสหฺติ)” และหลักอริยมรรค ๘ คือ มี “ปัญญาเห็นชอบ ดำริชอบ เจรจาชอบ ทำงานชอบ เลี้ยงชีพชอบ เพียรชอบ ระลึกชอบ ตั้งใจไว้ชอบ” ดังผู้มีพุทธ ภาชิตอยู่ว่า “ผู้หมั่นในการทำงาน ไม่ประมาท มีปัญญาเห็น ประจักษ์ จัดการงานได้ เรียบร้อย เขาพึงอยู่ในวงราชการ ได้” และ “ยศย่อมเจริญแก่ผู้มีความขยัน มีสติ มีการงาน สะอาด มีปกติ ใคร่ครวญแล้วจึงทำ สำนวมระวังติ เลี้ยงชีพโดยธรรม และไม่ประมาท”

๕.) สรุป

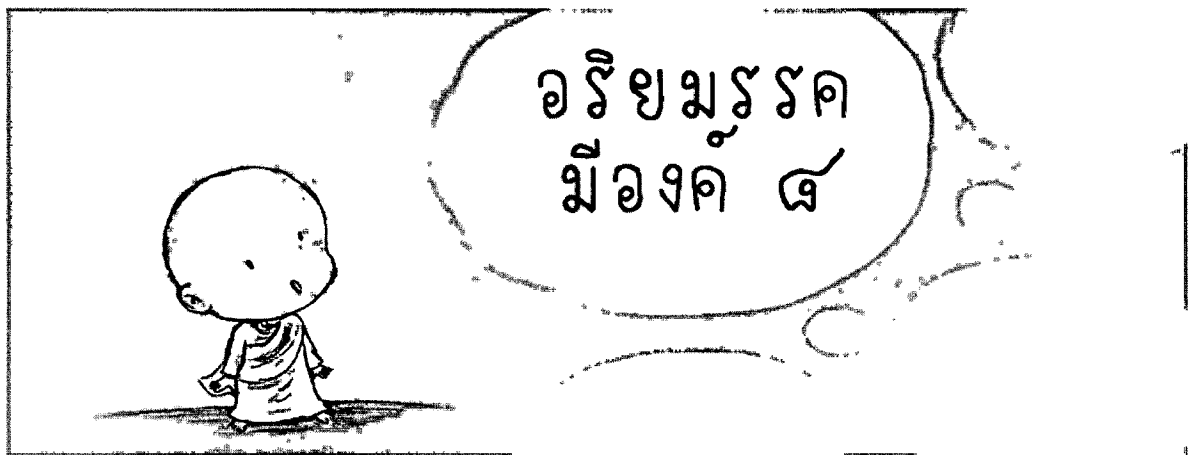
ความชอบธรรมทางการเมืองในปัจจุบันมักจะอธิบาย กันด้วยมโนทัศน์สำคัญ ๆ ทางการเมือง เช่น สิทธิ เสรีภาพ อำนาจ ความเสมอภาค พันธะทางการเมือง ความคิดเหล่านี้ มาจากรากฐานการวิเคราะห์รัฐในเชิงตรรกวิทยา โดยเฉพาะจากทฤษฎีพันธสัญญา มโนทัศน์เหล่านี้เป็น เครื่องมือในการเข้าใจและตัดสินความถูกต้องของกลไก ของรัฐหรือระบบของรัฐ พระพุทธศาสนามีได้กล่าวถึงมโน ทัศน์เหล่านี้โดยตรง เพราะการตีความเช่นนั้นจะทำให้ความ คิดทางการเมืองของพระพุทธศาสนาขาดรากฐานทาง ตรรกวิทยาเนื่องจากไม่อาจโยงความคิดเหล่านี้กับหลักการ พื้นฐานของพระพุทธศาสนาได้ แต่พระพุทธศาสนาก็ได้ แสดงให้เห็นแนวความคิดทางการเมืองปกครองที่เป็นหลักสากล โดยไม่กล่าวถึงระบบการปกครองว่าเป็นแบบไหน อย่างไร

เพราะจุดมุ่งหมายของพระพุทธศาสนาก็คือ ความสุข ผลประโยชน์ และการมีชีวิตอยู่อย่างมีเกียรติของมนุษย์ ทุกคนนั่นเอง

เอกสารอ้างอิง

- พระธรรมปิฎก(ป.อ.ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, พิมพ์ที่บริษัทสหธรรมิกจำกัด, ๒๕๔๕, หน้า ๒๔๐
- คุณ โทชนันท์, พุทธศาสนากับสังคมและวัฒนธรรมไทย, (กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๕), หน้า ๑๑๕.
- คณะกรรมการอนุกรรมการศึกษาและกำหนดหลักวิชาการ รัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์, รัฐศาสตร์ตามแนว พุทธศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์กราฟิค อาร์ต, ๒๕๒๖), หน้า ๑๑๘-๑๒๐.

คนโอรตันแบบ

คนมากตัวหลายก๊กคิดริจะมีใจเดียว

• ดร.สุพัตนีย์ ออนุjárย์

ปรากฏท่านกล่าวไว้ว่า “คนมีหลายรักในดวงใจเดียว ก็ริว่าเขาจะเปลี่ยนใจให้บิรักเดียว” คนเรามืออย่างหนึ่งที สอนได้อยากมาก ก็คือสอนใจตนเอง หรือสิ่งที่อยากไปกว่า นั้นก็คือการเปลี่ยนนิสัยได้ (ร่วมเอาทั้งกายและใจ) โดยเฉพาะความต้องการทางอารมณ์ขี้ออยากไปใหญ่.

เรื่องที่จะมาเป็นต้นแบบของคนต้นแบบเพื่อเป็นคน สมบูรณ์แบบที่ควรเอาอย่าง ถูกเปิดขึ้นโดยพระพุทธเจ้า ประมาณก่อน พ.ศ. ๒๑ ปี เวลาเย็นวันหนึ่งท่านได้พักอยู่ที่วัด เขตวันมหาวิหาร บริเวณเมืองสาวัตถี ผู้รับฟังและเป็นสักขี พยานของเรื่องนี้ในเวลานั้นก็คือพระภิกษุสงฆ์สามเณรในวัด สาเหตุที่หยิบยกเรื่องนี้ขึ้นมาเล่าก็เพราะว่า

“การไม่เคารพคุณธรรมความดีงาม มีพฤติกรรมทาง ลังคมที่ไม่สมควร การพูดเท็จพาราสิ (ประเล้าประโลม) ซึ่งเคยเป็นอดีตภรรยาเก่าของพระภิกษุรูปหนึ่งในพระพุทธ ศาสนา”

เรื่องเล่าของคนโอรตันแบบ

ในอดีตกาลที่ล่วงเลยมาแล้วนานแสนนาน เมื่อครั้งที่ พระเจ้าพรหมทัตเป็นผู้นำสูงสุด ในนครพาราณสี ผู้คนในยุค นั้นต่างก็มีความสุขอยู่ดีกินดีสืบมา ยังมีหมู่บ้านแห่งหนึ่งชื่อ ว่า บ้านกาลิกคาม ตั้งอยู่ไม่ไกลจากเขตพระนครมากนัก มี ครอบครัวผู้มีอันจะกินอยู่ครอบครัวหนึ่ง สืบทอดความมั่งมี

มาตั้งแต่ครั้งบรรพบุรุษ หัวหน้าครอบครัวนี้ได้อยู่กับกับ ภรรยามาหลายปี ต่อมาภรรยาเกิดตั้งครรภ์ลูกคนแรก นำความดีอกดีใจมาสู่ผู้เป็นสามียิ่งนักต่างก็ช่วยกันดูแล บำรุงครรภ์เป็นอย่างดี ต่อมาเมื่อครบเก้าเดือนทารกก็คลอด ออกมา เกิดในฤกษ์โจรพอดิบพอดิ พอเจริญวัยขึ้นแล้วก็มี นิสัยเหมือนโจรชอบลักเล็กขโมยน้อย พอโตเป็นหนุ่ม ก็ออกโจรกรรมหาเลี้ยงชีวิต จนปรากฏชื่อเสียงว่าเป็น ผู้กล้าหาญ และมีกำลังแข็งแรงเหมือนช้างสาร เจ้าหน้าที่ ตำรวจก็ไม่สามารถจับกุมได้

อยู่มาวันหนึ่ง หนุ่มโจรคนนี้ก็เข้าโจรกรรมทรัพย์สิน ของมีค่าในเรือนของเศรษฐี ลักเอาของมีค่าออกมาได้เป็น จำนวนมาก ชาวบ้านในละแวกใกล้เคียงก็พลอยได้รับความ เดือดร้อนด้วย จึงพากันเข้าไปกล่าวโทษร้องทุกข์ต่อ พระราชา กราบเรียนรายงานว่า “ทุกวันนี้ได้มีโจรหนุ่มคน หนึ่งออกปล้นตามละแวกหมู่บ้าน ขอท่านได้โปรดสั่งตำรวจ ออกตามจับโจรผู้ร้ายด้วยเถิด” จึงสั่งเจ้าหน้าที่ตำรวจให้ ตามจับ ฝ่ายตำรวจเมื่อมีคำสั่งก็ออกปฏิบัติงานทันที ในตอน กลางคืนได้จับตำรวจไว้เป็นพวกๆ ตามสถานที่ที่สำคัญในคืน นั้นก็สามารถคุมจับโจรพร้อมทั้งของกลางได้ แล้วนำตัวเข้า กราบทูลพระราชาจึงสั่งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจว่า “จงตัดศีรษะ มันทิ้งเลย อย่าเอาไว้ไว้เป็นเยี่ยงอย่างที่ไม่ดี” เจ้าหน้าที่

ตำรวจจึงจับมัดมือโพล์หลังแล้วคล้องพวงมาลัยดอกชบาแดงที่คอ ต่อจากนั้นก็เอาผงอิฐโรยบนศีรษะ พร้อมทั้งเขียนตีด้วยหว่าย แล้วจึงนำไปยังตะแลงแกงแดนประหาร

การจับโจรหนุ่มได้ครั้งนี้ชาวก็ถือกระฉ่อนไปทั่วทั้งเมือง ว่าโจรผู้ร้ายได้ถูกจับแล้ว ในกาลครั้งนั้น ในพระนครได้มีหญิงขายบริการทางเพศคนหนึ่งชื่อว่า สามา นางมีค่าตัวหนึ่งพัน เหนียวนางเป็นผู้โปรดปรานของพระราชอาและนางก็มีหญิงสาวที่เป็นพรรคพวกบริวารประมาณ ๕๐๐ คน ต่างก็พากันยื่นเปิดหน้าต่างดูเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นสายตาดูมองไปเห็นโจรหนุ่มคนหนึ่งที่กำลังถูกนำตัวไปสู่แดนประหาร โจรหนุ่มผู้นั้นเป็นชายที่มีรูปร่างหน้าตาหล่อเหลาน่าเสน่ห์มากคนหนึ่ง มีความสง่างามหุ่นดีมีผิวพรรณเนียนเด่นกว่าใคร เมื่อนางສามาเห็นเข้าก็มิจิตปฏิพัทธ์รักใคร่หลงรักขึ้นมาทันทีทันตาจนห้ามใจไม่อยู่ จึงคิดว่า ‘เราจะเอาผู้ชายคนมาเป็นสามีให้ได้ ไม่ได้เอาด้วยเล่ห์ก็จะเอาด้วยมนต์ หรือจะเสียเงินทองมากสักเพียงไหนก็ยอม’ เมื่อคิดได้เช่นนี้แล้วจึงมอบทรัพย์พันหนึ่งใส่มือให้หญิงคนใช้ใกล้ซัดบอกให้นำไปส่งแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อติดสินบนไว้ก่อน โดยให้พูดว่า “โจรนี้เป็นพี่ชายของนางສามาเอง ท่านรับเอาทรัพย์หนึ่งพันนี้แล้วจงปล่อยโจรหนุ่มคนนี้ไป แล้วท่านจะได้ความดีความชอบในวันข้างหน้าอีกด้วย”

เมื่อหญิงคนใช้ใกล้ตัวเข้าไปเจรจาแล้ว เจ้าหน้าที่ตำรวจก็บอกว่า “โจรผู้นี้เป็นโจรหนุ่มที่โด่งดังเป็นที่จับตามองของประชาชน ปล่อยไปไม่ได้เรามีโทษถึงตายแน่ แต่ก็มีทางทำได้ถ้าหากคนอื่นมาลับเปลี่ยนแทนได้ แต่ต้องกระทำอย่างระมัดระวังอย่าให้คนอื่นรู้เห็นเป็นอันขาด” นางจึงกลับไปรายงานแก่นางສามา ก็ในเวลาตนเอง ได้มีลูกชายของเศรษฐีคนหนึ่งหลงรักและผูกพันนางສามา ได้ให้เงินนางใช้พันหนึ่งเป็นประจำทุกวัน ในช่วงนั้นพอดีที่ลูกชายเศรษฐีก็ได้นำเงินมาให้ที่เรือน ฝ่ายนางສามาเมื่อรับเงินแล้วก็วางที่ขาอ่อนพร้อมทั้งร้องให้ขึ้น ลูกชายเศรษฐีเห็นดังนั้นก็แปลกใจจึงถามว่า “น้องเป็นอะไรไร น้องมีเรื่องอะไรที่ทำให้ไม่สบายใจ บอกพี่มาได้เลยพี่อาจช่วยน้องได้”

นางສามาได้ที่จึงกล่าวขึ้นว่า “น้องมีเรื่องทุกขใจอย่างหนึ่ง คือว่าโจรผู้นี้เป็นพี่ชายของดิฉันเอง เขาไปมาหาหน่งที่บ้านนี้แหละ ด้วยความละอายในตัวเขาเองที่ทำชั่วมาก่อนหน้านี้ จึงได้มอบตัวกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ และเขาก็ถูกจับไปอย่างที่เห็น เมื่อดิฉันสงข่าว่าเขาเป็นญาติให้ทราบ เจ้าหน้าที่ตำรวจก็แจ้งข่าว่ามาว่า ถ้าเอาเงินมาไถ่พันหนึ่งจึงจะปล่อยตัวไปได้ บัดนี้ ดิฉันได้เงินนี้แล้วแต่ไม่มีโอกาสที่จะออกไปพบเจ้าหน้าที่ได้เพราะน้องเป็นผู้หญิง”

เมื่อลูกชายเศรษฐีได้ยินดังนั้นจึงกล่าวว่า “อย่าเสียใจไปเลย ไม่เป็นไรเดี๋ยวพี่จะจัดการให้เอง”

นางສามาจึงกล่าวว่า “ถ้าอย่างนั้นก็ดีแล้ว พี่จงถือเอาเงินที่พี่นำมาแน่แหละ จงหยิบเอาไปเถิด”

ลูกชายเศรษฐีจึงถือเงินไปยังเรือนของเจ้าหน้าที่เจ้าหน้าที่จึงจับกุมเอาลูกชายเศรษฐีไว้ แล้วลับเปลี่ยนให้โจรหนุ่มออกมาแล้วส่งไปให้นางສามา แล้วประกาศอ้างต่อผู้อื่นว่า “โจรผู้นี้เป็นขุนโจรที่โด่งดังมากคนหนึ่ง จะต้องรอให้มัดค้ำเสียก่อนพวกเราจึงจะประหารโจรหนุ่มคนนี้ได้ จะต้องเป็นเวลาที่ปลอดภัยก่อน”

ครั้นคาลงแล้วเห็นว่าปลอดภัยคนลัญจรไปมา จึงนำลูกชายเศรษฐีไปยังแดนประหาร มีการอารักขากันเป็นอย่างดี แล้วเอาดาบตัดศีรษะเสียบ่วงด้วยหาวแล้วเอาออกมาประจานไว้ที่ทางเข้าเมือง

นับตั้งแต่นั้นมา นางສามาก็ก่เลิกขายบริการทางเพศหันมาอยู่กับโจรหนุ่มฉันทามีภรรยาสืบมาด้วยอภิรมย์ชมชื่นอย่างสมใจอยาก อยู่มาวันหนึ่งโจรกลับคิดได้ว่า “ต่อไปวันหน้า ถ้าหญิงคนนี้เกิดเบื้อขึ้นมาไม่รักเราแล้วเห็นชายอื่นอีกก็จะเปลี่ยนใจ ตัวเราเองนางก็อาจจะฆ่าได้แล้วก็จะไปอยู่กับชายคนใหม่นั้น หญิงสาวคนนี้เป็นผู้มีนิสัยและชอบทำเช่นนี้อยู่แล้ว แล้วเราจะไปเหลือริ ควรรีบหนีไปที่อื่นจะดีกว่า แต่ว่าก่อนจะไปเราจะต้องหาของมีค่าติดไม้ติดมือไปด้วยจะได้มีอะไรขายเลี้ยงชีวิตในวันข้างหน้าได้เมื่อยามคับขัน”

เช้าวันหนึ่ง จึงได้กล่าวกับนางສามาว่า “คืออย่างนี้เราก็ก่มาอยู่ในเรือนของน้องก็นานแล้ว ไม่ได้ออกไปไหนมาไหนเลยเหมือนไก่อยู่ในกรง เราออกไปข้างนอกหาเที่ยวเล่นในสวนสักวันหนึ่งก็น่าจะได้ จะได้เปลี่ยนบรรยากาศบ้างขึ้นอยู่อย่างนี้มีหวังเถาตายแน่” เมื่อนางສามาตกปากรับคำแล้วก็พากันจัดแจงสิ่งของใช้ต่างๆ พร้อมทั้งเครื่องประดับประดาอันมีค่า พากันนั่งในรถออกไปสวนอุทยาน ได้มานั่งเล่นอยู่ในสวนอุทยานเป็นเวลาจนจะค่ำ โจรหนุ่มคิดได้ว่า “เราหลบหนีไปตอนนี้จะดีกว่า” เมื่อคิดได้แล้วจึงทำว่ามีอารมณ์อยากจะมีเพศสัมพันธ์ด้วย จึงประคองกายพานางเข้าไปใต้พุ่มชบาที่ปลอดภัยตายผู้คน ทำที่กอดจูบนางแล้ว

เอามือกดคอกโน้มร่างลงนอนไม่นานนางก็สลบ แล้วก็ปลดเอาเครื่องประดับที่มีราคา เอาผ้าปกปิดร่างของนางไว้ เมื่อห่อได้ของมีค่าแล้วก็เดินหลบสายตาคอนอื่นหนีไป

ฝ่ายนางสามาเมื่อรู้สึกตัวจึงลุกขึ้นมาหาสาวใช้ แล้วถามว่า “เห็นสามีเราไหม แล้วที่เค้าไปไหนแล้ว...?” พวกหญิงสาวใช้ใกล้ตัวจึงรายงานนายหญิงว่า “พวกดิฉันไม่ทราบ ไม่รู้ไม่เห็นเลย” นางสามากลับคิดได้ว่า “สามีของเราคงคิดว่าเราตายแล้วมั้ง จึงเกิดความกลัวความผิดจึงตัดสินใจหลบหนีเราไป” นางก็นึกเสียใจจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น จึงพาบริวารเดินทางกลับบ้านไป ด้วยความรักอาลัยต่อสามี เมื่อนางมองเห็นที่นอน จึงคิดว่านับตั้งแต่เวลานี้เป็นต้นไป หากเรายังไม่พบกับสามี เรายังจะไม่นอนบนที่นอนแห่งนี้ อีกต่อไป นางจึงลงมานอนอยู่บนพื้น และนอกจากนี้ ตั้งแต่ นั้นมานางไม่หุงผ้าที่ตนเองชอบใจ จดข้าวปลาอาหารจาก ๓ มื้อต่อวันเหลือเพียง ๑ มื้อต่อวัน และไม่แตะต้องของหอม และดอกไม้อีกต่อไป นางคิดว่า “เราจะพยายามค้นหาสามีให้ได้ จะด้วยวิธีการใดก็วิธีการหนึ่ง แล้วจะให้สามีกลับมาอยู่กับตนอย่างเช่นแต่ก่อน”

เมื่อนางคิดได้เช่นนี้ จึงได้เรียนเชิญพวกนักร้องนักแสดงมาแล้วให้เงินค่าจ้างพันหนึ่ง พร้อมกับบอกกล่าว “เมื่อพวกเธอเดินทางไปเปิดทำการแสดง ณ สถานที่แห่งใด เมื่อออกแสดงทุกครั้งจงร้องเพลงนี้ขึ้นก่อน ถ้าหากว่าสามีของเราอยู่ที่นั่นเขาจะเข้ามาคุยกับพวกเธอ เมื่อเป็นเช่นนั้นพวกเธอก็ควรบอกว่าเราสบายดี แล้วแนะนำให้เขามาหรือพาเขามากก็ได้ ถ้าเขาไม่มาพวกเธอจงให้เขาส่งข่าวมาหาเราด้วย”

ฝ่ายพวกนักแสดงรับทราบเช่นนั้นแล้ว ก็พากันตลกปากรับคำแล้วออกจากนครพาราณสีไปกระทำการเล่นอยู่ในที่ต่างๆ ตามบ้านเล็กบ้านใหญ่ จนกระทั่งวันหนึ่งได้เดินทางไปแสดงที่บ้านปัตติจินตคาม โจรหนุ่มคนนั้นก็ได้หลบหนีมาอยู่ในหมู่บ้านแห่งนี้ และก็ได้ไปร่วมงานการแสดงในครั้งนี้ด้วย เมื่อพวกนักแสดงจะเปิดการแสดงก็ได้พากันร้องเพลงนี้ก่อนว่า “ท่านกอดจูบนางสามาด้วยแขน ที่กอดขบามีสีแดงในวสันตฤดู เธอได้ลี้ความไม่มีโรคมายังท่าน”

เมื่อโจรหนุ่มได้ฟังเนื้อความเพลงนี้แล้ว เมื่อได้โอกาสจึงเข้าไปหานักร้องคนนั้นแล้วถามว่า “ท่านพูดว่า สามายังมีชีวิต แต่เราไม่เชื่อ เราได้ยินมาว่า ลมพัดภูเขาไปได้ใครได้ยินก็คงไม่เชื่อ ถ้าหากลมพัดเอาภูเขาไปได้ แม้แผ่นดินก็สามารถพัดเอาไปได้ เพราะเหตุไรนางสามาตายแล้วจึงลี้ความว่าไม่มีโรคมายังเราได้...?”

ฝ่ายนักร้องได้ฟังคำของโจรหนุ่มนั้นแล้ว จึงกล่าว “นางสามายังไม่ตาย และไม่ปรารถนาชายอื่น ได้ยินว่า นางจะมีผัวเดียว ยังมีความรักความหวังดีต่อท่านอยู่เสมอ”

โจรหนุ่มได้ฟังเช่นนั้นจึงกล่าวว่า “นางจะมีชีวิตอยู่หรือไม่ก็ตาม เราไม่ต้องการนาง นางสามาได้เปลี่ยนใจจากเราไปสนิทสนมกับสามีที่เคยสนิทสนมมานานแล้ว นางเปลี่ยนใจไปแล้วไม่ได้ร่วมรักกับสามีผู้เคยร่วมรักมาแล้ว นางสามาเปลี่ยนใจไปหาชายอื่นแล้ว นางไม่ได้มีผู้ชายเฉพาะกับเราคนเดียว เราจะหนีจากที่นี่ไปให้ไกลแสนไกล ไปไกลจนไม่สามารถได้ฟังข่าวหรือความเป็นไปของนาง พวกท่านจงกลับไปบอกนางอย่างนี้” ว่าแล้วก็รีบเดินหนีจากไปต่อหน้านักแสดงเหล่านั้นที่ยืนดูอย่างสนใจ

จากนั้นมานักแสดงก็ได้นำข่าวสารนั้นกลับไปบอกนางสามา เมื่อนางได้รับข่าวสารเช่นนั้นก็รู้สึกเสียใจเป็นอย่างมาก แต่ก็ไม่ว่าจะทำอะไรก็ได้แต่ทำใจกับความจริงที่เกิดขึ้น จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์บอกให้เราเห็นว่า นับตั้งแต่นั้นมา เราท่านทั้งหลายจึงรู้ได้อย่างหนึ่งว่า การเปลี่ยนแปลงทางนิสัยและความชอบตามอารมณ์นั้น เป็นสิ่งที่แก้ได้ยากมากหรือแก้ไม่ได้เลย จนเป็นที่มาของคำว่า สันดอนพอซุดได้แต่สันดานของคนนั้นขุดออกไม่ได้”

จบเรื่อง...

วาทกรรมต้นแบบ

...ลมพัดภูเขาไปได้ใครได้ยินก็คงไม่เชื่อ ถ้าหากลมพัดเอาภูเขาไปได้ แม้แผ่นดินก็สามารถพัดเอาไปได้ เพราะเหตุไรนางสามาตายแล้วจึงลี้ความว่าไม่มีโรคมายังเราได้...? นางสามาได้เปลี่ยนใจจากเรา ไม่สนิทสนมกับสามีที่เคยสนิทสนมมานานแล้ว นางเปลี่ยนใจไปแล้วไม่ได้ร่วมรักกับสามีผู้เคยร่วมรักมานานแล้ว นางสามาเปลี่ยนใจไปหาชายอื่นแล้ว นางไม่ได้มีผู้ชายเฉพาะกับเราคนเดียว เราจะหนีจากที่นี่ไปให้ไกลแสนไกล...

ที่มาของเรื่อง : พระไตรปิฎก เล่มที่ ๒๗ พระสุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย ชาดก ปุจฉิมันทวรรค กมเวรชาดก หน้าที่ ๑๗๐-๑๗๑ ข้อที่ ๕๗๐ -๕๗๓

• สก.ดส.จ่านอง กนิธัก

ข้าพเจ้าได้สดับมาแล้วอย่างนี้

สมัยหนึ่งพระผู้มีพระภาคเจ้า ประทับอยู่ที่ป่าโคสิงคสาวัน พร้อมด้วยพระสาวกเถระผู้มีชื่อเสียงมาก รูป คือ ท่านพระสารีบุตร ท่านพระมหาโมคคัลลานะ ท่านพระมหากัสสปะ ท่านพระอนุรุทธะ ท่านพระอานนท์ และพระสาวกเถระผู้มีชื่อเสียงอื่น ๆ

ครั้งนั้น พระมหาโมคคัลลานะ ออกจากที่เรือนในเวลาเย็น เข้าไปหาพระมหากัสสปะ กล่าวว่า มาไปกันเถิด ท่านกัสสปะ เราจักเข้าไปหาท่านพระสารีบุตรเพื่อฟังธรรมพระมหากัสสปะ รับคำพระมหาโมคคัลลานะแล้วพากันเดินไปเพื่อฟังธรรม (ของพระสารีบุตร) พระอนุรุทธะก็เดินมาด้วย (มาจากการชักชวนแบบเดียวกัน) ต่อมาพระเวรตะถุกชักชวนก็เดินมากับพระอานนท์

พระสารีบุตรเห็นพระเถระเหล่านั้นเดินมาแต่ไกลจึงกล่าวทักทายว่า ท่านอานนท์ จงมาเถิด ท่านอานนท์ผู้เป็นอุปัชฌ์ของพระผู้มีพระภาคเจ้า ผู้อยู่ใกล้พระผู้มีพระภาคเจ้ามาดีแล้ว ท่านอานนท์ ป่าโคสิงคสาวันเป็นสถานที่น่านั่งสมาธิ รাত্রีแจ่มกระจ่าง ไม้สาละมีดอกบานสะพรั่งเต็ม

ต้น กลิ่นคล้ายทิพย์หอมฟุ้งไป ท่านอานนท์ ป่าโคสิงคสาวัน ฟังงามด้วยภิกษุเห็นปานไร (เมื่อพระสารีบุตรถามแล้วพระเถระเหล่านั้นตอบไปตามลำดับดังนี้)

พระอานนท์ ตอบว่า ภิกษุในพระศาสนานี้เป็นพหูสูตร ทรงสุดละสังขมสุดะ ธรรมที่งามในเบื้องต้น ท่ามกลาง ที่สุด พร้อมทั้งอรรถและพยัญชนะ ประกาศพรหมจรรย์ บริสุทธิบริบูรณ์สิ้นเชิง ธรรมเห็นปานนั้นอันภิกษุสดับมาแล้ว ทรงไว้ สังขมด้วยวาจา ถาม เพ่งด้วยใจ บรรลุดีแล้วด้วยทิฐิแล้วแสดงแก่บริษัท ๔ ด้วยบทและพยัญชนะอันเรียบร้อยไม่ขาดสายเพื่อถอนซึ่งอนุสัย ป่าโคสิงคสาวันฟังงามด้วยภิกษุเห็นปานนี้แล

พระเวรตะถุกตอบว่า ภิกษุในพระศาสนานี้ เป็นผู้มีความหลักเ็นเป็นที่มายืนดีในความหลักเ็น ประกอบเนื่อง ๆ ในเจตโสมณะ ไม่ห่างเหินจากมาน ประกอบด้วยวิปัสสนาพอกพูนสุญญาคาร ป่าโคสิงคสาวันฟังงามด้วยภิกษุเห็นปานนี้แล

พระอนุรุทธะตอบว่า ภิกษุในพระศาสนานี้ ย่อมตรวจดูโลกพันหนึ่งด้วยทิพยจักขุอันบริสุทธิ์เกินจักขุของมนุษย์ทั่วไป เปรียบเหมือนนุรุชผู้มีจักขุขึ้นปราสาทอันงดงามชั้นบน ฟังแลดูวงล้อตั้งพื้นได้ ฉันทใด ภิกษุก็ฉันทนั้น ย่อมตรวจดูโลกพันหนึ่งด้วยทิพยจักขุอันบริสุทธิ์เกินจักขุของมนุษย์ ป่าโคสิงคสาวันฟังงามด้วยภิกษุเห็นปานนี้แล

พระมหากัสสปะตอบว่า ภิกษุในพระศาสนานี้ตนเองอยู่ในป่าเป็นวัตร และกล่าวสรรเสริญคุณแห่งความเป็นผู้เที่ยวบิณฑบาตเป็นวัตรด้วย..ถือผ้าบังสุกุล..ถือไตรจีวร..มีความปรารถนาน้อย..สันโดษ..สงัด..ไม่คลุกคลี..ปรารถนาความเพียร..ถึงพร้อมด้วยศีล..ถึงพร้อมด้วยสมาธิ..ถึงพร้อมด้วยปัญญา..ถึงพร้อมด้วยวิมุตติ..ถึงพร้อมด้วยวิมุตติญาณ

ทัสสนะ..ป่าโคสิงคสาละวันพึงงามด้วยภิกษุเห็นปานนี้แล

พระมหาโมคคัลลานะตอบว่า ท่านพระสารีบุตร ภิกษุ ๒ รูป ในพระศาสนานี้กล่าวอภิธรรมกถา เธอทั้ง ๒ นั้นถามกันและกัน ถามปัญหากันแล้ว ยอมแก่กันเอง ไม่หยุดพักด้วย และธรรมกถาของเธอทั้ง ๒ นั้นยอมเป็นไปด้วย ท่านพระสารีบุตร ป่าโคสิงคสาละวันพึงงามด้วยภิกษุเห็นปานนี้แล

และพระมหาโมคคัลลานะได้ถามพระสารีบุตรว่า

“ท่านสารีบุตร ปฏิภาณตามที่เป็นของตน เราทั้งหมดพยากรณ์แล้ว บัดนี้ ผมขอถามท่านสารีบุตรในข้อนี้ว่า ป่าโคสิงคสาละวันเป็นสถานน่ารื่นรมย์ ราตรีแจ่มกระจ่าง ไม้สาละมีดอกบานสะพรั่งเต็มต้น กลิ่นคล้ายทิพย์ย้อมฟุ้งไป ท่านสารีบุตร ป่าโคสิงคสาละวันพึงงามด้วยภิกษุเห็นปานไร?”

ท่านพระสารีบุตรตอบว่า

“ท่านมหาโมคคัลลานะ ภิกษุในพระศาสนาี้ ยังจิตให้เป็นไปในอำนาจ และไม่เป็นไปตามอำนาจของจิต เธอหวังจะอยู่ด้วยวิหารสมาบัติใดในเวลาเช้า ก็อยู่ด้วยวิหารสมาบัตินั้นได้ในเวลาเช้า หวังจะอยู่ด้วยวิหารสมาบัติใดในเวลาเที่ยง ก็อยู่ด้วยวิหารสมาบัตินั้นได้ในเวลาเที่ยง หวังจะอยู่ด้วยวิหารสมาบัติใดในเวลาเย็น ก็อยู่ด้วยวิหารสมาบัตินั้นได้ในเวลาเย็น เปรียบเหมือนหีบผ้าของพระราชา หรือราชมหากษัตริย์ซึ่งเต็มด้วยผ้าที่ย้อมแล้วเป็นสีต่าง ๆ พระราชาหรือราชมหากษัตริย์นั้น หวังจะห่มคู่ผ้าชนิดใดในเวลาเช้า ก็ห่มคู่ผ้าชนิดนั้นได้ในเวลาเช้า หวังจะห่มคู่ผ้าชนิดใดในเวลาเที่ยง ก็ห่มคู่ผ้าชนิดนั้นได้ในเวลาเที่ยง หวังจะห่มคู่ผ้าชนิดใดในเวลาเย็น ก็ห่มคู่ผ้าชนิดนั้นได้ ในเวลาเย็น ภิกษุในศาสนาี้ ยังจิตให้เป็นไปในอำนาจ และไม่เป็นไปตามอำนาจของจิต เธอหวังจะอยู่ด้วยวิหารสมาบัติใดในเวลาเช้า ก็อยู่ด้วยวิหารสมาบัตินั้นได้ในเวลาเช้า หวังจะ

อยู่ด้วยวิหารสมาบัติใดในเวลาเที่ยง ก็อยู่ด้วยวิหารสมาบัตินั้นได้ในเวลาเที่ยง หวังจะอยู่ด้วยวิหารสมาบัติใดในเวลาเย็น ก็อยู่ด้วยวิหารสมาบัตินั้นได้ในเวลาเย็น ฉะนั้นเหมือนกัน ท่านมหาโมคคัลลานะ ป่าโคสิงคสาละวันพึงงามด้วยภิกษุเห็นปานนี้แล.”

ต่อมาพระเถระทั้งหมดนั้นได้พากันไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคแล้วกราบทูลทัสสนะของแต่ละท่านให้พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงทราบ พระองค์ได้ทรงสรรเสริญความเห็นและปฏิบัติของทุก ๆ ท่าน สุดท้ายได้ทรงสรรเสริญการปฏิบัติเพื่อความสิ้นอาสวะว่า

“สารีบุตร คำของพวกเธอทั้งหมด เป็นสุภาสิตโดยปริยาย ก็แต่พวกเธอจงฟังคำของเรา ถ้ามว่า ‘ป่าโคสิงคสาละวันพึงงามด้วยภิกษุเห็นปานไรนั้น?’ เราตอบว่า ‘สารีบุตร ภิกษุในศาสนาี้กลับจากบิณฑบาตในเวลาหลังภัตแล้ว นั่งคู้บัลลังก์ ตั้งกายตรง ดำรงสติมั่นเฉพาะหน้าว่า จิตของเรายังไม่หมดความถือมั่น ยังไม่หลุดพ้นจากอาสวะทั้งหลายเพียงใด เราจักไม่ทำลายบัลลังก์นี้เพียงนั้น’ สารีบุตร ป่าโคสิงคสาละวันพึงงามด้วยภิกษุเห็นปานนี้แล.”

พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสพระพุทธานุชาตินี้แล้ว ท่านผู้มีอายุเหล่านั้นชื่นชม ยินดีพระภาษิตของพระผู้มีพระภาคเจ้าแล้วแล.

มีข้อสังเกตเพิ่มเติม ดังนี้

๑. คำว่า ป่าโคสิงคสาละวัน ในอรรถกถา ท่านแก้ว่า คาคบไม่มีลักษณะดังเขาโคแตกขึ้นจากลำต้นของตนไม่ใหญ่ ต้นหนึ่งในป่านั้น ป่าแม่ทั้งหมดจึงชื่อว่า โคสิงคสาละวัน ไปตาม (ลักษณะ) ต้นไม้ ในบ้านเรา ชื่อ ผานกเคี้ยว โคกชี้แร้ง ทุ่งวัวแล่น คงจะมีชื่อแบบนี้ ไม่ได้หมายความว่า ที่นั้นจะเต็มไปด้วยนก มีแต่ชี้แร้ง หรือเต็มไปด้วยวัว เกิดจากเหตุเพียง

เล็กน้อยหรือจินตนาการ เช่น เขาหมาจู เขานางนอน เขาลูกช้าง

๒. ตามอรรถกถาเหมือนกัน (อรรถกถาจูทโคลิงคสาฬสูตร) บอกว่าพระพุทธเจ้าประทับที่นาทิกคาม แคว้นวัชชี ป่าโคลิงคสาฬวันอยู่ใกล้นาทิกคาม ดังนั้น ป่านี้จึงอยู่ในแคว้นวัชชี

๓. การแสดงความเห็นของพระเถระอัครสาวกเหล่านี้ต่าง ๆ กัน ขึ้นอยู่กับปฏิบัติทาของแต่ละท่าน เช่น พระอานนท์สรรเสริญความเป็นพหูสูตร พระมหากัสสปะสรรเสริญอุคคังค ที่ผู้เขียนตั้งใจ คือ พระมหาโมคคัลลานะยกย่องอภิธรรม และพระพุทธเจ้ายังสรรเสริญพระมหาโมคคัลลานะว่า เป็นพระธรรมกถึกอีก อภิธรรมจะเป็นของพระสารีบุตร และความเป็นพระธรรมกถึกที่ทราบเป็นของพระปุลณมันตานีบุตร แต่ที่ทรงยกย่องพระมหาโมคคัลลานะ แสดงว่า ท่านต้องเก่งจริง ๆ

๔. อรรถกถาท่านยังบอกถึงบทบาทของพระมหาโมคคัลลานะในสูตรอื่น ๆ เช่น

อนุমানสูตร (ม.ม. ๑๒/๒๒๑-๒๒๕/๑๘๙)

จุลลัตถมหาสังขยสูตร (ม.ม. ๑๒/๔๓๓/๔๖๔)

มารตัสชนียสูตร (ม.ม. ๑๒/๕๕๗/๖๐๐)

อิทธิปาถสังยุต (ส.ม.ท. ๑๙/๑๑๐๘-๑๒๕๒/๓๒๗/๓๗๕)

การทรมานนันทโพนันทนาคราช (เล่ม ๒๖, อรรถกถาเล่ม ๒๖/๘๐๖)

วิมานวัตถุ (ข. วิ. ๒๖/๑-๑๓๖/๑-๑๕๘)

๕. ท้ายที่สุดพระผู้มีพระภาคเจ้า ทรงสรุปว่า สุภาสิตของทุกท่านดีทั้งสิ้น พุทธภาษาปัจจุบันว่า ดีแต่ละด้านเหมือนเครื่องยาแต่ละชนิดนำมาปรุงรวมเป็นยาหม้อเดียวกัน กินดื่มแก้โรค ส่วนที่เป็นของพระพุทธเจ้าเอง คือ ถ้าภิกษุอยู่ในป่าโคลิงคสาฬวัน เป็นที่บำเพ็ญเพียรนั่งสมาธิภาวนาในการทำลายกิเลส ป่ากิ่งดงาม พระสาวกเหล่านั้นก็ชื่นชมยินดีในสุภาสิตของพระผู้มีพระภาค

๖. พึงศึกษาเพิ่มเติมใน ม.ม. ๑๒/๓๖๙-๓๘๒/๓๖๗-๔๐๙ (สยาม.)

อรรถกถาบาลี เล่ม ๘/๓๙๑-๔๐๗ (สยาม.)

อรรถกถาบาลี เล่ม ๒๖/๘๐๖ (สยาม.)

พระไตรปิฎกและอรรถกถาแปล ฉบับมหามกุฏฯ เล่ม ๑๙/ ๓๖๑-๓๘๒/๑-๕๓

Buddhism : A Noble Path to Peace

พระพุทธศาสนา คือบรรณาสู่สันติภาพ (สันติธรรม)

• นอม บุตร: / Tom Putra

เมื่อเกือบ ๓,๐๐๐ ปีมาแล้ว พระพุทธศาสนาได้อุบัติขึ้นมาท่ามกลางศาสนาพราหมณ์ หรือฮินดู ที่คนส่วนใหญ่ในชมพูทวีป หรืออินเดียโบราณนับถือ การอุบัติขึ้นมาของพระพุทธศาสนาได้ส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงประหนึ่งแผ่นดินไหวต่อสังคมในขณะนั้น และในขณะเดียวกันก็ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขนานใหญ่ในกระบวนทรรศน์ของคนยุคนั้น ซึ่งมีลักษณะเป็นอนุรักษนิยม และล้าสมัย โดยเปลี่ยนแปลงระบบความเชื่อจากที่เคยเชื่อว่า พระเจ้าเป็นผู้ลิขิตชีวิตมนุษย์ หรือ "พรหมลิขิต" มาสู่ทฤษฎีความเชื่อใหม่ที่ว่า มนุษย์สามารถลิขิตชีวิตตนเองได้ ที่เรียกว่า "กรรมลิขิต" ซึ่งค้นพบโดยเจ้าชายหนุ่มแห่งศากยวงศ์ พระนามว่าเจ้าชายสิทธัตถะ ซึ่งพระองค์ได้ตรัสรู้และเป็นพระศาสดาแห่งพระพุทธศาสนา นับจากวินาทีแรกที่พระองค์เสด็จออกจากครรภ์มารดาของพระมารดา ก็ทรงเปล่งอาสภิวาจาทำทนายคนทั้งโลกว่า "ข้าฯ ล้าเลิศที่สุดในโลก ข้าฯ ประเสริฐที่สุดในโลก ชาตินี้เป็นชาติสุดท้ายของข้าฯ ภาพใหม่สำหรับ ข้าฯ จะไม่มีอีกต่อไป" (อัคโคทมะสมิ โลกัสสะ เสฏฐโฐมะสมิ โลกัสสะ อะยันติมา ชาติ นัตถิดานิ ปุนัพพะโว)

พระพุทธศาสนาสอนว่า ไม่มีสิ่งใดที่เกิดขึ้นและดำรงอยู่ได้โดยลำพัง โดยมีได้อาศัยปัจจัยสนับสนุนหรือค้ำจุนอื่นใด หลักคำสอนนี้เรียกว่า "อิทัปปัจจยตา" หรือ "ปัจจัยการ"

The rise of Buddhism amidst the occupant religion, i.e. Brahmanism or Hinduism, nearly 3000 years ago, rendered an earthquake-like effect on the then society, whilst having caused an abrupt change in the prevalent paradigm, that was conservative and obsolete, to the newly discovered theory that bases humans' destiny on their own actions instead of the power and might of God or gods as had been believed and trusted by people of those days. It is a kind of bold challenges proclaimed by a young prince named Siddhartha, who later became enlightened as the Buddha, the founder of Buddhism. Ever since the 1st second he came out from his royal mother's womb, he triumphantly announced, 'I'm the superior one in the world; I'm the foremost one in the world. This is my last birth, no more is my birth.(Aggohamasmi lokassa, setthohamassami lokassa. Ayantima jati, natthidani punabbhavo.)'

According to Buddhism, nothing can occur solely without one or more supporting factors. This

(ทุกสิ่งล้วนอาศัยกันและกันเกิดขึ้น ตั้งอยู่และดับไป) กล่าวคือ เมื่อสิ่งนี้เกิดจะส่งผลให้อีกสิ่งหนึ่งเกิดขึ้น และเมื่อสิ่งนี้ดับสิ่งนั้นก็ดับตามไปด้วย ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้นับเป็น "อันติมสัจจะ" หรือ "ปรมาตถสัจจะ" ซึ่งอยู่เหนือโลกบัญญัติและโลกสมมติทั้งปวง

แม้ในเรื่องของ "สันติภาพ" พระพุทธศาสนาก็สอนว่า "สันติภาพจะไม่อาจเกิดขึ้นมาได้ เพราะการสวดมนต์วิงวอนดังที่ศาสนิกของศาสนาประเภทเทวนิยมกระทำกัน แต่สันติภาพจะเกิดขึ้นเพราะการดำเนินตามมรรควิธีที่จะนำไปสู่สันติภาพเท่านั้น" และมรรควิธีนั้นพระพุทธศาสนาเรียกว่า "อริยมรรคมีองค์ ๘ (อัษฎางคิกมรรค)" หรือ "มัชฌิมาปฏิปทา (ทางสายกลาง)" หากไม่ดำเนินตามเส้นทางนี้ ก็ไม่มีวันที่จะบรรลุสันติภาพได้

อริยมรรคมีองค์ ๘ ประกอบด้วย (๑) สัมมาทิฐิ คิดชอบ (๒) สัมมาสังกัปปะ ดำริชอบ (๓) สัมมาวาจา เจรจาชอบ (๔) สัมมากรรมันตะ ทำการงานชอบ (๕) สัมมาอาชีวะ ประกอบอาชีพที่ชอบธรรม (๖) สัมมาวายามะ พยายามชอบ (๗) สัมมาสติ ระลึกชอบ และ (๘) สัมมาสมาธิ ตั้งใจไว้ชอบ

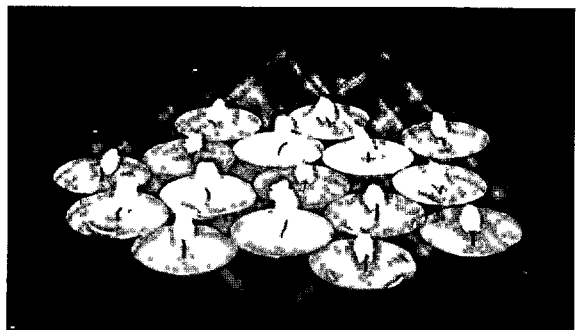
ในการปฏิบัติตามอริยมรรคมีองค์ ๘ นั้น องค์อริยมรรคทั้ง ๘ จะต้องรวมกันเป็นหนึ่ง ที่เรียกว่า "เอกสมังคี" หมายความว่า ผู้ปฏิบัติจะต้องปฏิบัติพร้อมกันทั้ง ๘ องค์ประกอบ ไม่ใช่ปฏิบัติทีละองค์ ทั้งนี้ เพื่อให้จิตมีพลังเข้มแข็งสามารถต่อสู้กับกิเลส และเอาชนะกิเลสได้อย่างสิ้นเชิง ในที่สุด เพราะพระพุทธศาสนาถือว่า ความสงบภายใน หรือ "สงบใจ" สำคัญกว่าความสงบภายนอก นั่นคือ ความสงบจากสงครามและความวุ่นวายต่าง ๆ โดยแท้จริงแล้ว การทำสงคราม หรือความไม่สงบภายนอกที่เกิดขึ้นนั้น สาเหตุอันเป็นรากเง่าสำคัญ ก็คือกิเลสที่นอนเนื่องอยู่ภายในกมลสันดานของมนุษย์นั่นเอง ถ้ากิเลสถูกกำจัดออกไปหมดสิ้น

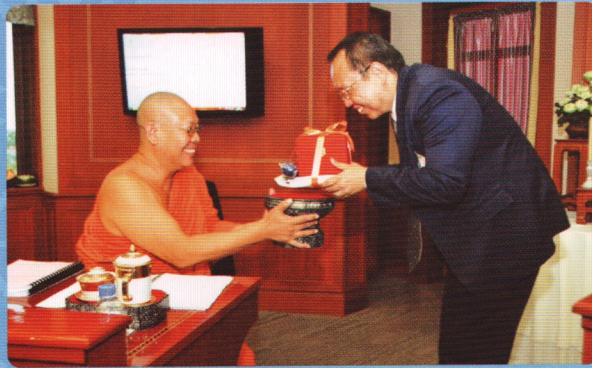
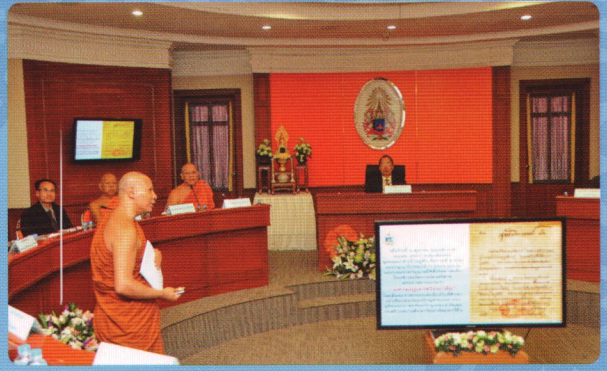
is called the theory of 'Dependent Origination' or that of Paccayakara in Pali. It says, 'The rise of this affects the rise of that', or on the reverse side, 'This declines, affecting the decline of that.' This is the supra mundane Truth that transcends all the worldly dimension.

Even in the matter of peace, Buddhism always teaches, 'Peace cannot be achieved merely through a word of requests as chanted and prayed by followers of the Theistic religions, but peace can be attained by following the path that leads to peace.' The path leading to peace is called the 'Noble Eightfold Path' or 'Majjhima Patipada' in Pali term, without which it is certainly in vain.

The Noble Eightfold Path is composed of eight components. They are (1) Samma Ditthi—Right View, (2) Samma Sankappa—Right Concept, (3) Samma Vaca—Right Speech, (4) Samma Kammanta—Right Action, (5) Samma Ajiva—Right Livelihood, (6) Samma Vayama—Right Attempt, (7) Samma Sati – Right Mindfulness and (8) Samma Samadhi—Right Meditation.

In the practical procedure, all the eight components have to be blended in to one (Ekasamangi). It means that the practitioner is required to practice them all together, not one by one so that the mind will be so powerful that it can battle with the mental delements or Kilesas and overcome them completely. As Buddhism holds that inner or mental peace is more important than external or outside peace, i.e. the war or public uprisings, because the root causes of all the external wars are the mental delements dormant in the

ประชุม ทอมก.

พระราชบัณฑิต อธิการบดี เข้าร่วมประชุม ทอมก. ของมหาวิทยาลัยออกนอกระบบ
ณ สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๖

กิจกรรมไหว้ครูและต้อนรับน้องใหม่

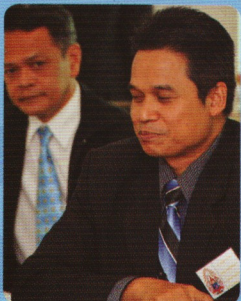
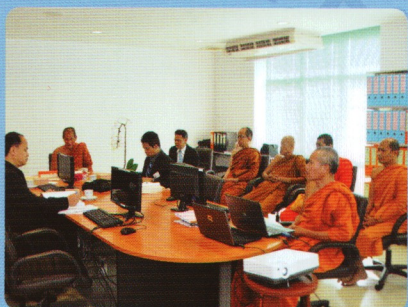
พระมหาวิทยา ปรีปถุณลีโล รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

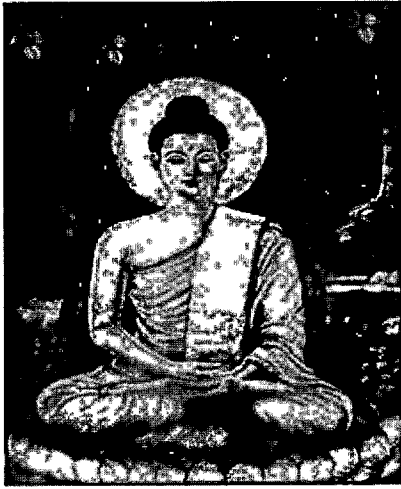
เป็นประธานในพิธีไหว้ครู ต้อนรับน้องใหม่ ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๖

เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ณ ห้องประชุมสุขชีพ ปุณณานุภาพ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ประกันคุณภาพทางการศึกษาประจำปี ๒๕๕๖
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

โลกก็จะประสบสันติสุข จึงอาจกล่าวได้ว่า ยิ่งกิเลส ถูกทำลายลงมากเท่าใด โลกก็จะประสบสันติภาพมากยิ่งขึ้น เท่านั้น

มีพุทธภาษิตบทหนึ่งกล่าวว่า “ผู้ประสงค์สันติ พึงละโลกามิสเสีย”(โลกามิสัง ปะชะเห สันติเปกโข) หมายความว่า ทรายใดที่เรายังติดใน “สุข” ซึ่งเป็นเสมือนเหยื่อล่ออยู่ เราก็จะตกอยู่ภายใต้อำนาจกิเลส และไม่สามารถจะประสบ “สันติ” ได้ และการที่จะสามารถกำจัดกิเลสได้ ก็ต้องปฏิบัติตามอริยมรรคมีองค์ ๘ หรือทางสายกลาง เพราะฉะนั้น พระพุทธศาสนาจึงได้ชื่อว่าเป็น “สันติวรบท” คือหนทาง อันประเสริฐสู่เป้าหมายคือ สันติภาพ หรือ พระนิพพาน และเส้นทางนี้ เป็นเส้นทางที่เปิดกว้างต้อนรับทุกคนไม่จำกัดเชื้อชาติและศาสนา ที่ประสงค์จะสร้างสันติภาพให้แก่โลก อย่างแท้จริง มิใช่เพียงเพราะเป็นการพูดหาเสียงเท่านั้น

สรุป ขอให้เราทั้งหลายพึงรำลึกถึงพระพุทธคำรับสั่งกับพระภิกษุสาวกกลุ่มแรกที่ทรงส่งไปประกาศพระศาสนาว่า “ภิกษุทั้งหลาย พวกเธอจงเที่ยวจาริกไปประกาศ “สารแห่งสันติ” เพื่อประโยชน์สุขของมหาชน และเพื่ออนุเคราะห์และสงเคราะห์โลกทั้งมวล”

“นัตถิ สันติปรัง สุขัง (สุขอื่นยิ่งกว่าความสงบไม่มี)”

bottom of human mind. If all the delements can be eradicated partly or completely, the world will be in peace. The more delements are destroyed, the more peaceful the world becomes.

There is a Buddhist saying that says, ‘Expecting to attain to peace, one shall discard all the worldly baits(Lokamisam pajahe santipekkho).’ It implies that if one cannot overcome the needs for sensual pleasure, and he still falls under the power of Kilesas, the peace can, by no means, be achieved at all. And in order to get rid of the delements, the Noble Eightfold Path must be brought into practice. That is why Buddhism is the noble path to peace. And this path is widely open for, and welcome to, all human beings, regardless of whatever religion they believe in or whatever races and nationalities they are, if they would like to build up a ‘Peaceful World’ in real sense, not merely a ‘lip service’ to win popularity.

To conclude, let us keep in mind what the Lord Buddha said to the rst group of his monk followers sent out to carry on the missionary works, ‘Go forth, O monks, delivering the message of peace for the benet of the many and for happiness of the many, for help of the world and for security of the world’.

“Natthi santiparam sukham”
(Peace transcends all kinds of bliss.)

ปณิธานกาฬศิเคตา

• Vijo

๓. ความจริงอันประเสริฐ

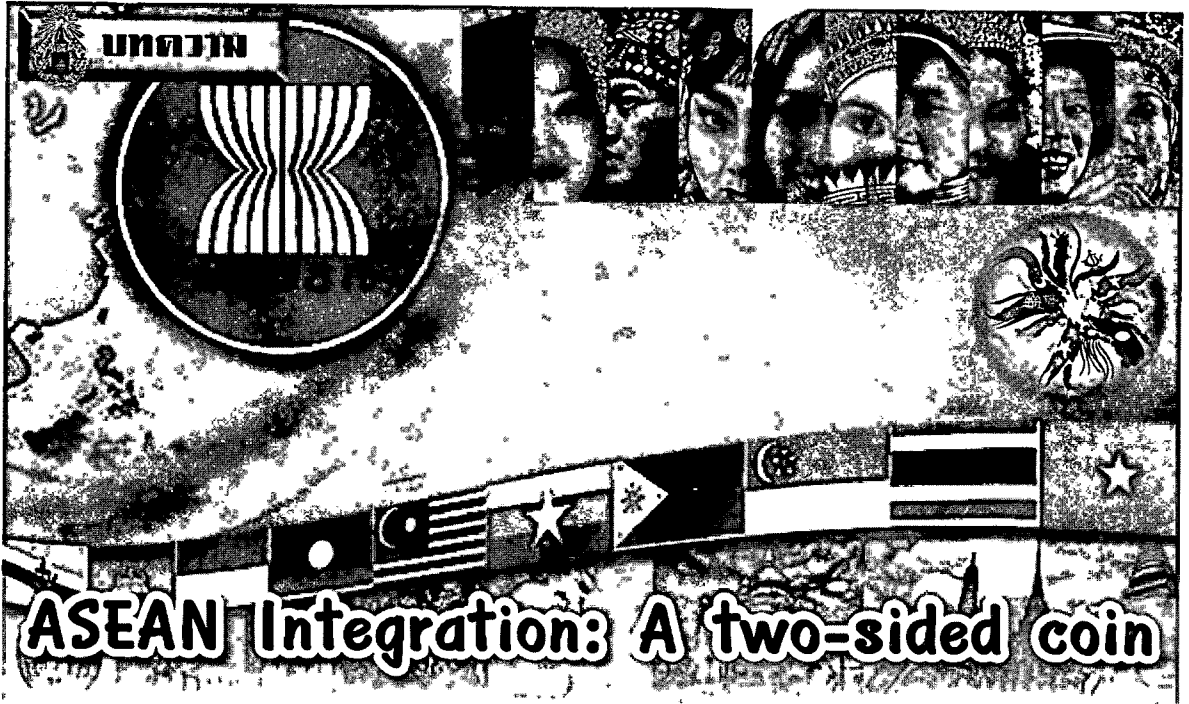
อ่านแล้วผ่านอย่างนั้นหรือ
 อ่านแต่ชื่อภาไฉน
 อ่านก็ครั้งก็ตั้งใจ
 อ่านเคยได้อะไรละ
 ฟังก็ฟังอย่างที่คุณ
 ฟังเป็นบุญหรือว่า
 ฟังเจียหุดผู้ว่า
 ฟังวาทะไรค่ากัน
 พุดพุดไปแต่ไม่ซึ่ง
 พุดแค่ถึงชีพผกผัน
 พุดเป็นเรื่องเป็นตำนาน
 พุดทั้งนั้นทุกบ้านเมือง
 อริยสัจประเสริฐ
 ธรรมที่เลิศครบคุณเครื่อง
 พุทธองค์ตรัสเนื่องเนื่อง-
 เป็นธรรมเนื่องตรัสรู้
 เปลี่ยนวิธีที่พุดอ่าน
 ปรับอาการที่มีอยู่
 มาตระหนักตริตรวงดู
 ก็จะมีรู้เลิศธรรม

๔. เมตตาด้วยธรรม

ไม่ว่า ผู้ใด ในโลก	มีทุกข์ มีโศก ทั้งสิ้น
บ้างมี น้ำตา ปาริน	บ้างมี หนี้สิน ท่วมตัว
แต่มี วิถี ที่แท้	เกิดแก่ ทั้งนี้ ดีชั่ว
ปะปน ทุกชีพ พันพัน	มีทั่ว ทุกวัน เวลา
น้อมแต่ เมตตา มาให้	มีแต่ น้ำใจ เลอค่า
ชี้ทุกข์ ปลูกธรรม ตามมา	ชี้ว่า นี่คือ ความจริง
ผู้คน ไม่อยาก เห็นทุกข์	เสพสุข สวมก ทุกสิ่ง
ชอบแต่ วังหนี ความจริง	มีไหม ใครนึ่ง ต่อทุกข์
ยั่วให้ รู้เห็น เล้นสาย	รู้ตัน ไร้ปลาย หน่วยสุข
ตัวลจจ บ่วงรัด ลืมทุกข์	แม้สุข จะพิษ ตัดนึก
พระองค์ ทรงแนะ แก่ท่าน	เมตตา ต่อกัน หมั่นฝึก
ชี้ทาง ทุกข์ สมทัย นิโรธ ธรรมารค	ให้มาก ใฝ่เพียง จริงแท้

• Jiraporn Phansawang
 Lecturer of English Teaching Program
 Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus

Introduction

In 2015, all the ten ASEAN member countries will be united as one community, that has one identity and one vision. By this, it means that people in such countries as Thailand, Vietnam, the Philippines and so on, will no longer be just Thai, or Vietnamese, or Filipino, but they will be “ASEANese”. Like a two-sided coin, the integration of ASEAN nations, amidst their disparity in the elds of economics, politics, religion and culture, will be sure to yield inevitably both negative and positive effects on the residents of the region.

A Positive Viewpoint

The ASEAN integration means all the ten member countries become a member of a large and diverse community of 600 million people, living in a region spreading over 4.46 million square

kilometers. They will relate to one another and work together under the motto, “One vision, One identity, One community.” Our connection to each other will not just be geographical, but also institutional and inter-personal.

From being a small loose coalition comprising Indonesia, Malaysia, Philippines, Singapore, and Thailand, ASEAN will be an integrated community of 10 countries. Vietnam, Cambodia, Laos, Brunei and Myanmar have also been added to the original list.

As an integrated community, ASEAN will become a more vibrant force in the world, better to compete against its more powerful neighbors such as India, China and other East Asian countries.

If integration is implemented as planned, trading of goods, inter-country investments and movement of labor within the region will become

much easier. This will significantly reduce the cost of production for the businesses and economic growth of member-countries and of the entire region will accelerate.

With this favorable scenario, Southeast Asia will become more attractive to investors and thus receive more direct investments from multinational companies from outside the region. Integration will also create a single market and production base that will allow the free flow of goods, services, investment, and capital throughout the region.

Under the ASEAN integration plan, tariffs on most goods coming from member-countries will be brought down to zero or near-zero, employment restrictions will be eased so that Southeast Asians would find it easy to find jobs in any country within the region.

A Negative Viewpoint

Though the vision is grand, the task of integration is not easy. There are many challenges facing the ASEAN members as follows:

1. **Cultural Diversity** : Although Southeast Asian nations have several shared characteristics, there are still many differences that exist from one country to another. Take for example a religious belief. Out of ten ASEAN members, five countries, namely, Cambodia, Lao PDR, Myanmar, Thailand and Vietnam, are Buddhist countries, three are Muslims, i.e. Brunei Darussalam, Indonesia and

Malaysia, one is a Christian nation viz. the Philippines, while Singapore is a mixture of Confucius, Buddhism, Hinduism and Mohammedanism.

2. **Uneven Economic Development among Its Members** : From the economic perspective, ASEAN member states are diverse in terms of how big a piece of the regional pie each gets to enjoy. Singapore and Brunei lead the per capita income scale, with US\$62,100 and US\$51,600 respectively, leaving Lao PDR with only US\$986. Countries may see each other more as competitors than comrades.

3. **Political Disparity and Tension Among Members** : The political difference prevails in the member countries, as can be seen in the case of Lao PDR and Vietnam that are socialist, Brunei Darussalam is absolute monarchy, and another seven are regarded as democratic nations. Moreover, there exists a political tension among members: Thailand and Cambodia still have not resolved their conflict over the Preah Vihear Temple. Vietnam, the Philippines, Malaysia and Brunei also have conflicting interests over territories in the South China Sea. ASEAN also does not have a single strong voice when it comes to territorial conflicts between ASEAN member countries and China.

4. Diversity in Educational Standards :

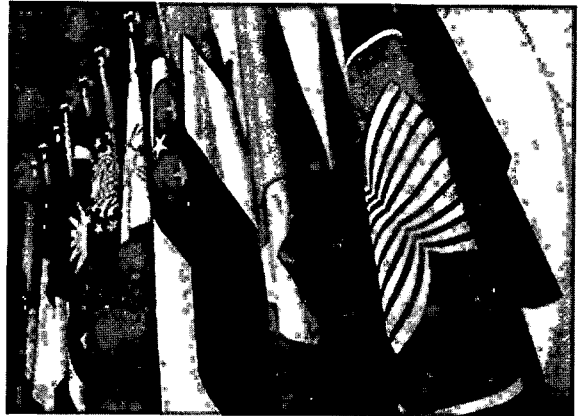
So far as the educational standards are concerned, the prominent distinction is detected, thus leading to a failure in the university mobility program run by the region-based international educational organizations like RIHED, SEMEO and so on.

5. ASEAN Identity Is Still Not Strong :

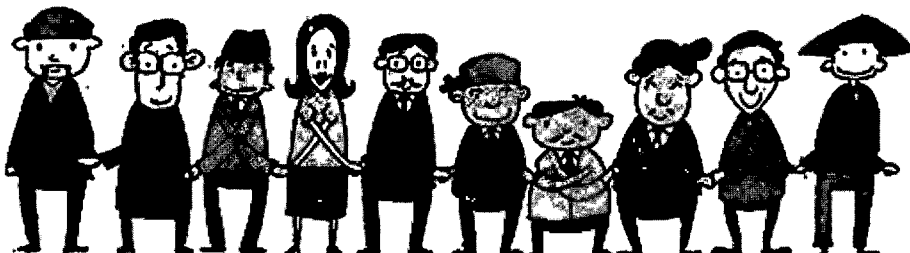
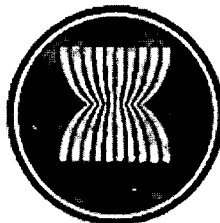
The ASEAN identity campaign has not been far-reaching. The people in ASEAN community do not wear regional spectacles as do their European counterparts. Without a solid regional identity, ASEAN's road to integration may be long and winding.

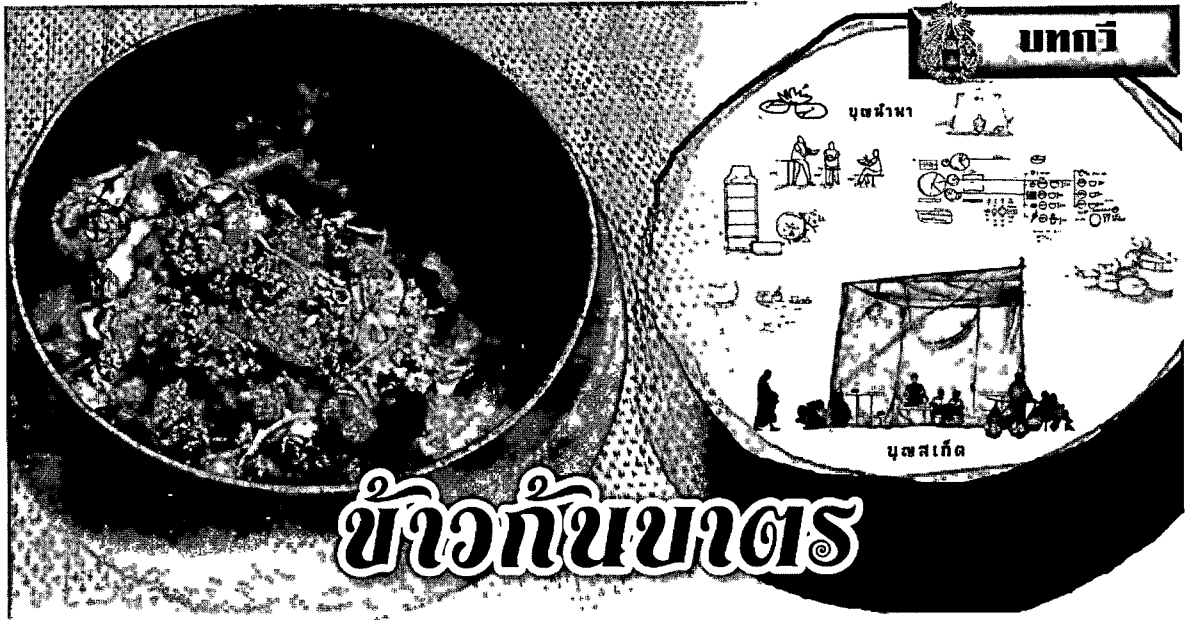
Conclusion and Suggestions

ASEAN integration should not be a concept understood and appreciated only by academicians, diplomats, businessmen and governments. It also needs to be understood and appreciated by the average people. The way to help the people understand and support ASEAN integration is through promoting ASEAN identity. As educators, you need to start with your students. The students will help to spread the knowledge to others at home. The following suggestions should be tested and tried:

1. Organize friendship forums inviting young people from fellow ASEAN countries to join.
2. Organize volunteer projects across ASEAN countries.
3. Develop courses that promote ASEAN identity. The culture of ASEAN should be introduced to children during the primary age. And the concept of ASEAN should be introduced as early as possible and be taught simultaneously with national identity.
4. Organize special activities that promote ASEAN awareness – ASEAN Quest Game; special events on ASEAN Day (8 August of each year).
5. Organize regular singing of ASEAN anthem in the school. All students should be able to sing it by heart.

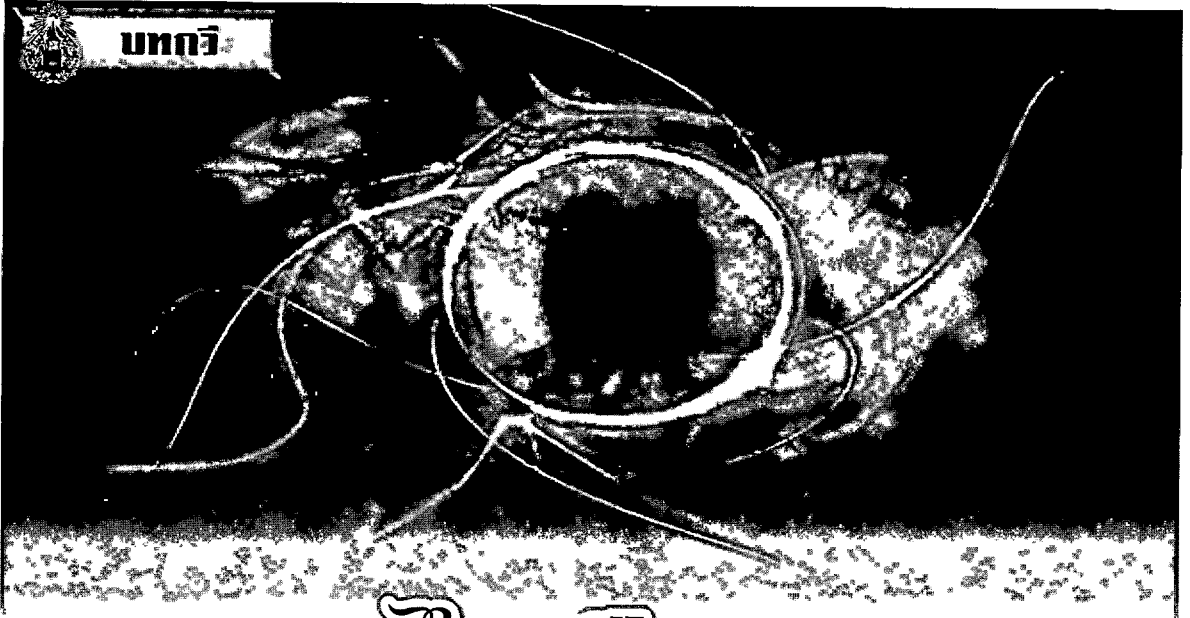

ข้าอกกับขบตร

นโมอิตปิโส ภควา อรหัง ฤทธิฤทธิ สิทธิ สิทธิ
 ชัยยะ ชัยยะ สัพพะพุทธา ประสิทธิเม
 ชัยยะ ชัยยะ สัพพะธัมมา ประสิทธิเม
 ชัยยะ ชัยยะ สัพพะสังฆา ประสิทธิเม
 พุทธะ เตเชนะ สัพพะศัตรู วินาศสานติ
 ธัมมะ เตเชนะ สัพพะศัตรู วินาศสานติ
 สังฆะเตเชนะ สัพพะศัตรู วินาศสานติ ฯ

<p> สาธุสะข้าขอไหว้ พระพุทธาพระธัมมา กุเกิดมาได้ฟ้ากว้าง มหาภูตรูปเคล้าระคน ทั้งชีวิตที่รู้เห็น ทั้งทุกข์สุขกุเสพลัน เหวยวะกุเด็กรัด กู้แผ่นดินถิ่นมารดา วะเหวยศัตรูร้าย กูจะนั่งฤจะนอน โอม ถวายกรจับปากกา กู้กรุงศรีที่จ่อมจมน </p>	<p> พระศรีไตรรัตนา พระสังฆามหามนตร์ กูก่อร่างเป็นตัวตน เรียกว่าไพร่บนเรือนดิน ทั้งหอมเหม็นที่ซาชิน ปรมัตถ์อนัตตา อริยสังข์พระคาถา เทิดบูชาพระบิดร เข้ากล้ำกรายพระนคร ก็รื้อนเร้าระทระทม ประกาศทำตามสายลม ก่อนฝังซากฝากแผ่นดินฯ </p>
---	--

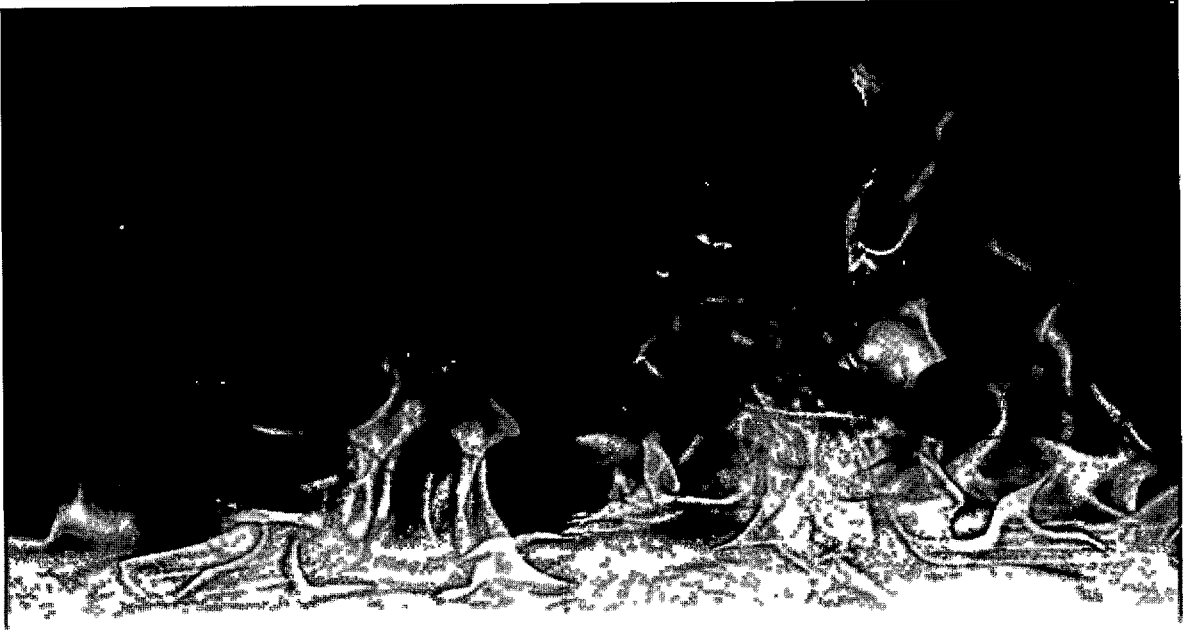
ขุนร่ายอง

ไฟเดือด

- ◉ ด้วยดวงตานักเขียน
ย่อมยกอัดตาคิลปิน
- ◉ ด้วยงานศิลปะชิ้นเอก
มิละลดูปาทานอหังการ์
- ◉ จึงจับปากการุกฆาต
นรภัสวรงค์เบื้องบน
- ◉ กูคือตะวันในชั้นฟ้า
รุ่งรัศมีที่แพรวพราว
- ◉ เมื่อกุนังเขียนหนังสือ
ปั้นสัตว์ปั้นมนุษย์เทวดา
- ◉ โลดแล่นลลล่ี้ยวเป็นเรื่องเล่า
ชีวิตตัวละครย่อมเป็นไป
- ◉ กูปรุงอารมณ์ด้วยธาตุไฟ
ปัญญาญาณธาตุลมเป็นสื่อ นำ
- ◉ ก้าวเดินบุกเดี่ยวเคียวขับ
รวมธาตุบุคาตปฐพิน
- เรียนจบพรหมจรรย์แห่งศิลป์
เหนือฟ้าเหนือดินเหนือกาลเวลา
จับปลุกเสกพลังหาญกล้า
กราบดินบูชาเพียงดินตน
ประกาศทำทั่วทวารหน
ยกตนข่มขีบเดือนดาว
มึงคือดาราในทวาร
แม่คือสีขวอนตดา
สองมือสองแขนสองขา
คือพระเจ้าจับปากกาเจียรระโน
ด้วยใจเขลาผองเกิดสงครามใหญ่
หลังไหลจากหยดหมึกลึกล้ำ
อาบย้อมหัวใจด้วยธาตุน้ำ
หนักแน่นสงขงำคือธาตุดิน
มือจับปากกาวรรณศิลป์
ไม่ยลยินเสียงจิ้งจกนกกา

◎ ปลุกผานญาณหยั่งรู้	ตัวกูของกูอย่าขวางหน้า
ตัดถนนต้นหนามตามมรรคา	อหังการเดือดพล่านชานอารมณ
◎ กลกวีเรื่องสันนวนิยาย	จักแทนตัวเมื่อกุดตายร่างทับถม
แม้วันนี้ชีวิตเรื่อนอจม	นั่นคือส่วนผลมสร้างตำนาน
◎ หัวังเป็นพระอริยบุคคล	ขัดสีตัวตนจนแตกฉาน
วันเดือนปีทกุผจญมาร	คือการทำงานโพธิสัตว์ปารมี
◎ จักปลดปล่อยกิเลสตัณหา	อุปาทวนอวิชาเห็นธาตุสี่
เห็นขั้นห้าอารมณ์สามชีวิต	โลกียโลกุตตรอิตตาอนัตตา
◎ คัมภีร์เพ่งจิตกำหนดจิต	นึกคิดเรื่องราวไตรสิกขา
ไฮ้ คือ สมภาธิ ปัญญา	สมณะจีปัสสนาคืออวรุ
◎ หัวังเป็นโพธิสัตว์ศิลาปีน	เพวดาเดินดินศิษุวิมุต
เล่าเรียนศึกษาทหายุทธ	สิ้นสววรรณศิลป์จบดินฟ้า
◎ โอม ไฟเดือดพลั่งแล้ว	กุดังจิตแนบแน่นวมงหน้า
สู่แนวรณธรรมกรรมก้อปากกา	ขอคืนขอฟ้าจงเปิดทาง ฯ

บนรายอง

ชีวประวัติอันน่าอัศจรรย์ของ อาจารย์เสถียร โพธิ์นันทะ

• อาจารย์ สุชีพ ปุณณานุกาฬ

ท่านสาธุชนทั้งหลาย

ผมมาทราบอย่างกระตั้นหัน มาถึงเมื่อก็เห็นว่า ท่านกิตติวุฒ โปธาจารย์จะพบ เมื่อมนัสการท่าน ท่านก็บอกโดยปัจจุบันทันด่วนว่าท่านปรารถนาจะให้ผมมาเล่าถึงชีวประวัติของท่านเสถียร โพธิ์นันทะ เรื่องชีวประวัติของเสถียร โพธิ์นันทะ นี่นับว่าน่าอัศจรรย์ ที่ว่าน่าอัศจรรย์นั้นก็เพราะว่าคล้ายกับเป็นผู้ที่ได้ตั้งปณิธานเอาไว้ในอดีตที่จะมาทำประโยชน์แก่พระพุทธศาสนา จะเห็นได้ว่าตลอดชีวิตของบุคคลผู้นี้ แม้จำเดิมแต่เมื่อเยาว์วัย ความโน้มเอียงต่างๆ ก็เป็นไปในทางพระพุทธศาสนาทั้งสิ้น เสถียร โพธิ์นันทะเป็นบุตรชายคนเดียวของ คุณมาลัย โพธิ์นันทะ แต่ว่ามีพี่หญิง ๒ คน ซึ่งได้แต่งงานเป็นฝั่งผ้าไปแล้วและโดยเหตุที่เป็นบุตรชายคนสุดท้าย จึงได้รับการตามใจทะนุถนอมจากมารดาเป็นพิเศษ

เมื่อเยาว์วัยนั้นได้เข้าเรียนที่โรงเรียนราษฎรเจริญช่าง ๆ วัดจักรวรรดิราชาวาส ต่อมามารดาก็ส่งไปเรียนโรงเรียนมัธยมวัดบพิตรพิมุข ได้ศึกษาอยู่ในโรงเรียนมัธยมวัดบพิตรพิมุขจนกระทั่งสำเร็จชั้นมัธยมปีที่ ๕ ก็ลาออก

การลาออกนี้เพราะ ไม่ชอบสอบไล่ แล้วก็ต้องการจะเป็นอิสระในการค้นคว้าวิชาความรู้ ในระหว่างที่เป็นนักเรียนโรงเรียนมัธยมวัดบพิตรพิมุข เงินค่าขนมที่มารดาให้ก็ได้เก็บ

เอาไว้เป็นส่วนหนึ่ง คือกินส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งไปซื้อหนังสือทางพระพุทธศาสนาบรรดาที่มีพิมพ์ขายในท้องตลาด ซึ่งก็มีหนังสือพระไตรปิฎกแปล

ในสมัยนั้นโรงพิมพ์ไทยได้จัดพิมพ์ขึ้น ประวัติศาสตร์ของชาติไทยที่เป็นพระราชพงศาวดารฉบับหอสมุดแห่งชาติ มี ๔ ฉบับ ก็ทุ่มเงินไปซื้อหมด ประวัติศาสตร์ของญวน ของพม่า ของจีน อะไรเท่าที่จะมีหาอ่านก็ได้ใช้เงินค่าขนมนี้ไปซื้อ โดยเฉพาะประวัติศาสตร์ของชาติไทย ก็พยายามสืบสาวราวเรื่องมาโดยการซื้อหนังสือซึ่งซื้อเดอะไทยลุดของหมอบ็อชซึ่งมีชื่อแปลเป็นภาษาไทย เสถียร โพธิ์นันทะ ก็ไปซื้อเอามา เพราะฉะนั้นแม้จะอายุน้อยและเรียนเพียงชั้นมัธยม เพื่อนฝูงชอบมานั่งล้อมฟังเล่าอะไรต่ออะไร คือแกมีความจำดีมาก อ่านนวนิยายเรื่องต่างๆ แล้วก็เอามาเล่าถ่ายทอดให้เพื่อนฟัง เรื่องจีนบ้าง เรื่องไทยบ้าง เพื่อนก็นั่งล้อมฟังเป็นกลุ่ม ๆ ไปที่บ้านใคร พวกเด็ก ๆ ก็มาตีวงให้เล่าเรื่อง เช่น ผู้ชนะสิบทิศ ได้ใช้สำนวนเหมือนผู้แต่งให้เห็นภาพเห็นอะไร

คราวนี้เมื่อจวนจะออกจากโรงเรียน เผอิญตอนนั้นผมยังบวชอยู่ บ้านของเสถียร โพธิ์นันทะอยู่ในตรอกอิสราณภาพ ก็นับว่าใกล้กับวัดกัญญาผดุงอาราม เผอิญผมมีลูกศิษย์คนหนึ่งซึ่งอยู่โรงเรียนเดียวกัน เสถียรก็ไปขอให้ลูกศิษย์ผมนี้พา

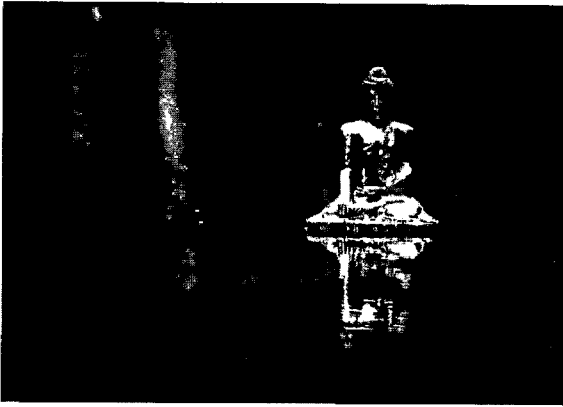
มาพบ ขอให้พามารู้จักพระครู และเมื่อวันที่มาพบนั้นเป็นเรื่องน่าแปลก ก็คือว่ามาตั้งปัญหาในพระสูตร ตามอยู่สองสามสูตรคือไปฏฐปาหสูตร ในที่หมกกายเล่ม ๙ กับอัครคัมภยูสูตร ในที่หมกกายปาฎิกวรรค

ในพระไตรปิฎกเล่ม ๑๑ ตอนนั้นก็อายุประมาณ ๑๖ ปีอย่าง ๑๗ แล้วผมก็เห็นว่าเด็กคนนี้ น่าอัศจรรย์มาก มีการค้นคว้ามีความสนใจ ในพระพุทธานามาก ซึ่งแต่ละวันนั้นคือเช้าถึงเย็นถึง พอเข้ารับประทานอาหารที่บ้านแล้วก็มาที่วัด พอกลางวันกลับไปรับประทานอาหารที่บ้าน ปายมาเย็นกลับไปรับประทานอาหารที่บ้าน คำมา เป็นไปอย่างนี้หนักเข้า รับประทานอาหารที่บ้าน แล้วตอนเช้ามาที่วัดก็รับประทานอาหารกลางวันที่วัดด้วย เป็นลูกศิษย์วัดไปไหนด้วยแล้วไปไหนซึ่งผมเป็นพระ ไปสวดมนต์ที่ไทหน เสถียร โปอินทะ ก็ถือพัทธตามเป็นลูกศิษย์ไป หรือไปเทศน์ที่ไทหน ก็ถือคัมภีร์เทศน์ตามไป ตอนนั้นความรู้เกิดมากอยู่แล้ว แต่ว่าภาษาจีนกลางยังพูดไม่ได้ พูดภาษาจีนแต่จื๊วพูดได้ดีมาก

เพราะอยู่ในที่แวดล้อมที่เป็นชาวจีน ตลอดจนบิดาก็มีเชื้อจีน แต่ข้อที่น่าจะกล่าวถึงก็คือ มารดาของเสถียร โปอินทะเป็นผู้ที่มีความสามารถเลี้ยงดูบุตรธิดา คือเมื่อตั้งท้องเสถียร ฯ บิดาก็เดินทางไปต่างประเทศ และก็ไปถึงแก่กรรมในประเทศจีน อาศัยที่มารดาเป็นผู้มีความสามารถปกครองดูแลร้านค้า ทำให้เป็นที่สงบเย็นใจของลูกจ้าง เป็นที่นับถือของคนทั้งหลาย จึงสามารถตั้งเนื้อตั้งตัว ดูแลบุตรธิดาและให้การศึกษาเป็นอย่างดี แต่ว่าเสถียร โปอินทะปรารถนาจะศึกษาภาษาไทยเพียงเท่านี้ และในระหว่างที่อายุ ๑๕ - ๑๖ ปีนั้นก็ได้มีการติดต่อกับชาวจีนที่ตั้งสมาคมพระพุทธานาม คือสมาคมที่นิยามว่า พุทธบริษัทสยามจีนประชา ชื่อในภาษาจีนนั้นใช้คำว่าตงก๊กกุอะเกี๋ยยงชูเสี่ยสมาคมที่ค้นคว้าทางพระพุทธานาม จากการคบค้าสมาคม

กับผู้ใหญ่ ทำให้เสถียร มีความรู้ในฝ่ายมหายานเป็นอย่างดีได้ไปอภิปรายในภาษาจีนกับผู้ที่มีความรู้พระพุทธานามหายาน ที่เป็นชาวจีนโดยเฉพาะท่านที่หนึ่งอยู่ในที่นี้คือ นายแพทย์ตันมอเซียง ซึ่งท่านก็ได้รู้ประวัติของเสถียร โปอินทะดี เพราะว่าในตอนนั้นเสถียร โปอินทะมีความเข้าใจพระพุทธานามด้านเดียว คือด้านมหายาน สวดมนต์ในภาษาจีน มีก็สูตรสวดได้หมด และก็รู้คำแปลด้วย ซึ่งปรัชญาปารมิตาหฤทัยสูตรที่ภาษาจีนเรียกสั้น ๆ ว่า ซุนเซ็งหรืออนุตตยสูตร หรือ วัชรโรตาสสูตรก็รู้หมด ซึ่งรู้ตั้งแต่ก่อนที่จะมาติดต่อกับผม

ที่นี้เมื่อมาติดต่อกันแล้ว ผมก็เห็นว่าเด็กผู้นี้เป็นอัจฉริยะ และในขณะนั้นผมมีหน้าที่ที่จะจัดเรื่องลงพิมพ์ในหนังสือวารสารธรรมจักร ก็เลยให้หัดเขียนบทความลงในธรรมจักร และเมื่อเขียนตั้งแต่เล่มแรกแล้วก็ได้เขียนติดต่อมาเป็นเวลาหลายปีทีเดียว ไม่เคยได้หยุดเลย ได้เขียนลงบางเล่มเป็นการแสดงความสามารถให้ปรากฏ ถ้าจะกล่าวถึงว่าได้สามารถทำงานในทางพระพุทธานามก็เมื่ออายุ ๑๗ ปี เขียนบทความลงในหนังสือตั้งแต่อายุ ๑๘ ปี ได้รับเชิญจากพุทธสมาคมแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ไปแสดงปาฐกถา ยังนั่งกางเกงขาลั้น แต่งตัวเป็นยุวชน แสดงปาฐกถา คนแก่คนเฒ่าแปลกใจกันใหญ่ว่าเด็กนุ่งกางเกงขาลั้นคนนี้ทำไมพูดเก่งนัก เป็นคนมีความจำกัด จริ่งๆ แล้วมีอะไรตรงกันข้ามกับผมบางประการ คือว่า เสถียร โปอินทะเกลียดวิชาคำนวณ ไม่ชอบเลย เรื่องตัวเลข สมมุติว่าไปซื้อของ เอาเงินให้เขา ๒๐ บาท ราคา ๖ บาทแล้วทางร้านค้าควรจะทอนสักเท่าไร ไม่อยากคิด เสียสมอง ทอนให้เท่าไรก็ใส่กระเป๋าละเลย เกลียดคำนวณมาก เพราะฉะนั้นอันนี้ก็เป็นเหตุหนึ่งที่ไม่ชอบจะไปสอบไล่กับใคร อยากจะมาทางพุทธให้มาก ๆ ที่นี้ผมเกลียดประวัติศาสตร์ ไม่ค่อยชอบที่จะจำ

รู้สึกว่าเป็นเรื่องไม่อยากจะจำ ไม่อยากจะอ่าน ไม่อยากจะสะสมตำราประวัติศาสตร์เสถียร โปธินันทะพุมเงินสะสมตำราประวัติศาสตร์ เพราะฉะนั้นเราก็ตรงกันข้าม เมื่อตรงกันข้าม เขามีวิธีบังคับผมให้สนใจประวัติศาสตร์ บอกขอให้อยู่เฉย ๆ เท่านั้น เอาหนังสือมาอ่านให้ฟัง ขอให้อยู่เฉย ๆ อ่านประวัติศาสตร์ซึ่งหลงจีน... ..เขียนบันทึกการเดินทางของพระถังซัมจั๋งไปสืบอายุพุทธศาสนาในประเทศจีนซึ่งนายคงเหรียญ สิบญูเรื่องแปล

ซึ่งผมไม่ได้อ่านเลยตลอดเล่มจนจบ เสถียรอ่านให้ฟังจนจบ บังคับให้ฟัง แล้วที่นี้ยังมีประวัติศาสตร์พม่า ตั้งแต่ปฐมกษัตริย์ของพม่า มีชื่ออะไร เรียงลำดับครองราชย์ได้กี่ปีแล้วมีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นจนกระทั่งเสียกรุง อุตสาห์มานั่งเล่าให้ฟัง หรือประวัติศาสตร์ของประเทศญวน ซึ่งชื่อนั้นจำยากแสนยากอย่าแสนสาหัส เช่นชื่อของพระสาวก คำที่เปรียบเทียบกับ อย่างว่าโพธิสัตว์ มหาสัตว์ ซึ่งเป็นคำที่นิยมใช้ในภาษาสันสกฤต ตรงกับสำเนียงจีนว่าอย่างนั้น ตรงกับสำเนียงญวนว่าอย่าง

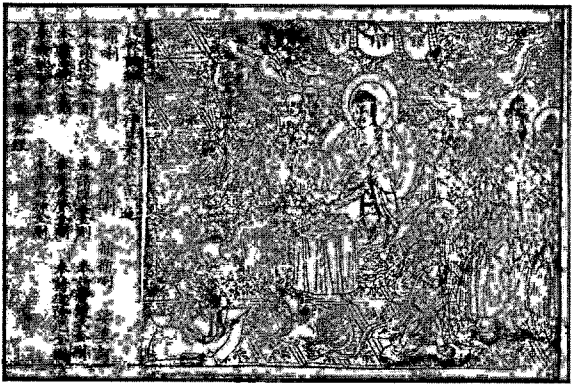
นี่เสถียรเป็นคนไปเที่ยวจำ ติดต่อกับพระญวนก็ไปสังเกตพระญวนองค์ไหนสวดมนต์เก่ง ทำพิธีงเด็กเก่ง ของเล่นเมื่อเป็นเด็ก ๆ ขอบวาดการ์ตูน - พระพุทธรูป ขอบเล่นแต่งตัวเป็นพระจีน พระญวนอะไรก็แล้วแต่ ที่ทำพิธีงเด็กไปอ่อนวอนขอใส่หมวกมาลา ๕ แฉก จะทำพิธีบ้าง

ถ้าพระจีนๆ องค์ไหนสวดมนต์เก่งแล้วก็ทำพิธีมูตระคือทำมืออย่างในมหายานเขา ทำอย่างนั้น ๆ นี่จำเอามาหมด เพราะฉะนั้นแนวโน้มที่เป็นมาแต่เด็ก ๆ นั้นก็เป็นไปในทางพระพุทธศาสนา เมื่อเป็นเช่นนี้เราก็จะเห็นได้ว่าบุคคลผู้นี้ได้มีพื้นความรู้ทั้งฝ่ายเถรวาทและมหายาน

ถ้าจะกล่าวอีกอย่างหนึ่งก็เป็นพื้นฐานของการอ่านหนังสือและก็เที่ยวซักถาม อย่างวัดจักรวรรดินี้เมื่อยังเป็น

เด็ก ๆ ก็มาเที่ยวถามเรื่องนั้นเรื่องนี้ รู้จักกับพระองค์นั้นองค์นี้ และเมื่อไปรู้จักกับผมที่วัดดัดญมาตุยารามแล้วก็เรียกว่าติดต่อโดยใกล้ชิด อายุ ๒๐ ปีก็ได้รับเชิญให้เป็นกรรมการที่ปรึกษาของยุวพุทธิกะสมาคม คือ เสถียร โปธินันทะนี่ พอไปติดต่อที่วัดแล้วก็วิ่งเดินไปติดต่อชวนคนโน้นชวนคนนี่เข้าวัด ตั้งยุวพุทธิกะสมาคมขึ้น ยุวพุทธิกะสมาคมก็เชิญเป็นกรรมการที่ปรึกษา จากการที่เขียนหนังสือ พ.ศ. ๒๔๙๑ อายุ ๒๒ ก็พิมพ์หนังสือเล่มหนึ่งชื่อ อาณาจักรมคอในครั้งพุทธกาล และต่อมาก็ออกพิมพ์หนังสือเรื่องอื่นๆ อีก

ต่อมาก็ได้รับเชิญให้เป็นอาจารย์สอนวิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนา คือมหาภูมิราชวิทยาลัย ที่นี้จะย้อนกลับไปถึงในสมัยที่ติดต่อใหม่ ๆ อีกสักครั้งหนึ่ง คือจะให้ผมมองเห็นทั้งสภาพความเป็นเด็กและสภาพความเป็นผู้ใหญ่ที่มาอยู่ในบุคคลเช่นนี้ สภาพความเป็นเด็ก ๆ คือ ยังกลัวผี เช่นว่าตามผมไปวัดเทพกลับคำหน้อยก็เดินผ่านทางหน้าวัด ตอนนั้นอายุ ๑๗ พอถึงโบสถ์เข้ามาทอด มั่นมิด พอพ้นที่มีดีแล้วถามว่าทำไม บอกว่ากลัวผี แต่ความรู้ความสามารถตอนนั้นดี แล้วที่นี้เราจะเห็นว่า มีทั้งสภาพความเป็นเด็กและสภาพความเป็นผู้ใหญ่อยู่ในตัวพร้อมกันซึ่งไม่น่าจะถืออะไรและก็ไม่ใช่เป็นข้อบกพร่องอะไรด้วย เป็นเรื่องที่เราเราแม้เป็นผู้ใหญ่แล้ว บางคนก็ยังกลัว เพราะในสมัยนั้นเมื่อได้มีการติดต่อกับเสถียรนี้ ก็เป็นคนไปเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างพระไทยกับพุทธสมาคมจีน ผมไปแสดงปาฐกถาที่พุทธสมาคมจีน เสถียรก็แปลเป็นภาษาจีน ผมพูดเป็นภาษาไทย แปลจนผมฟังภาษาจีนออกมาทีเดียว และคุณหมอดันม่อจิ้งมาพูดที่ยุวพุทธิกะสมาคมพูดเป็นภาษาจีน เสถียรก็แปลเป็นภาษาไทย ผู้ที่มีความรู้ในประเทศจีน เดินทางมา เสถียรก็เป็นล่ามแปล และผู้ที่เดินทางมาจากต่างประเทศ ถ้าความรู้ไม่ค่อยดีนัก ล่ามคนสำคัญของเรานี้ก็ช่วยแปลตะล่อมเสียจนดี ฟังแล้วแสดงว่า

(陳明德)
乘願再來廣度眾生之大菩薩
佛教大學教授陳明德居士
อาจารย์เมธีโย โพรินันทะ
(ตั้งเม้งเต็ก)

พระพรหมโพธิ์นันทโก ภิกขุ
วัดกันมาศยาราม

ผู้พูดนี้เก่งมาเหมือนกัน แต่ว่าสามของเราตะล่อมคือ อันไหน ไม่ชอบ ไม่แปล โดยวิธีการเช่นนี้ ในที่สุดก็ออกโรงแสดง ปาฐกถาเอง แต่ตอนนั้นยังไม่รู้ภาษาจีนกลางดีนัก

ด้วยความรักพระพุทธศาสนา อยากจะค้นทั้งฝ่ายไทย ฝ่ายจีนและฝ่ายไทยนี้อยากจะรู้อะไร ก็ขอให้ผมอ่านภาษาบาลีเพื่อจะจำภาษาบาลีคือไม่ยอมจำภาษาไทยอย่างเดียว ท่องภาษาบาลีกำกับด้วย เพราะจะให้มันคง เพราะฉะนั้นจะสังเกตเวลาไปแสดงปาฐกถาที่ไหน ถ้าเป็นที่สลักสำคัญก็ร้าย ภาษาบาลีให้ผู้ฟังได้ฟังเลยทีเดียว เพราะว่าต้องการให้เป็นหลักฐาน เพราะฉะนั้นในการที่อยากจะรู้ภาษาจีนกลางนั้น ผมได้ทราบจากคุณหมอตันม่อเซียงว่าไปเรียนที่โรงเรียน เผออินอยู่ ๒ ปี ซึ่งตอนนั้น ผมก็ไม่ทราบว่าไปเรียนที่ไหน

แต่มาบอกว่าตอนคำไปเรียนภาษาจีน เรียนอยู่ไม่นานเลย มีความรู้ภาษาจีนกลาง อ่านวรรณคดีจีน ซึ่งความจริงวรรณคดีจีนเป็นหนังสือที่ยากแสนยาก แต่บุคคลผู้นี้อ่านวรรณคดีได้เข้าใจ และก็ตีความได้ด้วย การไปไต่ถามท่านผู้นั้นผู้นี้ โดยเฉพาะคุณหมอตันม่อเซียงนี้มาก ลือไปถึงเมืองจีนคือในไต้หวัน ไต้หวันใช้ภาษาจีนกลางกัน ลือกันว่า เสถียรโพธิ์นันทะ ในภาษาจีนชื่อเม้งเต็กนะครึบ เม้งแปลว่า สว่าง แปลว่า แจ่มใส เด็กแปลว่า ปัญญา ชื่อก็เหมือนกับสภาพความเป็นจริงว่าปัญญาแจ่มใส ปัญญากระจ่างแจ้ง ลือไปถึงเมืองจีนว่าบุคคลคนหนึ่งเป็นอุบาสก ชื่อว่าเม้งเต็ก พูดภาษาจีนกลางได้เหมือนคนจากปักกิ่ง พูดได้ชัดเจนมาก เพราะว่าได้สนใจจริงๆ

(โปรดอ่านต่อฉบับหน้า)

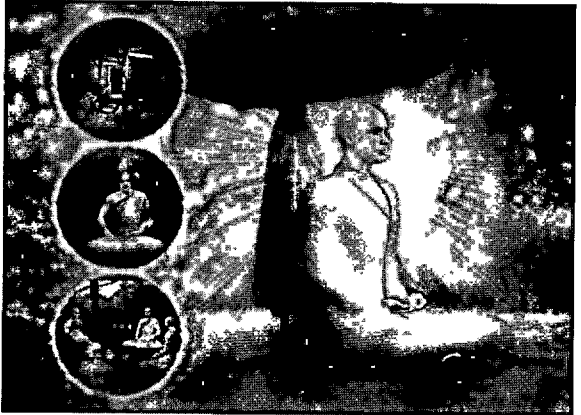
ผลแห่งกรรม ที่ปรากฏในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา

• วสัน อุนาสะ

เรื่องชีวิตและกรรม มีความสลับซับซ้อนมาก ดังพรรณนามา คนที่มองชีวิตและกรรมในสายสั้น จึงไม่อาจเข้าใจชีวิตและกรรมอย่างแจ่มแจ้งโดยตลอดได้ แม้ผู้ได้ญาณระลึกชาติหนหลังได้ (บุพเพนิวาสานุสสติญาณ) และได้ญาณรู้อนาคต (อนาคตังสญาณ) แต่ได้ระยะสั้นเพียงชาติ ๒ ชาติ ก็ยังหลงเข้าใจผิดได้ เพราะเห็นผู้ประกอบกรรมชั่วในปัจจุบันบางคนตายแล้วไปบังเกิดในสวรรค์ เห็นผู้ทำกรรมดีบางคนตายแล้วเกิดในนรก เขาไม่มีญาณที่ไกลกว่านั้น จึงไม่อาจเห็นกรรมและชีวิตตลอดสายได้ ส่วนผู้มีญาณทั้งในอดีตและอนาคตไม่มีที่สิ้นสุดเช่นสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสามารถเห็นกรรมและชีวิตได้ตลอดสาย ทรงสามารถชี้ได้ว่า ผลอย่างนี้ๆ มาจากกรรมอย่างใด มีตัวอย่างแห่งกรรมมากมายที่ปรากฏในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาซึ่งพระพุทธเจ้าทรงแสดงไว้ว่า บุคคลนั้นๆ ได้ประสบผลดีผลชั่วอย่างนั้นๆ อันแสดงถึงผลกรรมที่สามารถให้ผลข้ามภพข้ามชาติ จะขอนำบางเรื่องมาประกอบพิจารณาในที่นี้

๑. ภิกษุรูปหนึ่ง ชื่อจักขุบาล ท่านทำความเพียรเพื่อบรรลุมรรคผลจนตาบอดทั้ง ๒ ข้าง พร้อมกับสำเร็จเป็นพระ

อรหันต์ พระพุทธเจ้าทรงแสดงว่าเป็นผลของกรรมที่เมื่อชาติหนึ่ง พระจักขุบาลเป็นหมอรักษาโรคตา ประกอบบยาให้คนป่วยตาบอดโดยเจตนา เพราะคนป่วยทำที่บิดพลิ้วจะไม่ให้คำรักษา เรื่องนี้ปรากฏในอรรถกถาธรรมบทภาค ๑ เรื่องจักขุบาล

๒. ชายคนหนึ่ง ชื่อจุนทะ มีอาชีพทางฆ่าหมูขายคร่าวหนึ่งป่วยหนัก ลงกลาน ๔ ขาร้องครวญครางเสียงเหมือนหมู ทุกข์ทรมานอยู่หลายวันจึงตาย เรื่องนี้ปรากฏในอรรถกถาธรรมบท ภาค ๑ เรื่องจุนทะสุกริก

๓. ชายคนหนึ่ง มีอาชีพทางฆ่าโคขายเนื้อ วันหนึ่งเนื้อที่เก็บไว้เพื่อบริโภคเอง เพื่อนมาเอาไปเสียโดยถือวิสาสะ จึงถือมีดลงไปที่ดัดลิ้นโคที่อยู่หลังบ้านมาให้ภรรยาทำเป็นอาหาร ขณะที่เขากำลังบริโภคอาหารอยู่นั้นลิ้นของเขาได้ขาดหล่นลงมา เขาคลาน ๔ ขา เหมือนโค ร้องครวญครางทุกข์ทรมานแสนสาหัสและลิ้นซีฟพร้อมกบโคหลังบ้านเรื่องนี้ปรากฏในอรรถกถาธรรมบท ภาค ๗ เรื่องบุตรของนายโคฆาต

๔. ภิกษุรูปหนึ่ง ชื่อติสสะ เป็นแผลเปื่อยพุพองรักษาไม่หายพระพุทธเจ้ากับพระอานนท์ไปช่วยดูแลให้อาบน้ำอุ่น แสดงธรรมให้ฟังพระติสสะได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์พร้อมกับนิพพานในวันนั้น พระพุทธเจ้าทรงแสดงว่าเป็นแผลพุพองนั้นเพราะชาติก่อน พระติสสะเป็นพรานนกจับนกขายเป็นอาหาร ที่เหลือก็หักปีกหักขาไว้เพื่อไม่ให้มันบินหนี เรื่องนี้ปรากฏในอรรถกถาธรรมบท ภาค ๒ เรื่องปุตติคัตติสสะ

๕. พระนางโรหิณี ๑ พระขนิษฐาของพระอนรุท พระญาติของพระพุทธเจ้า ทรงเป็นโรคผิวหนังอย่างแรง ทรงละอายจนไม่ปรารถนาพบผู้ใด เมื่อพระอนรุทเถระมาถึง

เมืองกบิลพัสดุ์ พวกพระญาติต่างก็มาชุมนุมกัน เว้นแต่พระนางโรหิณี พระอนรุทจึงถามหา ทราบความว่าพระนางเป็นโรคผิวหนัง พระเถระให้เชิญพระนางออกมาแล้วทรงแนะนำให้ทำบุญโดยให้ขายเครื่องประดับต่างๆ เท่าที่มีอยู่ แล้วนำทรัพย์มาสร้างศาลาโรงฉัน ท่านขอแรงพระญาติที่เป็นชาย ให้ช่วยกันทำโรงฉัน

พระนางโรหิณีทรงเชื่อ เมื่อสร้างโรงฉัน ๒ ชั้นเสร็จแล้ว ทรงปิดกวาดเอง ทรงตั้งน้ำใช้ฉันสำหรับพระภิกษุสงฆ์เอง ถวายขาทินิยะโภชนียาหารแก่ภิกษุสงฆ์เป็นประจำทุกวัน โรคผิวหนังของพระนางค่อยๆ หายไปที่ละน้อยจนเกลี้ยงเกลา โรคนี้เป็นโรคที่เกิดแต่กรรม ต้องเอาบุญมาช่วยรักษา ลอดอิทธิพลแห่งกรรมจนไม่มีอาณภาพในการให้ผลอีกต่อไปเหมือนคนกินยาเข้าไปปราบเชื้อโรค

วันหนึ่ง พระพุทธเจ้าเสด็จมาเสวยที่โรงฉันของพระนางโรหิณี แล้วตรัสให้พระนางทราบว่ารโรคันนั้นเกิดขึ้นเพราะกรรมของพระนางเอง

ในอดีตกาล พระนางโรหิณีเป็นอัคมรเทสิของพระเจ้ากรุงพาราณสีมีจิตริษยาหญิงนักพื่อนคนหนึ่งของพระราชินีได้ทำเองด้วย ให้คนอื่นทำด้วย คือการเอาผลเต่าร้างหรือหมามุยโรยลงบนสรริระของหญิงนักพื่อนคนโปรดของพระราชินี นอกจากนี้ยังให้บริวารเอาผลเต่าร้างไปโปรยบนที่นอนของหญิงนักพื่อนคนนั้นอีกด้วย หญิงนักพื่อนคนนั้นมาก เป็นผืนพุดองขึ้นมา ได้รับทุกขเวทนาแสนสาหัส นี่คือนุพพกรรมของพระนางโรหิณี พระพุทธเจ้าตรัสเตือนว่าพึงละความโกรธความถือตัวเสีย

เรื่องนี้ ปรากฏในอรรถกถาธรรมบท ภาค ๖ เรื่องพระนางโรหิณี

๖. ในอรรถกถาสาราณียธรรมสูตร ภาค ๓ หน้า ๑๐-๑๑๒ เล่าไว้ว่า ในพุทธกาลมีภิกษุรูปหนึ่ง มีนิสัยชอบเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ได้ปัจจัยอะไรมาก็แบ่งปันแก่ภิกษุอื่นเสมอๆ ด้วยอาณิสสฺสนี้ ท่านกลายเป็นผู้มีโชคดีในเรื่องลาภอย่างประหลาด ในที่บางแห่ง ภิกษุอื่นไปบิณฑบาตไม่ได้ อาหารอะไรเลย แต่พอภิกษุรูปนั้นไป ปรากฏว่ามีคนมีจิตคิดทำบุญใส่บาตรให้ท่านจนเต็ม ท่านได้นำอาหารเหล่านั้นมาแบ่งให้ภิกษุอื่นๆ จนหมด คราวหนึ่ง พระเจ้าแผ่นดินมีพระประสงค์จะถวายผ้าแก่พระทั้งวัดมีผ้าเนื้อดีที่สุด ๒ ผืน (คงจะเป็นผ้าถุง คือผ้าสบงผืนหนึ่ง ผ้าห่มคือจีวรผืนหนึ่ง) พระรูปนั้นทราบเข้าจึงพูดไว้ล่วงหน้าว่า ผ้าเนื้อดี ๒ ผืนนั้นจะต้องตกมาถึงท่านอย่างแน่นอน อำมาตย์ได้ทราบเรื่องนี้จึงนำเรื่องไปทูลกระซิบพระราชินี พระราชินีเป็นผู้ถวายผ้า

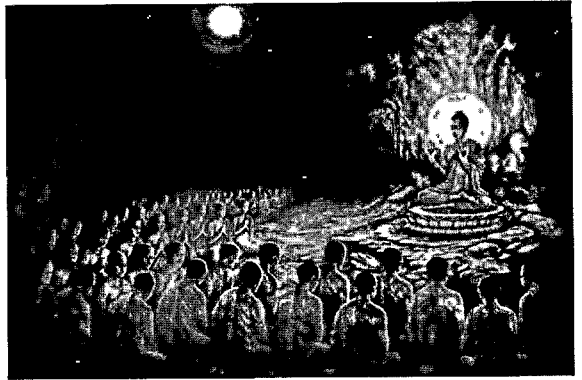
เอง ก็ทรงลี้ภัยผ้าที่วางซ้อนๆ กันอยู่ พอมาถึงลำดับภิกษุหนุ่มรูปนั้น ก็เป็นผ้าเนื้อดีทั้ง ๒ ผืน ทั้งอำมาตย์และพระราชินีต่างมองหน้ากันเป็นเชิงประหลาดใจ เมื่อทำพิธีถวายผ้าเสร็จแล้ว พระราชาเสด็จเข้าไปหาภิกษุหนุ่มรูปนั้นด้วยเข้าพระทัยว่าพระรูปนั้นเป็นพระอรหันต์มีญาณวิเศษอย่างแน่นอน จึงตรัสถามว่าพระคุณเจ้าได้บรรลุโลกุตระธรรมตั้งแต่เมื่อไร ภิกษุหนุ่มถวายพระพรว่ายังไม่ได้บรรลุอะไรเลย แต่ที่รู้ว่าผ้าเนื้อดีจะต้องตกแก่ตนนั้นก็เพราะท่านเป็นผู้บำเพ็ญสาราณียธรรมคือการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่อยู่เป็นนิตย์ตั้งแต่เริ่มบำเพ็ญมาก็ได้ผลอย่างประหลาดอยู่เสมอ คืออะไรที่ตีที่สุด ถ้ามีการแจกกันโดยไม่เจาะจง สิ่งนั้นก็จะต้องตกมาถึงท่าน พระราชาทรงชื่นชมยินดีและทรงอนุโมทนา

๗. ในคัมภีร์อุปทาน (อันเป็นพระประวัติที่พระพุทธเจ้าตรัสเล่าถึงเรื่องในอดีตของพระองค์) พระไตรปิฎก เล่ม ๓๒ ตั้งแต่หน้า ๔๗๑ พระองค์ได้ทรงเปิดเผยถึงอดีตกรรมของพระองค์ อันเป็นเหตุบังเกิดผลแก่พระองค์ในปัจจุบันมากเรื่องด้วยกัน ขอนำมากกล่าวเพียงบางเรื่องดังนี้ ๒

๗.๑ ชาตินี้ พระองค์เป็นนักเลงชื่อปุนาลิกกล่าวใส่ความพระปัจเจกพุทธเจ้าพระนามว่าสุรภีผู้ไม่ประทุษร้ายพระองค์เลยแม้แต่น้อยผลของกรรมนั้นทำให้พระองค์ต้องตกนรกอยู่นาน ในพระชาติสุดท้ายถูกนางสุนทรีใส่ความว่าพระองค์ได้เสียบกับนาง เป็นเรื่องอื้อฉาวมากเรื่องหนึ่งในพุทธกาล

๗.๒ ชาตินี้ พระพุทธองค์ได้ใส่ความสาวกของพระพุทธเจ้าพระนามว่าลัพพาภิกู (พระนามของพระพุทธเจ้าไม่ใช่ชื่อสาวก) สาวกนั้นชื่อนันทะ ด้วยผลกรรมนั้น พระองค์ต้องตกนรกอยู่นาน ในพระชาติสุดท้ายที่เป็นพระพุทธเจ้าแล้ว จึงถูกนางจิญจมาณวิกาใส่ความว่าได้เสียบกับนางในพระคันธกุฎีจนนางมีครรภ์ เป็นเรื่องอื้อฉาวที่สุดในพุทธกาล

๗.๓ ชาตินี้ พระองค์ทรงฆ่าน้องชายต่างมารดาเพราะอยากได้ทรัพย์เพียงผู้เดียว โดยผลก้น้องชายลงชอกเขาเอาหินทุ่ม ด้วยผลแห่งกรรมนั้น ในพระชาติสุดท้ายที่เป็นพระพุทธเจ้าแล้ว จึงถูกพระเทวทัตปองร้ายเอาศิลาทุ่ม แต่เพราะกรรมนั้นเบาบางมากแล้วจึงไม่ถูกอย่างจัง ถูกเพียงสะกิดเล็กน้อยที่นิ้วพระบาทเท่านั้น

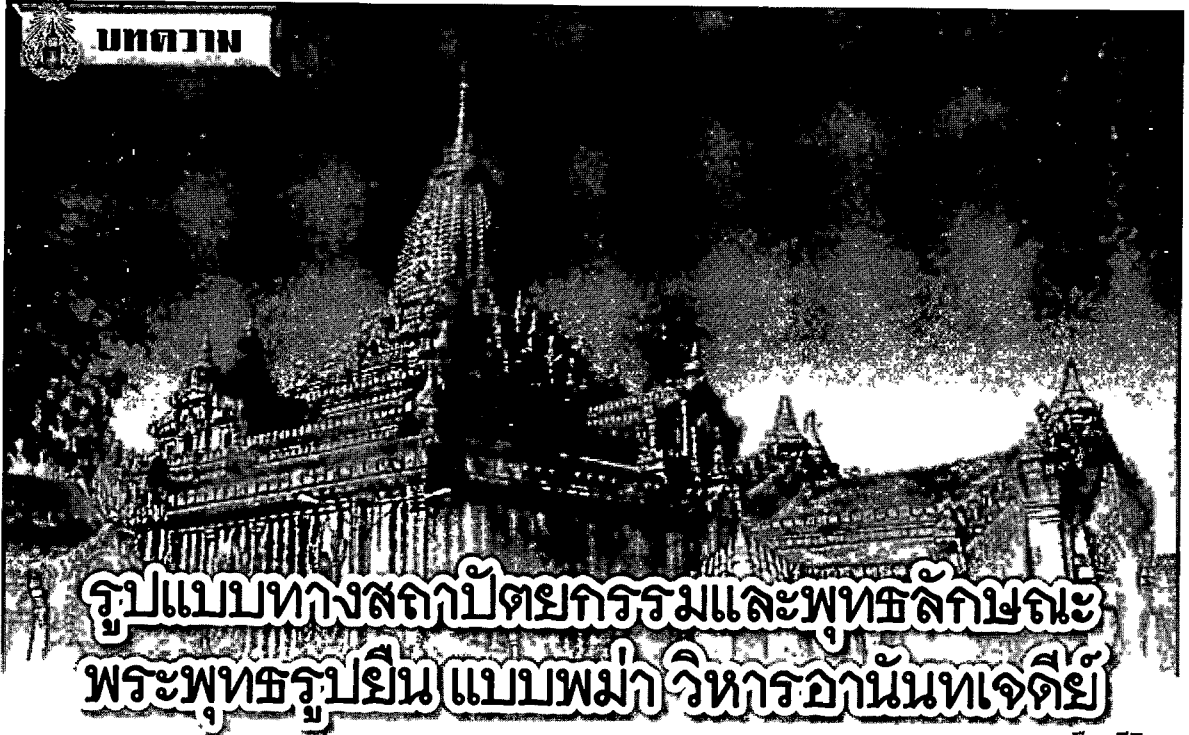

ข้อสังเกตรของสำนักข่าวชาวพุทธ

๑. กรณีนางโรทิตินทีในอดีตชาติเคยประทุษร้าย ผิดพรณผู้อื่น และเมื่อผลของกรรมตามมาในชาติปัจจุบัน ทำให้นางเป็นโรคผิวหนัง ต่อมานางได้ใช้วิธีทำบุญกุศลเพื่อ ลดอิทธิพลของผลกรรมชั่วที่ตามมา จนต่อมาได้หายจาก โรคผิวหนัง เป็นตัวอย่างที่แสดงให้เห็วว่า คนเราสามารถ สร้างกุศลกรรมเพื่อทำให้สิ่งทีร้ายกลายเป็นดี หรือทำให้ วิบากกรรมชั่วที่ตามมาสนองให้ทุเลาเบาบางลงไปได้ ไม่ใช่ ว่าคนเราจะต้องยอมรับผลของบาปกรรมที่ทำไว้ในอดีต อย่างไม่มีทางหลีกเลี่ยงได้ อย่างที่มีกรเชื่อกันผิด ๆ กันมา แต่อย่างใด

๒. ผลกรรมชั่วที่พระพุทธรองค้เคยได้ประกอบไว้ในอดีต ชาตินานแสนนาน เมื่อวิบาก (ผลกรรม) นั้นตามมาถึงในชาติ ทีพระพุทธรองค้ตรัสรู้เป็นพระพุทธรเจ้า ท่านจะสังเกตรได้ว่ามัน กลายเป็นเพียงแค้เหตุปัจจัยที่ส่งผลสืบทอดมาเพื่อให้ พระพุทธรองค้ได้รับรู้ด้วยปัญญาและกรุณาเท่านั้นเอง และ พระพุทธรองค้ก็ทรงสามารถแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ ให้ลุล่วงไป ด้วยดี นี่เป็นตัวอย่างที่ชี้ให้เห็นว่าผลกรรมชั่วในอดีตแม้จะ เคยกระทำมาร้ายแรงเพียงใด แต่ถ้าชาวพุทธหมั่นฝึกฝน พัฒนาดนจนกลายเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ดังเช่นพระพุทธรองค้ แล้ว ผลของกรรมชั่วต่างๆ ก็ไม่สามารถจะทำอันตรายผู้นั้น

รูปแบบทางสถาปัตยกรรมและพุทธลักษณะ พระพุทธรูปยืนแบบพม่า วิหารอานันทเจดีย์

• กุณา เรืองชีวิต

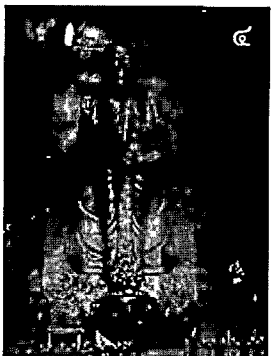
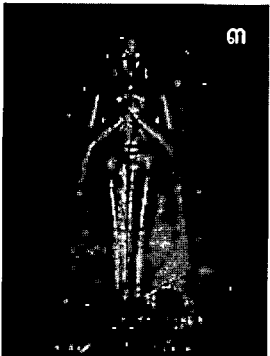
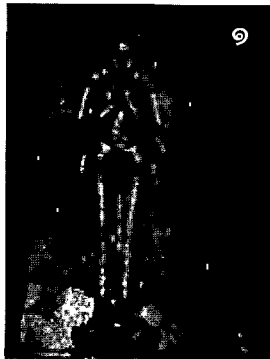
(ต่อจากฉบับที่ ๗๖)

คณมนุสยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาไทยศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา

พุทธลักษณะของพระพุทธรูปยืนในวิหารอานันทเจดีย์

พระพุทธรูปยืนที่ประดิษฐานอยู่ทั้ง ๔ ด้านมีขนาดสูงราว ๓๑ ฟุต เป็นพระพุทธรูปที่สลักจากไม้ โดยจะมี ๒ องค์ คือ พระกฤษณะ ที่อยู่ทางทิศเหนือ และพระกัสปะ ซึ่งอยู่ทางทิศใต้ จะเป็นพระพุทธรูปแบบเก่าที่สร้างพร้อมกับการสร้างวิหารอานันท ถือเป็นศิลปะสมัยพุกาม ส่วนอีกสององค์ พระโกนาคมะ ทางทิศตะวันออก และพระศากโคตมในทิศตะวันตก เป็นพระพุทธรูป ที่สร้างขึ้นมาใหม่ในช่วงศตวรรษที่ ๑๘ เนื่องจากเกิดเหตุเพลิงไหม้วิหาร“ พระพุทธรูปจึงมีลักษณะของศิลปะที่แตกต่างกันโดยมีข้อสังเกตดังนี้

พระพุทธรูปองค์เดิมทั้งสององค์ ลักษณะครองจีวรห่มคลุม จีวรเรียบ พระจีวรบางแนบพระวรกาย ชายจีวรหยัก ทำปางธรรมจักรมูทรา ได้รับอิทธิพลมาจากศิลปะอินเดียแบบปาละ

- ภาพที่ ๑ : พระพุทธเจ้ากฤษณะ - ทิศเหนือ,
- ภาพที่ ๒ : พระพุทธเจ้าโกนาคมะ - ทิศตะวันออก (สร้างใหม่ใน ศตวรรษที่ ๑๘)
- ภาพที่ ๓ : พระพุทธเจ้ากัสปะ - ทิศใต้
- ภาพที่ ๔ : พระพุทธเจ้าศากโคตม - ทิศตะวันตก (สร้างใหม่ใน ศตวรรษที่ ๑๘)

ส่วนพระพุทธรูปสร้างใหม่ ครองจีวรท่มคลุม แต่ลักษณะของจีวรเป็นริ้วและมีการทบผ้าจะเป็นแบบธรรมชาติ ลักษณะของพระพุทธรเจ้าโกนาคมนะที่ประดิษฐานอยู่ทางทิศตะวันออก เป็นลักษณะที่ไม่เคยปรากฏมาก่อนในพุททาม โดยจะทำพระหัตถ์ลักษณะหงายมือ ออกเหมือนปางประทานพร และพระหัตถ์อีกข้างหนึ่งห้อยลงมาแบบลำตัวเช่นกัน ซึ่งการห้อยพระหัตถ์ลงมาทั้ง ๒ ข้าง อาจมีแนวคิดเชื่อว่าเป็นสัญลักษณ์ของการให้ หรือที่เรียกว่า “ทาน” ^{๖๖} แต่อีกนัยหนึ่งพระหัตถ์ด้านขวาที่ห้อยทำปางประทานพรนั้นจะมีผลคล้ายผลส้มเล็กๆ อยู่ในมือ อาจจะได้ความได้ถึงลักษณะของพระโกษัตริย์ชยคุรุหรือพระเจ้าแห่งการแพทย์ก็น่าจะเป็นไปได้อีกแง่มุมหนึ่ง^{๖๗} ซึ่งการสร้างพระพุทธรูปองค์นี้คาดว่าน่าจะเลียนแบบปางจากพระพุทธรูปเดิมที่ถูกไฟไหม้ ส่วนลักษณะอื่นๆ นั้นเป็นลักษณะของพระพุทธรูปรุ่นหลัง ไม่ว่าจะเป็นการครองจีวรหรือลักษณะของพระพักตร์ที่เปลี่ยนไป รวมทั้งพระพุทธรเจ้าศากโคตรมทางทิศตะวันออก อยู่ในท่างอข้อศอกยกพระหัตถ์ขวาในลักษณะอภัยมุทรา ส่วนด้านซ้าย หงายมือ ยกขึ้นมาในระดับเดียวกัน^{๖๘}

พระพุทธรูปยืนนี้ถือได้ว่าเป็นพระพุทธรูปที่นิยมทำในสมัยตอนต้นของพระเจ้าจันชิตธา ดูได้จาก รูปแบบที่เหมือนกันของพระพุทธรูปที่ประทับอยู่ที่วิหารนาคยนและวิหารในเจดีย์ชเวติกอง ดันแบบของพระพุทธรูปยืนที่เห็นได้ชัดในสมัยนี้ คือ ลักษณะพระพุทธรูปองค์เก่าที่อยู่ทางทิศเหนือและใต้ โดยมีลักษณะเด่นคือ รูปร่างบาง เอวคอด พระวรกายด้านบนจะลั่น ยืนประทับบนฐานดอกบัว ๒ ชั้น มักทำอุษณิษะ ลักษณะหูที่ยาว เม็ดพระศกค่อนข้างเล็ก ส่วนในสมัยหลังรูปแบบจะเปลี่ยนไปโดยจมูกและคางจะยาวขึ้น เป็นต้น

นอกจากนี้ในด้านคติความเชื่อ เกี่ยวกับพระพุทธรูปทั้ง ๔ นั้น เชื่อว่า เป็นเสมือนตัวแทนของพระธยานิพุทธ โดยสามารถเปรียบเทียบได้ดังนี้

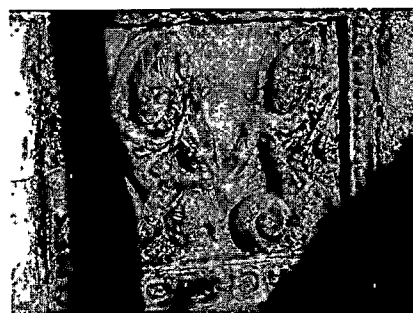
พระกกุสันธะ	เทียบได้กับ พระไวโรจนะ
พระโกนาคมนะ	เทียบได้กับ พระอโศกยะ
พระกัสสปะ	เทียบได้กับ พระรัตนสัมภาวะ
พระโคตมะ	เทียบได้กับ พระอมิตาภะ ^{๖๙}

ภาพที่ ๕ : พระกกุสันธะ

ในการเรียงลำดับนั้นจะทำให้ในลักษณะของการเรียงตามเข็มนาฬิกา โดยพระกกุสันธะ อยู่ทางทิศเหนือ, พระโกนาคมนะ ในทิศตะวันออก, พระกัสสปะ ซึ่งอยู่ทางทิศใต้ และพระศากโคตรมในทิศตะวันตก เป็นแบบลักษณะของคติมหายานของพระธยานิพุทธประจำทิศ ซึ่งจะมีข้อแตกต่างอยู่ที่พระกกุสันธะที่จัดไว้ในทิศเหนือแทนที่จะอยู่ตรงกลาง เพราะ เนื่องจากบริเวณตรงส่วนกลางของวิหารอนันตเจดีย์นี้เป็นเสาที่บึงจึงไม่สามารถประดิษฐานพระพุทธรูปได้ จึงได้นำมาไว้ทางทิศเหนือแทน

นอกจากนี้ภายในวิหารอนันตเจดีย์ ยังมีแผ่นดินเผาเคลือบจำนวนมากมาประดับอยู่บนฐานและชั้นต่างๆ ของหลังคาแสดงภาพชาดก และพระยามาร แต่ละแผ่นมีคำอธิบายเป็นภาษามอญ บนผนังชั้นในมีซุ้มต่างๆ เป็นจำนวนมากประดิษฐานพระพุทธรูปศิลาแสดงปางต่างๆ กัน โดยเฉพาะภาพสลัก ๘๐ ภาพในซุ้มชั้นล่างที่สุด ๒ ชั้น บนผนังด้านในระเบียงชั้นนอก แสดงภาพพุทธประวัติตั้งแต่ปางประสูติจนถึงตรัสรู้ ซึ่งสลักโดยช่างพม่า แต่คาดว่าได้รับอิทธิพลของศิลปะปาละจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศอินเดีย^{๗๐}

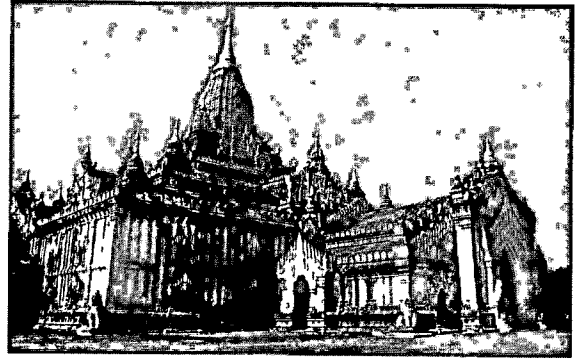
ภาพที่ ๖ แผ่นดินเผาเคลือบแสดงภาพชาดก

ภาพที่ ๗-๙ : ภาพสลักพุทธประวัติปางต่างๆ
ของพระพุทธเจ้า ประดิษฐานอยู่ในซุ้มต่างๆ

บทสรุป

วิหารอนันทเจดีย์ ถือได้ว่าเป็นสถาปัตยกรรมแบบพม่าที่เรียกว่า เจดีย์วิหาร ซึ่งใช้สำหรับประดิษฐานพระพุทธรูป โดยมีการสืบทอดวัฒนธรรมปยู และมอญ ที่มีการพัฒนาลักษณะ จากวิหารที่มีสัดส่วนเตี้ยชันเตี้ยในอดีต เป็นวิหารที่มีความสูงโปร่งมากขึ้น ผังภายในเป็นรูปกากบาท มีมุขเป็นทางเข้าทั้ง ๔ ทิศ มีระเบียงล้อมรอบภายในอาคาร ๒ ชั้น หลังคาซ้อนกันเป็นชั้นและยอดสูงเป็นรูปศิขร มีการเจาะหน้าต่างสูงทำให้มีความสว่างมากกว่าแต่ก่อน และมีช่องระบายลม นอกจากนี้สิ่งหนึ่งที่ยังคงแสดงให้เห็นถึงความเป็นศิลปะพม่าอย่างชัดเจน คือ การนิยมนำกระเบื้องดินเผา แต่ได้รับอิทธิพลมอญเพราะมีการใช้อักษรภาษามอญโบราณ เขียนกำกับภาพแผ่นกระเบื้องดินเผาที่อยู่รายรอบ รวมไปถึงภายในวิหารยังมีการสร้างพระพุทธรูปยืน ๔ องค์ซึ่งเป็นพระพุทธรูปสลักด้วยไม้ที่มีลักษณะเด่นชัดซึ่งนิยมทำในรัชสมัยของพระเจ้าจันชิตธา เห็นได้จากรูปแบบที่คล้ายคลึงกับในวิหารนากายนและเจดีย์เซเชิกองที่อยู่ในรัชกาลเดียวกัน จึงอาจกล่าวได้ว่า ทั้งสถาปัตยกรรมและประติมากรรมในวิหารอนันทเจดีย์แห่งนี้ เป็นต้นแบบที่พัฒนาในอีกระดับหนึ่ง แต่ยังมีอิทธิพลของมอญและศิลปะแบบอินเดียเหนือ ปาละเข้ามาผสมผสานก่อนที่จะพัฒนาต่อเนื่องไปจนถึงยุคที่เป็นศิลปะพุกามอย่างแท้จริงในสมัยของพระเจ้าอลองคลิต ในกลางพุทธศตวรรษที่ ๑๖

บรรณานุกรม

- น.ณ ปากน้ำ “วิวัฒนาการสถาปัตยกรรมแบบมอญพม่า”, เมืองโบราณ ๑๑,๑ ((มกราคม-มีนาคม ๒๕๒๘)
- วันชัย ดันติวิทยาพิทักษ์, “พุกาม ดินแดนแห่งเจดีย์ห้าพันองค์”, สารคดี ๙,๑๐ (มกราคม ๒๕๓๘)
- สันติ เล็กสุขุม, “เจดีย์ทุกแห่งหน ในพุกาม” เอกสารในโครงการท่องเที่ยวทางด้านศิลปวัฒนธรรม ภาควิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๔.
- สันติ เล็กสุขุม, “เจดีย์พุกาม-สุโขทัย-ล้านนา”, เมืองโบราณ ๒๘,๑ (มกราคม-มีนาคม ๒๕๔๕)
- ม.ร.ว. สूरียวุฒิ สุขสวัสดิ์, ศิลปะจามและศิลปะพม่า โดยสังเขป,(นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากรวิทยาเขต พระราชวังสนามจันทร์, ๒๕๓๐)
- Four Historical Buddhas Ananda Temple, Burma: [Online], accessed 5 September 2004, available from <http://www.art-and-archaeology.com/seasia/pagan/an07.html>
- Gordon H.Luce, Old Burma – Early Pagan Volume I (New York : J.J.Auguslin : 1969)
- Paul Strachan, Imperial Pagan : Art and Architecture of Burma (Honolulu : University of Hawaii : 1991)
- Lu Pe Win,Pictorial Guide to Pagan. (Calcutta : Sree Saraswaty Press:1979)

^{๕๘} Paul Strachan, Imperial Pagan : Art and Architecture of Burma (Honolulu : University of Hawaii : 1991) p.69.

^{๕๙} Paul Strachan, ibid, p.69-70.

^{๖๐} Four Historical Buddhas Ananda Temple, Burma: [Online], accessed 5 September 2004, available from <http://www.art-and-archaeology.com/seasia/pagan/an07.html>

^{๖๑} Paul Strachan, ibid., p.69-70.

^{๖๒} Gordon H.Luce, Old Burma – Early Pagan Volume I (New York : J.J.Auguslin : 1969)p.370.

^{๖๓} ม.ร.ว.สूरียวุฒิ สุขสวัสดิ์, ศิลปะจามและศิลปะพม่าโดยสังเขป, ๔๕-๕๖

ยุคแห่งสติครองโลกมาถึงแล้ว

• www.wpa.or.th • www.wpa.or.th • www.wpa.or.th

<http://DrPornchai.com/> • www.facebook.com/wpa.or.th

นักวิชาการอิสระ / อาจารย์พิเศษคณะเภสัชศาสตร์และบริหารฯ มหาวิทยาลัยบูรพา และสถาบันพระปกเกล้า

มนุษย์กำลังก้าวอย่างเข้าสู่ยุคสติครองโลก หมายความว่าต่อไปนี่เราจะปฏิบัติสติและใช้สติกันมากขึ้นในชีวิตประจำวัน และในการแก้ปัญหาต่างๆของโลก และสังคม เมื่อปีที่แล้ว (๒๕๕๖) ได้เกิดปรากฏการณ์พุ่งกระชูดแห่งกระแสของความสนใจในการฝึกสติในรูปแบบต่างๆ ซึ่งอย่างน้อยก็เป็นปรากฏการณ์ในโลกตะวันตกที่เพิ่งจะรู้จักการฝึกสติ แต่ในโลกตะวันออก โดยเฉพาะโลกของผู้นับถือศาสนาพุทธ อาจจะเห็นปรากฏการณ์นี้ได้ชัดเจนน้อยกว่า เพราะตะวันออกเราออกจะใกล้เคียงกันต่าง คือเรารู้จักกับการฝึกสติและการใช้สติมานานแล้วหลายพันปี เพราะเป็นส่วนหนึ่งของศาสนาของเรา โดยเฉพาะศาสนาพุทธได้กล่าวถึงการฝึกสติและสมาธิอย่างละเอียดมาก ตั้งแต่ระดับชีวิตประจำวัน ตลอดไปจนถึงขั้นบรรลुरुธรรมชั้นสูง แต่เพราะความเคยชินเราเลยไม่ค่อยสนใจเท่าไร ทั้งๆที่การฝึกสติเป็นเพชรเม็ดงามที่เราได้เจียรนัยมาแล้วอย่างดีหลายพันปี ขณะที่โลกตะวันตกกำลังจะฉวยเอาเพชรอันล้ำค่านี้ของเราไป ช่างน่าเสียดายยิ่งนัก!

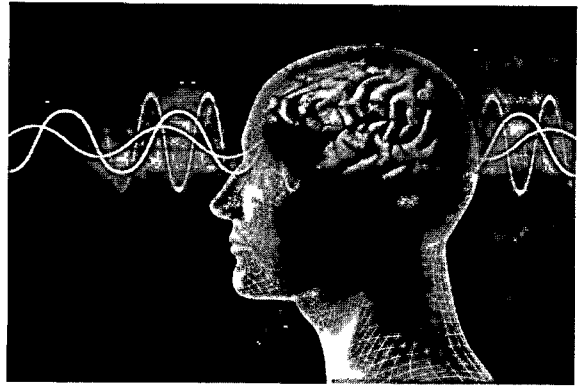
ความสนใจในการฝึกสติดังกล่าวในโลกตะวันตก เริ่มตั้งแต่การฝึกโยคะเบื้องต้นไปจนถึงการทำสมาธิขั้นสูง และความสนใจนี้จะเพิ่มพลังที่แข็งแกร่งขึ้นทุกปี หมายความว่ามีความที่ฝึกสติและสมาธิมากขึ้นและฝึกอย่างเข้มข้นเอาจริงเอาจังยิ่งขึ้น การฝึกนี้จะก้าวหน้าตลอดเวลา จนกระทั่งในที่สุดโลกนี้จะเต็มไปด้วยคนที่มีสติและครองชีวิตด้วยสติ ทำให้คนมีความสุขเพิ่มพูนขึ้นอีกมาก อย่างน้อยก็ในโลกตะวันตก ส่วนโลกตะวันออกโดยเฉพาะเมืองไทยก็คงจะ

หันมาฝึกสติตามฝรั่งกันในโอกาสต่อไป ตามคิดที่ว่าตามกันฝรั่งทำไมไม่กัด จนในที่สุดก็เป็นอันหวังได้ว่าคนทั้งโลกจะใช้ชีวิตอย่างมีสติและความสุข ทำให้โลกนี้ยกสถานภาพสูงขึ้นอีกมาก และจะเป็นโลกที่น่าอยู่และมีความสุขขึ้น โดยปัญหาต่างๆจะเบาบางลง ปัญหาสิ่งแวดล้อมจะดีขึ้น สงครามจะลดน้อยลง อาชญากรรมจะถดถอย และมนุษย์จะมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตแข็งแรงมากขึ้น

ขณะนี้วัฒนธรรมของมนุษย์โลกกำลังอยู่ในช่วงที่มนุษย์อึดอัดวุ่นวาย เพราะมนุษย์ได้รับการกระตุ้นทางประสาทสัมผัสทั้งหลาย คือตา หู จมูก ลิ้น และผิวหนัง อยู่อย่างสม่ำเสมอ ทำให้มนุษย์ต้องคอยติดตามความเคลื่อนไหวของทุกสิ่งทุกอย่างในโลกและจักรวาล ซึ่งอาจจะติดตามด้วยอารมณ์ต่างๆอันมีหลากหลาย เช่น ความบันเทิง ความดีใจ ความรัก ความชอบ ความยินดี ความสนุก ความตื่นเต้น ความโกรธ ความเกลียด ความชัง ความเศร้า ความเสียใจ ความกลัว ฯลฯ เป็นต้น ดังที่เป็นอยู่ในวงการธุรกิจบันเทิง การท่องเที่ยว การกีฬา และแม้กระทั่งการปลูกหม้อบ! การกระตุ้นทางประสาทเหล่านี้ย่อมก่อให้เกิดความเครียด และอารมณ์รุนแรงต่างๆ ที่เป็นความสุดโต่ง เช่น รักสุดๆ เกลียดสุดๆ โกรธสุดๆ ฯลฯ โดยอารมณ์ที่รุนแรงสุดโต่งเหล่านี้เป็นต้นเหตุแห่งปัญหาทุกชนิดในโลก นับตั้งแต่ปัญหาสุขภาพ ปัญหาสิ่งแวดล้อม ตลอดไปจนถึงปัญหาความขัดแย้ง การแย่งชิงอำนาจและทรัพยากร และสงคราม

ในการแก้ปัญหาเหล่านี้ เราจะต้องสร้างบรรยากาศให้มนุษย์เกิดความรู้สึกสบาย และมีเวลาพิจารณาเข้าไปภายใน

ความคิดของตนเอง โดยไม่ให้ได้รับแรงกระตุ้นที่จะปลุกประสาทให้ตื่นตัวเพื่อคอยที่จะติดตามสิ่งใดสิ่งหนึ่งอยู่ตลอดเวลา เช่น ติดตามชมกีฬาหรือละคร หรือเล่นเกมส์คอมพิวเตอร์ หรือฟังการปราศรัยปลุกม็อบ เป็นต้น ขณะเดียวกันมนุษย์ก็ต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนมนุษย์มากขึ้น รวมถึงความสัมพันธ์ที่ดีกับธรรมชาติแวดล้อมด้วย ทั้งนี้และทั้งนั้น การแก้ปัญหาดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมนุษย์จะต้องฝึกสติและใช้สติในการดำเนินกิจกรรมทั้งหลาย และก็น่ายืนยันต้ออย่างยิ่งว่าแนวโน้มที่โลกกำลังจะเข้าสู่ยุคแห่งสติครองโลกได้เกิดขึ้นแล้วอย่างรวดเร็ว โดยเห็นได้จากปรากฏการณ์ ๕ ประการดังต่อไปนี้

๑. สติเป็นแนวโน้มทางการตลาดที่กำลังมาแรง

ผู้เชี่ยวชาญทางการตลาดเชื่อว่าโลกกำลังเข้าสู่ยุคที่มนุษย์จะสนใจการฝึกสติและสมาธิ และจะใช้ชีวิตอย่างมีสติมากขึ้น (คำว่า "สติ" อธิบายอย่างง่าย ๆ คือ "การควบคุมจิตให้รู้ตัวอยู่ในขณะปัจจุบันเสมอ" ส่วน "สมาธิ" คือ "การที่จิตมุ่งจดจ่ออยู่ในสิ่งใดสิ่งหนึ่งแต่เพียงสิ่งเดียว" เช่น สมาธิอาจจะจ่ออยู่เฉพาะที่ลมหายใจ ขณะที่สติจะรู้ตัวว่าปัจจุบันกำลังหายใจอยู่ เป็นต้น) การที่มนุษย์ใช้ชีวิตอย่างมีสตินี้จะเป็นตัวผลักดันการเปลี่ยนแปลงของโลกในอนาคตอันใกล้

ในช่วงสิบปีที่ผ่านมา (ขณะที่เขียนบทความนี้เป็นปี ๒๕๕๗) มนุษย์ได้รับการกระตุ้นจากเทคโนโลยี เช่น โทรศัพท์มือถือ คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต สังคมออนไลน์ ฯลฯ จนเป็นโรคเครียด สมาธิสั้น จิตใจฟุ้งซ่าน ลนลาน ไม่สงบ และขาดความสุขกันไปทั่วโลก มนุษย์จึงจำเป็นต้องปิดความวุ่นวายอันเนื่องจากการกระตุ้นเหล่านี้ โดยการใช้สติรวบรวมจิตให้เข้าสู่ปัจจุบันขณะเท่านั้น

คนที่ฝึกสติจะได้สัมผัสจักรวาลและเกิดประสบการณ์ต่อจักรวาลที่คุ้มค่าที่สุด และจะมีความสามารถในการเอาตัวรอดที่เก่งที่สุดในโลก อย่างไรก็ตามอาจจะมีคนคิดว่าการฝึกสตินั้นจะเป็นเพียงแฟชั่นของการทำตามกันตามกระแส อีกไม่นานก็คงจะเลิกไปเอง ซึ่งความจริงไม่นานจะเป็นเช่นนั้น

เพราะขณะนี้โรงเรียนมากมายในต่างประเทศได้เปิดสอนการฝึกสติให้แก่นักเรียนแล้ว (โรงเรียนในเมืองไทยซึ่งนับถือพุทธศาสนากำลังทำอะไรอยู่?) และเมื่อเด็กนักเรียนเห็นประโยชน์ของสติ เขาก็จะฝึกสติและใช้ชีวิตอย่างมีสติตลอดไปในชีวิตของตน และจะสนับสนุนให้รุ่นลูกรุ่นหลานถัดไปสนใจฝึกสติและสมาธิกันต่อไปอีก เพราะฉะนั้นจึงน่าจะไว้วางใจได้ว่าการฝึกสติคงจะเป็นขบวนการที่ยั่งยืนต่อไปอีกนานในโลกนี้ หลังจากที่ซบเซาและเป็นທີ່ลึกลับไปนานในโลกตะวันออกที่นับถือศาสนาพุทธ แต่บัดนี้การฝึกสติกำลังกลับมาสู่โลกด้วยกระแสนิยมที่พุ่งกระฉูดไปในโลกตะวันตก แล้วโลกตะวันออกก็คงจะรับสติและสมาธิกลับมาสู่อ้อมอกของตนต่อไป อนิจจังไม่เที่ยงทนอ วัฏสงสารยอมเป็นเช่นนี้เอง!

การใช้ชีวิตอย่างมีสติจะคงอยู่คู่กับโลกไปอีกนาน เพราะว่ามันวันโลกก็จะมีอ้อมตัวด้วยเทคโนโลยีที่รุมกระหน่ำประสาทสัมผัสของเราและทำให้เราเกิดความยึดติดมากขึ้นในสิ่งที่ประสาทได้สัมผัส นั่นคือรูป เสียง กลิ่น รส และ โผฏฐัพพะ ดังนั้น เราจะต้องมีวิธีการที่จะตอบโต้กับเทคโนโลยีอันชั่วร้ายเหล่านี้ เราจะต้องทบทวนความสัมพันธ์ของมนุษย์กับเทคโนโลยี ในช่วงสิบปีที่ผ่านมาเราได้ปล่อยให้เทคโนโลยีปกครองเรา เราจึงจำต้องพัฒนาสติขึ้นมาเพื่อที่เราจะได้ปกครองเทคโนโลยีและใช้เทคโนโลยีอย่างถูกต้อง เพื่อการรักษาสมดุลของชีวิตของเราเอง

๒. ผู้คนมึนเมะตื้อกันค้นหาคำว่า "สติ" โดยใช้โปรแกรมกูเกิลราวกับแย่งของฟรีในพิธีเทกระจาด

ขบวนการฝึกสติได้เติบโตขึ้นอย่างมากในปีที่แล้ว (๒๕๕๖) โดยเป็นข่าวหน้าหนึ่งในสื่อมวลชนหลากหลายรูปแบบ ดังตัวอย่างข่าวหน้าหนึ่งดังกล่าว เช่น เจ้าพ่อแห่งสื่อมวลชน ชื่อรูเบิร์ต เมอร์ด็อค ได้ประกาศตัวว่ากำลังเรียนฝึกสมาธิ หรือข่าวการค้นพบอันลึกลับสะเทือนวงการของ

มหาวิทยาลัยวิสคอนซินที่เปิดเผยว่า การฝึกสติอาจสามารถเปลี่ยนแปลงการแสดงออกของกรรมพันธุ์ในร่างกายได้นั้นคือสติอาจสามารถเอาชนะกรรมพันธุ์ได้นั่นเอง เช่น กรรมพันธุ์บอกว่าจะเราจะเป็นคนฟุ้งซ่านตามบรรพบุรุษของเรา แต่ถ้าเราฝึกสติสำเร็จ เราก็อาจจะไม่ฟุ้งซ่าน หรือกรรมพันธุ์บอกว่าจะเราจะเป็นโรคความดันโลหิตสูงตามพ่อแม่ของเรา แต่ถ้าเราฝึกสติได้ เราก็จะมีความดันโลหิตปกติ เป็นต้น ชาวในทำนองนี้ทำให้จำนวนคนที่ค้นหาคำว่า "สติ" ในกูเกิลเพิ่มขึ้นสูงมากเป็นประวัติการณ์ จากจำนวน ๑๘ ครั้งของการค้นคำนี้ในเดือนมกราคม ปี ๒๕๔๗ เพิ่มขึ้นเป็นกว่า ๑๐๐ ครั้งในเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

๓. บริษัทยักษ์ใหญ่สนับสนุนให้พนักงานฝึกสติ

บริษัทเทคโนโลยีสารสนเทศทั้งหลายในหุบเขาซิลิคอนรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา เป็นหน่วยงานภาคเอกชนที่มีบทบาทอย่างสูงในขบวนการรณรงค์ให้มีการฝึกสติ จนคำว่าสติเป็นคำที่สังคมคุ้นเคยและกล่าวขวัญกันไปทั่ว ในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๖ วารสารนิวยอร์กไทมส์ได้ตีพิมพ์ภาพปกและบทความ ที่กล่าวถึงประชาชนที่กระตือรือร้นที่จะฝึกสติ และความนิยมการฝึกสติในวงการธุรกิจเทคโนโลยี

เมื่อพิจารณาให้ดี จะเห็นว่ากระแสการฝึกสติในวงการธุรกิจเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นปรากฏการณ์ที่น่าขบขันยิ่ง เพราะว่าเทคโนโลยีเป็นกลไกที่เป็นตัวการสำคัญที่ขับเคลื่อนให้เราขาดสติและเสียสมาธิ เนื่องจากเทคโนโลยีเป็นผู้สร้างกลไกและอุปกรณ์เครื่องใช้ต่างๆที่ดึงดูดความสนใจของเราตลอดเวลา ทำให้เราอยากได้นั้นได้น้อยู่ว่างไป เช่น ทีวี ตู้เย็น เครื่องซักผ้า เตาก๊าซ รถยนต์ เครื่องปรับอากาศ คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ อินเทอร์เน็ต สังคมออนไลน์ ฯลฯ แต่ขณะเดียวกันพลังที่ขับเคลื่อนความสนใจในการฝึกสติและสมาธิกลับมาจากสถานที่ที่เป็นแหล่งที่มาของ

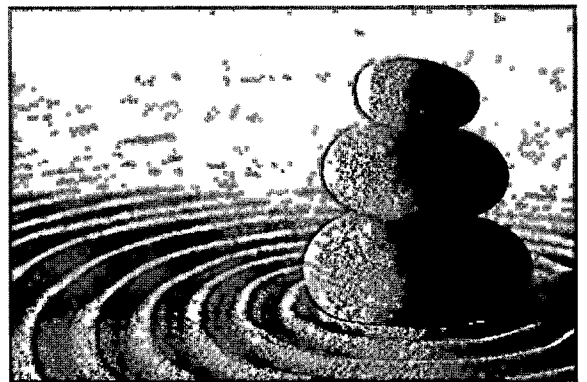
เทคโนโลยีเหล่านี้เสียเอง เช่น บริษัทหลายแห่งในหุบเขาซิลิคอนดังกล่าวได้ห้ามพนักงานใช้เทคโนโลยีต่างๆ เช่น โทรศัพท์มือถือ ในขณะที่ประชุมเพื่อไม่ให้พนักงานนั้นๆ เสียสมาธิ

ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดอีกบริษัทหนึ่งได้แก่บริษัทกูเกิล บริษัทนี้ได้ดำเนินโครงการเพื่อเป็นบริการแก่พนักงาน ที่มีชื่อว่า โครงการค้นหาภายในตัวท่าน (Search Inside Yourself) โครงการนี้เป็นโครงการฝึกความฉลาดทางอารมณ์ (emotional intelligence) โดยการโค้ช ทั้งนี้บริษัทเห็นว่าการฝึกสติช่วยให้คนหรือจิตใจของคนเกิดความเมตตา ซึ่งความเมตตาจะเป็นประโยชน์แก่ตนเองและชุมชน นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์แก่สถานะทางการเงินของบริษัทอีกด้วย! หมายความว่าลูกค้าที่เห็นว่าเป็นบริษัทและพนักงานของบริษัทนี้มีเมตตา มาก ก็คงจะอยากให้การอุดหนุนเป็นอย่างดี!

สรุปว่าบริษัททุกแห่งควรจะส่งเสริมให้พนักงานตระหนักว่าหลักเมตตาธรรมเป็นสิ่งที่ดีสำหรับความสำเร็จ และกำไรทางการเงินของบริษัท (หลักการนี้ศาสนาพุทธรู้มาตั้งนานแล้วโยม! แต่คนไทยอาจจะไม่รู้ก็ได้ ต่อเมื่อฝึกสติและสมาธิตามกันฝรั่งแล้ว ก็คงจะรู้ดีขึ้นอีกมาก!)

๔. ผู้นำในวงการต่างๆได้ประกาศตัวว่าเป็นคนฝึกสติและสมาธิ

ผู้บริหารระดับสูงหลายคน เช่น เจฟฟ์ ไวนเนอร์ ผู้บริหารสื่อสังคมออนไลน์ ลิงก์อิน (LinkedIn) หรือสตีฟ จอบส์ อดีตผู้บริหารบริษัทแอปเปิลคอมพิวเตอร์ซึ่งได้เสียชีวิตแล้ว หรือโอปราห์ วินฟรีย์ พิธีกรทีวีชื่อดังของอเมริกา เป็นต้น ได้กล่าวขยอของการฝึกสมาธิว่าเป็นความลับที่ทำให้ตนประสบความสำเร็จ และได้ชักชวนคนอื่นให้ทดลองฝึกสมาธิด้วย เมื่อไม่กี่ปีมานี้เอง เราไม่มีทางที่จะได้ยินว่าผู้บริหารระดับสูงในภาคเอกชนหรือภาครัฐใดๆ ฝึกสมาธิ

ทุกวัน หรือถึงแม้ว่าจะฝึกจริง ก็มักจะไม่ว่าคำใดๆ ที่จะ
ทำให้คนฟังรู้ได้ แต่ในปัจจุบันผู้บริหาร (ในโลกตะวันตก)
ต่างคุยถึงเรื่องสติและสมาธิกันอย่างหน้าขึ้นตาบานด้วยความ
ความปกติ และด้วยความภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่ง เช่น
เรย์ ดาลีโอ ผู้ก่อตั้งและผู้บริหารกองทุนบริดจ์วอเตอร์
แอสโซซิเอตส์ (Bridgewater Associates) กล่าวว่าสมาธิ
เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดของความสำเร็จของตน และ
โอปราห์ วินฟรีย์ ก็กล่าวว่าสมาธิมีส่วนสำคัญที่ช่วยสร้าง
ผลงานและสร้างชีวิตที่ดีที่สุดในแก่เธอ เป็นต้น

๕. วิทยาศาสตร์ได้พิสูจน์ให้เห็นจริงแล้วว่าสมาธิเป็นสิ่งที่ มีคุณค่าต่อชีวิต

งานวิจัยมากมายได้แสดงถึงประโยชน์ของการฝึกสติ
และสมาธิที่มีต่อสุขภาพกายและสุขภาพใจ งานวิจัยเช่นนี้ได้
สร้างกระแสให้เกิดความสนใจต่อการฝึกสติและสมาธิ
ซึ่งเป็นการฝึกที่รับรองโดยวิทยาศาสตร์ ประโยชน์ของสมาธิ
ที่งานวิจัยเหล่านี้ได้ค้นพบมีมากมายนับไม่ถ้วน เช่น สมาธิ
ทำให้เกิดเสถียรภาพทางอารมณ์ ไม่รักและไม่โกรธจนเกิน
พอดี สมาธิทำให้อนหลับได้ดี ไม่เป็นโรคนอนไม่หลับ สมาธิ
ทำให้การทำงานไม่ออกแวก ทำให้ความจำดี ทำให้เพิ่มพูน
งานสร้างสรรค์ ทำให้ระดับความเครียดลดลง และทำให้เกิด
ข้อดีทางสุขภาพอื่นๆอีกมากมาย

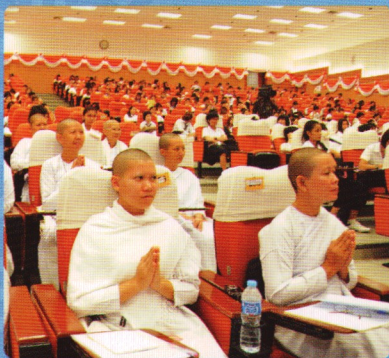
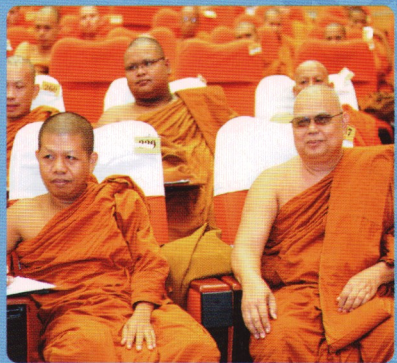
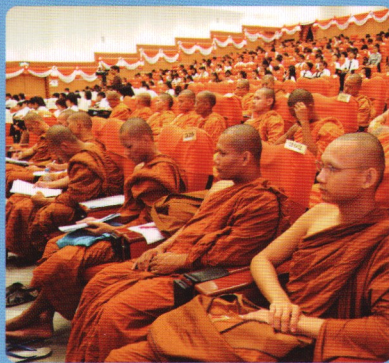
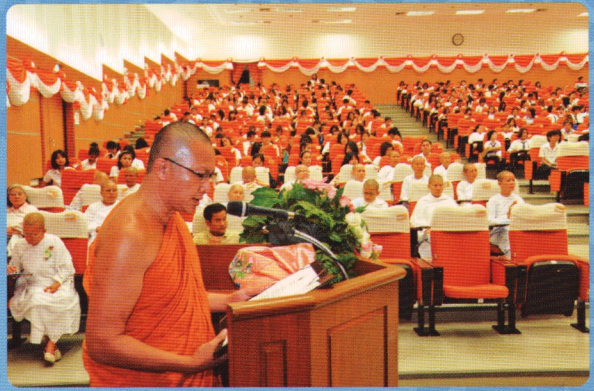
จะเห็นได้จากปรากฏการณ์ทั้งห้าประการนี้ว่า โลก
กำลังจะเข้าสู่ยุคของสติและสมาธิจริงๆ ภายในหนึ่งถึงสอง
ปีนี้ เราจะได้เห็นหน้าเห็นหลังกันอย่างแน่นอนว่าผู้คนจะ
นั่งสมาธิกันผิบบนในสถาบันการศึกษาและในสำนักงาน
ต่างๆ วัดก็จะได้อานิสงส์ เพราะคนเข้าวัดและคนทำบุญ

จะมากขึ้น โดยจะทำบุญเพื่อสร้างวัดและสร้างพระพุทธรูป
น้อยลง แต่จะทำบุญเพื่อสร้างศาลาและห้องฝึกสมาธิ
มากขึ้น ห้องฝึกสมาธิในวัดจะหลุดขึ้นเป็นดอกเห็ด และจะมี
สถานภาพเสมือนหนึ่งห้องสมุดสาธารณะ ใครว่างก็เข้าไปนั่ง
สมาธิได้ ไม่มีเสียงรบกวน เพราะคนอื่นๆ ก็ฝึกสมาธิด้วย
เหมือนการไปนั่งอ่านหนังสือในห้องสมุดแห่งชาติ หรือห้อง
สมุดสาธารณะใดๆ ในปัจจุบัน ห้องฝึกสมาธิเช่นนี้จะมีทั้ง
ที่สร้างโดยภาครัฐและภาคเอกชน เป็นบริการฟรี
เพื่อสาธารณประโยชน์และเพื่อการทำบุญ

เราจะได้เห็นอาคารฝึกสมาธิสาธารณะทุกมุมเมือง
เหมือนเห็นศูนย์การค้าในทุกวันนี้อย่างแน่นอน และดีไม่ดี
ศูนย์การค้าทั้งหลายก็จะสร้างห้องปฏิบัติสมาธิหรือห้องพระ
ไว้คอยบริการลูกค้าด้วย สำหรับคนที่ต้องคอยภรรยาหรือ
ญาติพี่น้องในระหว่างการช้อปปิ้ง จะได้ใช้เวลาให้เป็น
ประโยชน์ จัดเป็นเครื่องมือการตลาดชนิดหนึ่งเพื่อดึงดูด
ลูกค้าได้อย่างดี

การใช้ชีวิตอย่างมีสติก่อให้เกิดประโยชน์มหาศาลแก่ตนเองและสังคม

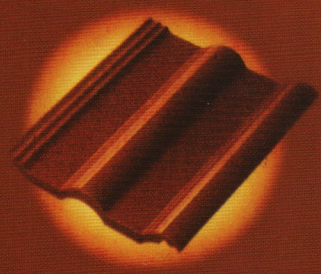
โครงการอบรมนักเผยแผ่จิตอาสา

พระเมธีธรรมสาร รองอธิการบดีฝ่ายกิจกรรมนักศึกษา เป็นประธานเปิดอบรม โครงการอบรมนักเผยแผ่จิตอาสา ณ ห้องประชุมสุชีพ ปุญญานุภาพ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๖

กระเบื้องหลังคาเซรามิคแท้
 ❖ เอ็กเซลล่า ❖

ความงามแห่งพื้นหลัง
 ครอบคุลมด้วยเอกลักษณ์ไทย

กระเบื้องหลังคาเซรามิคแท้ เอ็กเซลล่า ความงามที่ไม่มีวันแปรเปลี่ยน
 แข็งแกร่งทุกสภาพอากาศ ด้วยกระบวนการผลิตที่ทันสมัยได้มาตรฐาน
 ผ่านการเคลือบและเผา ที่อุณหภูมิสูงถึง 1100 องศาเซลเซียส
 จึงได้ผิวกระเบื้องที่เนียนเรียบ ลี้นสดใสม่าเสมอทุกแผ่น
 จึงดูสวยเหมือนใหม่...ตลอดกาล

ผลิตภัณฑ์คุณภาพเยี่ยม จากเครือซีเมนต์ไทย

บริษัท กระเบื้องหลังคาเซรามิคไทย จำกัด
 เลขที่ 1 ถนนปุนสีเมนต์ไทย บางซื่อ กรุงเทพฯ 10800
 โทร. 0-2586-5999, 0-2586-5146-7 โทรสาร: 0-2586-5017

กระเบื้องหลังคาเซรามิคแท้